

Imigranci ekonomiczni i przymusowi w Krakowie w 2023 roku

Konrad Pędziwiatr, Marcin Stonawski, Jan Brzozowski, Sylwia Szkołut

Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

2024

Spis treści

1. Szersze tło procesów migracyjnych w Polsce i Małopolsce w 2023	4
2. Stan i struktura populacji imigrantów w Krakowie według najnowszych danych.....	10
2.1 Liczba obcokrajowców w Krakowie.....	10
2.2 Struktura populacji obcokrajowców według wieku i płci	19
2.3 Struktura wykształcenia populacji obcokrajowców	23
2.4 Struktura populacji obcokrajowców według stanu cywilnego.....	29
2.5 Status prawny imigrantów.....	31
3. Rozmieszczenie przestrzenne imigrantów w Krakowie.....	34
4. Imigranci w systemie szkolnictwa Krakowa.....	45
4.1 Cudzoziemcy w przedszkolach i szkołach podstawowych	47
4.2 Imigranci w szkołach średnich.....	50
4.3 Struktura narodowa imigrantów w krakowskich przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich.....	57
4.4 Studenci zagraniczni na polskich, małopolskich i krakowskich uczelniach	60
5. Imigranci a gospodarka województwa małopolskiego i Krakowa.....	69
5.1 Podstawowe tendencje w zakresie liczebności zatrudnionych obcokrajowców i krajów ich pochodzenia.....	70
5.2 Najważniejsze branże zatrudniające cudzoziemców w Krakowie	74
5.3 Przedsiębiorczość imigrantów.....	78
5.4 Bezrobocie imigrantów i świadczenia społeczne	81
6. Podsumowanie	83
7. Podziękowania	86
8. Literatura	87
9. Spis rysunków	92
10. Spis tabel	95

Streszczenie

Kraków wkroczył w rok 2023 jako miasto będące „domem” dla bardzo licznej grupy migrantów przymusowych z Ukrainy. Był to jednocześnie rok dalszych wzrostów liczebności coraz bardziej zróżnicowanej populacji migrantów ekonomicznych decydujących się na krótko lub długoterminowe zamieszkanie w mieście. Najliczniejszą grupę obcokrajowców w Krakowie tworzą obywatele krajów europejskich (nade wszystko spoza Unii Europejskiej), ale szczególnie dynamicznie rozwija się w mieście diaspora azjatycka. Raport ukazuje zmiany w strukturze populacji imigrantów w Krakowie w roku 2023 w porównaniu do lat wcześniejszych (do 2019 włącznie) w oparciu o najnowsze dane ze zróżnicowanych rejestrów (m.in. ZUS, informacjach meldunkowych UMK, kart pobytu MUW czy oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi GUP). Analizuje również istotne cechy demograficzne i społeczno-ekonomiczne populacji cudzoziemców w mieście oraz identyfikuje miejsca ich największej koncentracji przestrzennej. Opisuje także szczegółowo ich sytuację prawną oraz udział w systemie szkolnictwa i gospodarce miasta i regionu.

Abstract

Krakow entered 2023 as a city - "home" to a very large group of forced migrants from Ukraine. It was also a year of further growth of increasingly diverse population of economic migrants who decided to settle in the city for short or long term. The largest group of foreigners in Krakow are citizens of European countries (primarily from outside the European Union), but the Asian diaspora is developing in the city particularly dynamically. The report shows changes in the structure of the immigrant population in Krakow in 2023 compared to previous years (up to 2019) based on the latest data from various registers (including ZUS, UMK registration information, MUW residence cards and declarations on entrusting work to foreigners GUP). It also analyzes demographic and socio-economic characteristics of the foreign population in the city and identifies the places of their greatest spatial concentration. It also describes in detail their legal situation and participation in the education system and economy of the city and region.

1. Szersze tło procesów migracyjnych w Polsce i Małopolsce w 2023

Polska wkroczyła w rok 2023 jako kraj będący tymczasowym lub długoterminowym „domem” dla bardzo licznej grupy migrantów ekonomicznych i przymusowych. Ci ostatni przybyli do Polski najczęściej po rozpoczęciu pełnoskalowej inwazji rosyjskiej w Ukrainie w lutym 2022 roku. Znaczna część migrantów przymusowych, która przybyła do Polski w pierwszych miesiącach inwazji wyjechała do innych krajów Unii Europejskiej i świata, lub powróciła do Ukrainy po odzyskaniu kontroli nad częścią terytorium kraju (nade wszystko po wycofaniu się Rosjan z okolic Kijowa), ale wielu postanowiło pozostać w Polsce. Szacuje się, że w grudniu 2022 roku na terytorium Polski pozostawało między 2,1 a 2,3 miliona obywateli Ukrainy, z czego 1,1-1,2 miliony stanowiły osoby przybyłe przed wybuchem wojny, a 1-1,1 miliona stanowili uchodźcy (Duszczuk et al., 2023). Według danych rejestrowych, które będziemy szczegółowo analizować poniżej nieznacznie zmniejszyła się liczba osób z Ukrainy posiadających ochronę tymczasową ale zasadniczo liczebność obu grup migrantów nie uległa diametralnym zmianom.

Oprócz bardzo ważnego udziału migracji przymusowych we wszystkich migracjach do Polski po 2021 istotną nowością jest również zmiana rozmieszczenia migrantów w ramach kraju. Jeśli w przeszłości migranci koncentrowali się nade wszystko w dużych ośrodkach miejskich to po dynamicznym napływie uchodźców z Ukrainy pojawili się oni również bardzo licznie nie tylko w mniejszych miastach i miasteczkach ale czasami również na terenach wiejskich (Pędziwiatr et 2023, Brzozowski et al. 2023). Zanim bardziej szczegółowo naświetlimy główne cechy populacji uchodźczej w Polsce będącej w największym stopniu rezultatem napaści rosyjskiej na Ukrainę, choć nie tylko (np. bardzo liczna grupa osób, które uciekły przed prześladowaniami z Białorusi i jedynie część z nich posiada jakąś formę ochrony), warto najpierw zarysować główne cechy populacji imigrantów ekonomicznych, którzy do niedawna byli największą grupą cudzoziemców w Polsce.

Jak pokazują najnowsze statystyki Urzędu do Spraw Cudzoziemców, 2023 był rokiem kolejnych znaczących wzrostów liczby cudzoziemców którzy posiadają ważne karty pobytu. Jeśli na koniec 2022 ważne karty pobytu miało w Polsce 680 tysięcy obcokrajowców, to statystyki UDSC wskazują, że ta liczba wzrosła w 2023 o ponad 160 tysięcy i na koniec grudnia wyniosła ponad 842 tysięcy (UDSC 2023a). Innymi słowy pomimo spowolnienia ekonomicznego i bycia krajem przyfrontowym w związku z wojną w sąsiedniej Ukrainie, Polska nie straciła na atrakcyjności i wciąż w oczach wielu imigrantów z różnych części świata

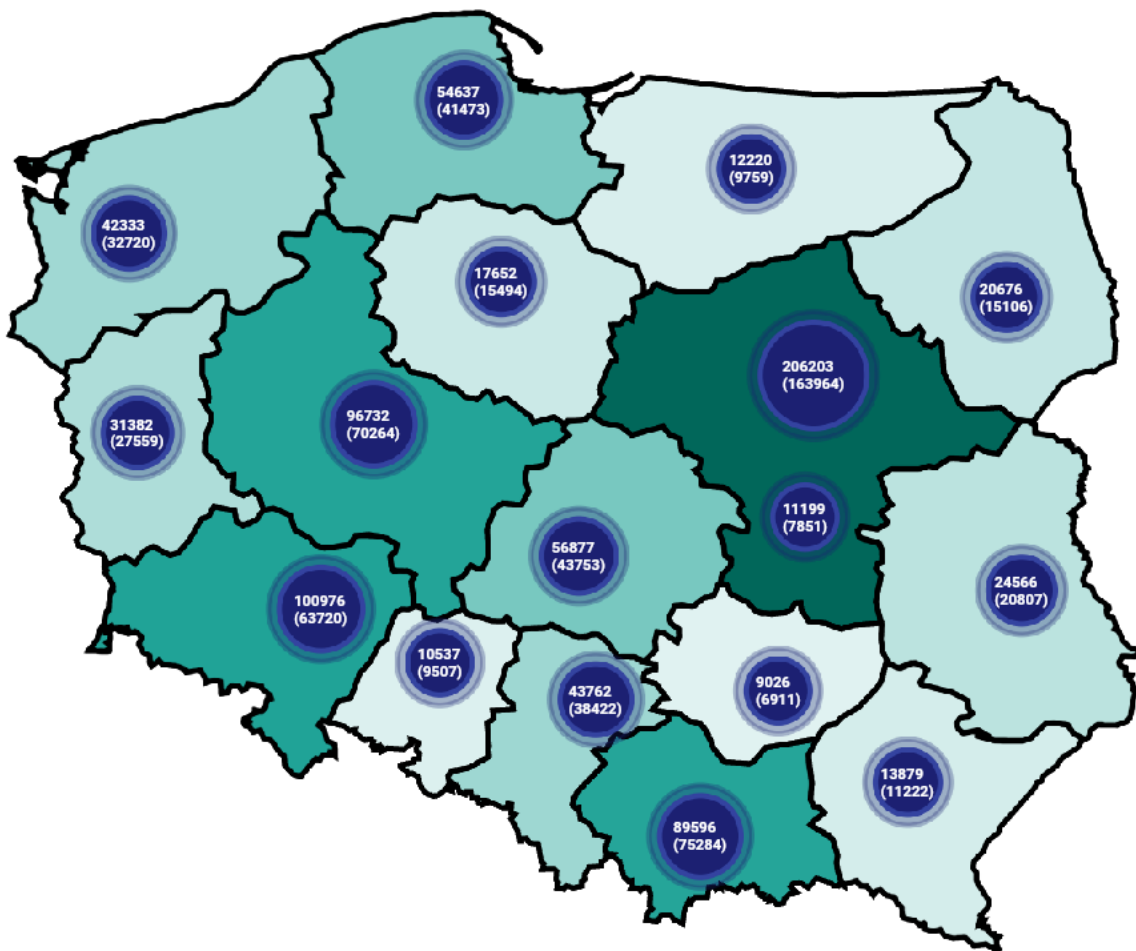
jest miejscem w którym warto żyć i pracować. Jeśli porównamy przyrosty roczne osób posiadających ważne karty pobytu, to możemy dostrzec, że dynamika napływu cudzoziemców do Polski wzrosła. Za częścią z tych wzrostów może stać decyzja niektórych beneficjentów ochrony tymczasowej o tym żeby wyrobić sobie karty pobytowe. Wśród osób posiadających ważne karty pobytu dominują osoby młode – najczęściej w wieku 20-39 lat (53% wszystkich) lub 40-59 lat (31%) – posiadające prawo do pobytu czasowego w Polsce. Ponad 640 tysięcy osób posiada taki typ dokumentów pobytowych. Zdecydowanie rzadziej imigranci posiadają karty na pobyt stały (114 tysiące osób) lub inne dokumenty pobytowe. Zdecydowanie największy przyrost osób można zaobserwować wśród osób posiadających pobyt czasowe, a zdecydowanie mniejszy przyrost nastąpił wśród osób posiadających pobyt stały. Jednocześnie zmalała liczba obywateli Unii Europejskiej zarejestrowanych w Polsce z niecałych 67 tysięcy do 64 tysięcy.

Jeśli chodzi o płeć migrantów posiadających ważne karty pobytu to 61,5 % z nich to mężczyźni, a 38,5 % to kobiety. Warto tu wspomnieć, że osoby uciekające przed wojną z Ukrainy i posiadające ochronę tymczasową (nieuwzględniane w rejestrze osób z kartami pobytu) to w znacznym stopniu kobiety. Tym samym populacja cudzoziemska w Polsce za sprawą masowego napływu migrantów przymusowych po rozpoczęciu pełnoskalowej wojny jest aktualnie o wiele bardziej zrównoważona płciowo niż miało to miejsce jeszcze w styczniu 2022. Najlicniejszą grupą migrantów posiadających ważne karty pobytowe na koniec 2023, podobnie jak przed rokiem, stanowili obywatele Ukrainy. Ponad 490 tysięcy osób z paszportami ukraińskimi posiada ważne karty pobytu. Kolejną bardzo liczną grupę migrantów tworzyły osoby z Białorusi. Prawie 105 tysięcy obywateli i obywaterek tego kraju posiadało ważne dokumenty pobytowe. Dla porównania w roku 2021 osób z kartami pobytu z Ukrainy było w Polsce 400 tysięcy, a z Białorusi 66 tysięcy. Mniej dynamicznie ale również znacząco powiększyła się w Polsce społeczność gruzińska (z 18 do prawie 25 tysięcy) aktualnie przewyższając liczebnością społeczność indyjską (ponad 18 tysięcy) i rosyjską (prawie 18 tysięcy) (UDSC 2023a).

Rozmieszczenie przestrzenne cudzoziemców z kartami pobytu w 2022 roku jest w znacznym stopniu podobne do tego, które było notowane przed rokiem. Migranci ekonomiczni, których nade wszystko widzimy w rejestrach Urzędu do Spraw Cudzoziemców najczęściej osiedlają się w dużych metropoliach. Stolica położona w województwie mazowieckim jest zdecydowanie najbardziej popularnym miejscem zamieszkania obcokrajowców. Prawie jedna czwarta migrantów decyduje się na osiedlenie w województwie mazowieckim. Jednocześnie wyraźnie

widać, że oprócz Warszawy bardzo ważnymi miejscami, które przyciągają imigrantów są największe miasta Polski, a wśród nich Kraków, Gdańsk, Poznań, Wrocław, Lublin, Opole czy Katowice. Według danych UDSC populacja imigrantów w Polsce w 2022 zwiększyła się nade wszystko w województwach wielkopolskim (z 70 tys. do 96 tys.), małopolskim (z 75 tys. do prawie 90 tys.) i dolnośląskim (z 63 tys. do ponad 100 tys.). W województwie mazowieckim populacja imigrantów z kartami pobytu wzrosła w tym samym okresie (między grudniem 2022 i 2023) z 172 tys. do 218 tys. osób (zob. rys. 1. - UDSC 2023a)

Rysunek 1.1 Rozmieszczenie cudzoziemców z ważnymi kartami pobytu w 2022 i 2023 (stan na 15 grudnia 2022 i 2023)

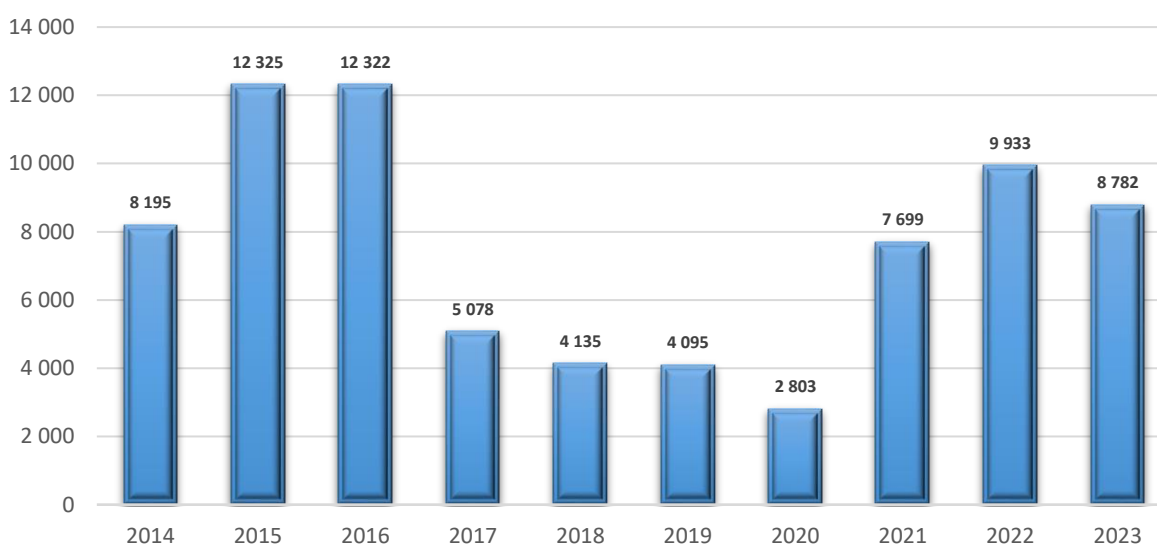

Źródło: UDSC 2023b.

W 2023 również bardzo liczna grupa obcokrajowców wystąpiła o ochronę międzynarodową. Od stycznia do listopada 2023 r. 8 782 osoby złożyły wnioski o ochronę, czyli znacznie więcej niż w całym roku 2020 (2203 osoby) czy 2021 r. (7 699). W porównaniu do okresu styczeń - listopad 2022 r. (9 123) jest to jednak spadek o 4%. Najwięcej podań o ochronę międzynarodową w 2023 r. złożyli obywatele i obywatelki Białorusi (3 425), Rosji (1 649),

Ukrainy (1 599), Turcji (238) i Egiptu (189), przy czym ponad trzy czwarte wniosków została złożona przez obywateli trzech pierwszych państw. Najważniejszymi zmianami w stosunku do roku ubiegłego było znaczące zmniejszenie się liczby wniosków z Iraku i Afganistanu (w 2022 roku było ich odpowiednio 639 i 362) związane między innymi z wypychaniem (push backs) migrantów nieregularnych poza granicę kraju bez możliwości składania wniosku o ochronę międzynarodową, co miało miejsce również w przeszłości (Sobczak-Szelc et al. 2022) ale zdecydowanie zintensyfikowało się od 2021 roku (Pędziwiatr et al., 2021b). Do końca listopada 2023 r. 4 317 spośród 8 239 osób uzyskało jakąś formę ochrony: 558 – status uchodźcy, a 3 759 ochronę uzupełniającą. Status uchodźcy nadano głównie obywatelom Białorusi (214), Afganistanu (105), Rosji (96), Turcji (35) oraz Ukrainy (15). Ochronę uzupełniającą udzielano najczęściej obywatelom Białorusi (2 450) i Ukrainy (1083), ale także Rosji (73), Afganistanu (51) i Tadżykistanu (18). Decyzję negatywną otrzymało 1 709 cudzoziemców – głównie z Rosji (774), Egiptu (127), Tadżykistanu (114), Ukrainy (86) i Indii (53). Postępowania 2 206 osób (w tym 845 obywateli Rosji, 156 obywateli Turcji, 153 obywateli Ukrainy, 147 obywateli Egiptu oraz 111 obywateli Syrii) zostały umorzone najczęściej ze względu na opuszczenie Polski przez wnioskodawców. Jak można zaobserwować z powyższych danych uznawalność w 2023 r. dla wniosków białoruskich wyniosła 72%, ukraińskich – 93%, rosyjskich – 18%, afgańskich – 98%, a egipskich 2%. Postępowanie po wystąpieniu o ochronę międzynarodową trwa średnio 121 dni (UDSC 2023b).

Rysunek 1.2 Liczba osób ubiegających się w Polsce o udzielenie ochrony międzynarodowej w latach 2014 - 2023

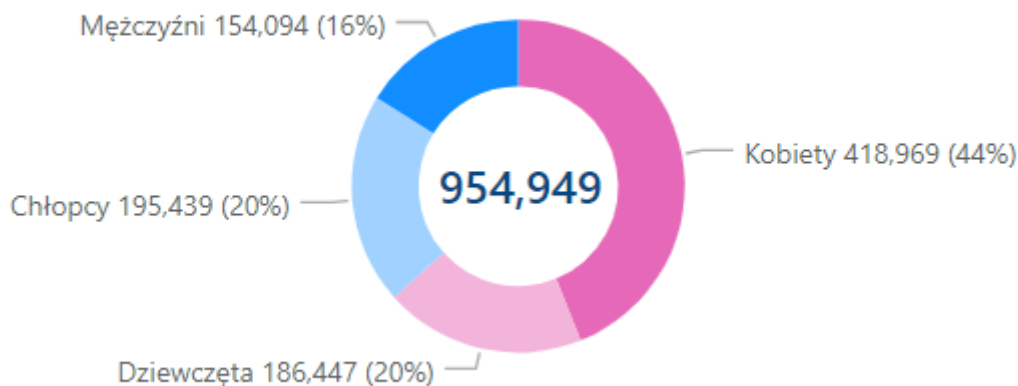

Źródło: UDSC 2023b.

Powyższy obraz dotyczący osób występujących o ochronę międzynarodową tylko częściowo opisuje sytuację imigrantów przymusowych w kraju w związku z tym, że zdecydowana większość osób uciekających przed wojną w Ukrainie posiada ochronę tymczasową przyznawaną na mocy specustawy z 9 marca 2022 (oraz jej późniejszych nowelizacji – ostatnia 28 stycznia 2023) o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (UDSC 2023b). Osoby posiadające taką formę ochrony nie występują w rejestrach UDSC i należy ich szukać w rejestrach PESEL. Według najnowszych danych z połowy grudnia 2023 w Polsce aktualnie przebywa prawie 955 tys. uchodźców z Ukrainy z aktualnym statusem UKR. Jak widać na poniższym rysunku, 44% z nich to kobiety, a 40% to dzieci (osoby, które nie ukończyły 18 roku życia). Jedynie 16% wśród wszystkich zarejestrowanych uchodźców to mężczyźni (najczęściej osoby powyżej 60 roku życia, ojcowie samotnie wychowujący niepełnoletnie dzieci lub ojcowie trójki i więcej dzieci poniżej 18 roku życia – SIP 2023). Zdecydowana większość dorosłych mężczyzn w Ukrainie jest bowiem objęta mobilizacją i nie może opuszczać kraju.

Rysunek 1.3 Liczba osób z aktywnym statusem uchodźcy z Ukrainy w Polsce

Podział wg płci i pełnoletności

Źródło: Osica et al. 2023.

Naświetliwszy pokrótce sytuację w Polsce przechodzimy niżej do analizy sytuacji w Krakowie. Niniejszy raport ukazuje stan populacji cudzoziemskiej w Krakowie w 2023 odwołując do szeregu źródeł danych statystycznych na temat imigrantów, począwszy od rejestrów cudzoziemców posiadających ważne karty pobytu (wydane przez Wojewodę Małopolskiego), cudzoziemców zameldowanych na terenie Krakowa, uwzględnionych w rejestrach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz dzieci imigrantów zarejestrowanych w placówkach edukacyjnych na terenie miasta – żeby wspomnieć tylko najważniejsze. Na podstawie tych

źródeł przedstawiono liczbę i strukturę imigrantów według wieku, płci, a tam gdzie jest to możliwe – również według kraju pochodzenia i wykształcenia, sektora aktywności ekonomicznej oraz miejsca zamieszkania. Ważną rolę odgrywają w raporcie również analizy dotyczące zmian w rozmieszczeniu cudzoziemców na terenie miasta. We wstępnej części zarysowany został kontekst, w ramach którego przebiegają procesy migracyjne w Krakowie. Porównujemy stan aktualny z tym jaki występował przed rokiem, dwoma, trzema i czterema laty. W rozdziale trzecim ukazujemy rozmieszczenie przestrzenne imigrantów w dzielnicach Krakowa oraz zmiany w porównaniu do lat wcześniejszych. Kraków to również bardzo ważny ośrodek akademicki, w którym z roku na rok coraz ważniejszą rolę odgrywają zagraniczni studenci. To im oraz imigrantom w systemie szkolnictwa, od placówek przedszkolnych, przez szkoły policealne, do uniwersytetów, poświęcamy rozdział czwarty. W rozdziale piątym analizujemy natomiast szczegółowo obecność imigrantów w gospodarce miejskiej na podstawie danych udostępnionych nam przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Grodzki Urząd Pracy. Raport kończymy podsumowaniem.

2. Stan i struktura populacji imigrantów w Krakowie według najnowszych danych

W niniejszym rozdziale raportu opisany został stan liczebny oraz struktura populacji obcokrajowców mieszkających w Krakowie w 2023 roku według wybranych, istotnych charakterystyk na tle zmian zachodzących w tej zbiorowości w latach 2019-2023. W analizie używamy wyłącznie danych rejestrowych z różnych źródeł administracji samorządowej i państwowej. Obcokrajowcy (cudzoziemcy) definiowani są tutaj jako osoby posiadające obywatelstwo inne niż polskie. Najnowsze informacje wykorzystane w raporcie pochodzą z trzech źródeł danych publicznych. Pierwsze z nich to dane o zameldowaniach stałych i czasowych pochodzące z Urzędu Miasta Krakowa (stan na 1 listopada 2023). Drugim źródłem jest baza obcokrajowców legalizujących pobyt na terytorium Polski prowadzona przez Małopolski Urząd Wojewódzki (stan na 1 listopada 2023). Ostatnim z wykorzystanych źródeł są dane z bazy osób ubezpieczonych zgromadzone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (stan na 31 października 2023). W tym miejscu należy podkreślić, że dane o migrantach, ze względu na sposób raportowania ZUS, przyporządkowane są do jednostek administracyjnych, w tym przypadku gminy/powiatu Kraków, na podstawie adresu płatnika. Informacje o populacji Ukraińców uzupełniamy danymi z rejestru obywateli Ukrainy i członków ich rodzin, którym nadano status cudzoziemca na podstawie specustawy (UKR) (stan na 4 listopada 2023). Dodatkowo w związku z publikacją ostatecznych danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2021 przez Główny Urząd Statystyczny prezentujemy dostępne informacje o obcokrajowcach i pozostałych mieszkańcach Krakowa, którzy zostali objęci spisem ludności. Dane z ubiegłych lat pochodzą z tych samych źródeł i były opisane w poprzednich raportach o imigrantach w Krakowie (zob. Pędziwiatr et al. 2019, 2020, 2021a i 2022a).

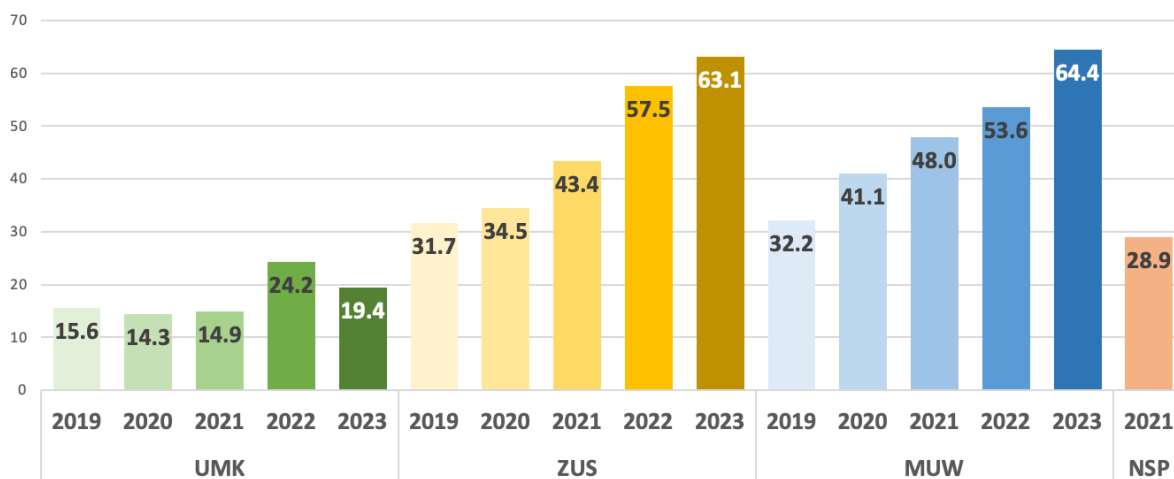
2.1 Liczba obcokrajowców w Krakowie

Rok 2023 był kolejnym okresem wzrostu liczby migrantów mieszkających w Krakowie. Trend ten obserwujemy w każdym kolejnym roku okresu 2019-2023. Jest to widoczne w danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (MUW) oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), które wskazują na podwojenie się populacji cudzoziemców w ciągu 5 ostatnich lat (zob. rys. 2.1). Według danych MUW w listopadzie w Krakowie przebywało około 64,4 tysiące migrantów. Z kolei z bazy ZUS otrzymujemy informacje o 63,1 tys. migrantach. Pomimo wzrostu populacji legalizujących pobyt i pracujących w firmach zarejestrowanych w Krakowie,

liczba zameldowanych na pobyt czasowy i stały utrzymuje się na dużo niższym poziomie wynoszącym 19,4 tysiąca osób w 2023 roku, co stanowi jedynie około jednej trzeciej populacji zarejestrowanych w pozostałych bazach. Co interesujące, w okresie 2022-2023 liczba zameldowanych obniżyła się nawet o około 5 tys. migrantów.

Informacje rejestrowe uzupełniamy o opublikowane w 2023 roku ostateczne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021 dla Miasta Krakowa. Według tego źródła w 2021 roku w Krakowie przebywało około 28,9 tysiąca obywateli innych państw niż Polska. W tym miejscu należy dodać, że dane wstępne, prezentowane w raporcie z 2022 roku wskazywały tylko na 5,9 tys. migrantów (zob. Pędziwiatr i in. 2022). Wynika z tego, że Główny Urząd Statystyczny istotnie poprawił poprzednie oszacowanie spisowe.

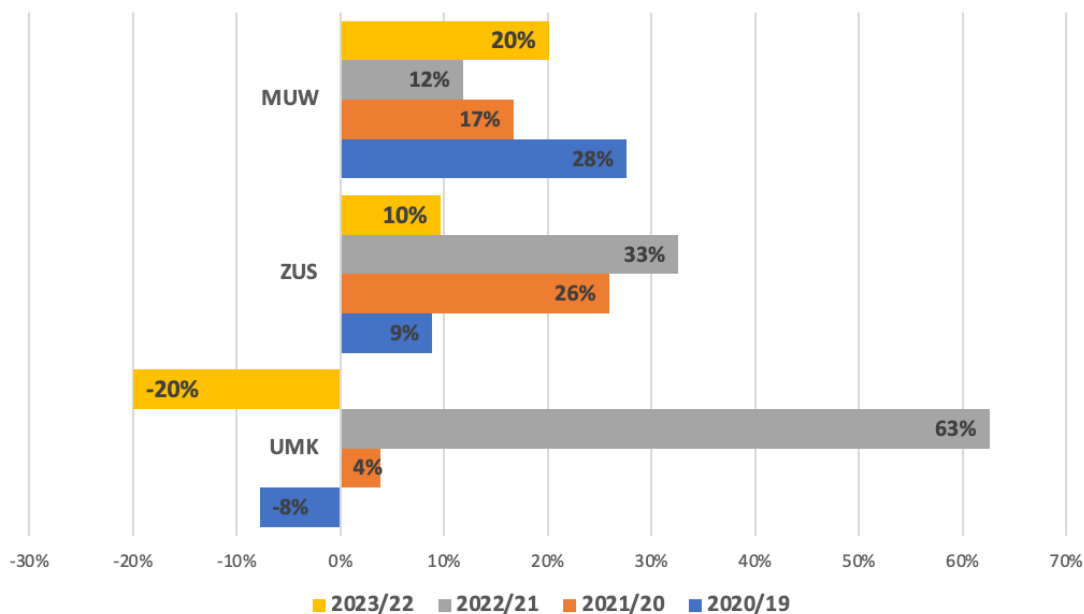
Rysunek 2.1 Liczba obcokrajowców w Krakowie w latach 2019-2023 według źródła danych

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023), GUS (2021).

Okres 2022-2023 przyniósł zmianę dynamiki zmian liczebności populacji obcokrajowców. W przypadku danych MUW, wzrost populacji wyniósł w tym czasie około 20%, co przerwało trend spadkowy przyrostów populacji o zalegalizowanym pobycie na terytorium RP (zob. rys. 2.2). W okresie 2019-2023 największa zmiana nastąpiła w 2019-2020 roku (listopad 2019 do listopada 2020) – wzrost o 28%, a następnie przyrosty względne uległy obniżeniu. Z kolei w przypadku danych ZUS od 2019 roku obserwowano wzrost przyrostów populacji, ale w ostatnim roku przyrost wyniósł około 10%, czyli wynik podobny do tego z okresu 2019-2020. Jak już wspomniano, liczba zameldowanych obcokrajowców obniżyła się o 20% w stosunku roku poprzedniego (UMK), a w okresie poprzednim zanotowano wzrost liczebności tej grupy o 63%. Generalnie w przypadku zameldowań nie można wskazać trendu zmian.

Rysunek 2.2 Dynamika zmian liczby obcokrajowców w Krakowie w latach 2019-2023 według źródła danych

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023).

W ostatnim roku zanotowano spadek liczby obcokrajowców z krajów Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii¹ we wszystkich prezentowanych rejestrach. Jest to pierwszy taki rok w okresie 2019-2023. Najwięcej obniżyła się populacja zameldowanych – o 28% w stosunku do 2022 roku – i wyniosła 3,2 tys. osób. W pozostałych bazach spadek ten wyniósł 3-4% (zob. tab. 2.1). Ponadto liczba zameldowanych ze wszystkich regionów świata uległa obniżeniu w badanym okresie, z wyjątkiem cudzoziemców z regionu Australii i Oceanii, których liczebność wzrosła z 25 do 188 osób, czyli około 652%.

W przypadku pozostałych rejestrów największe zmiany widoczne są w populacji cudzoziemców z Azji – o 50% do poziomu 9,1 tys. osób w przypadku MUW oraz o 35% do poziomu 7,8 tys. w bazie ZUS. Istotny wzrost widoczny był też w populacji pochodzącej z Afryki. MUW zanotował 1,5 tys. osób (wzrost o 44%), a ZUS 1,6 tys. (wzrost o 10%). Jak co roku zwiększa się też populacja z krajów europejskich spoza UE, głównie z Ukrainy – wzrost odpowiednio o 21% do poziomu prawie 43 tys. (MUW) i o 8% do poziomu 46,6 tys. (ZUS).

¹ W raporcie stosujemy często skróconą nazwę Europejczycy z Unii Europejskiej, Europejczycy z UE itp. We wszystkich tych przypadkach obywatele Wielkiej Brytanii są wliczani do tej grupy. Jest to spowodowane między innymi chęcią zapewnienia czytelnikowi serii raportów porównywalność prezentowanych informacji.

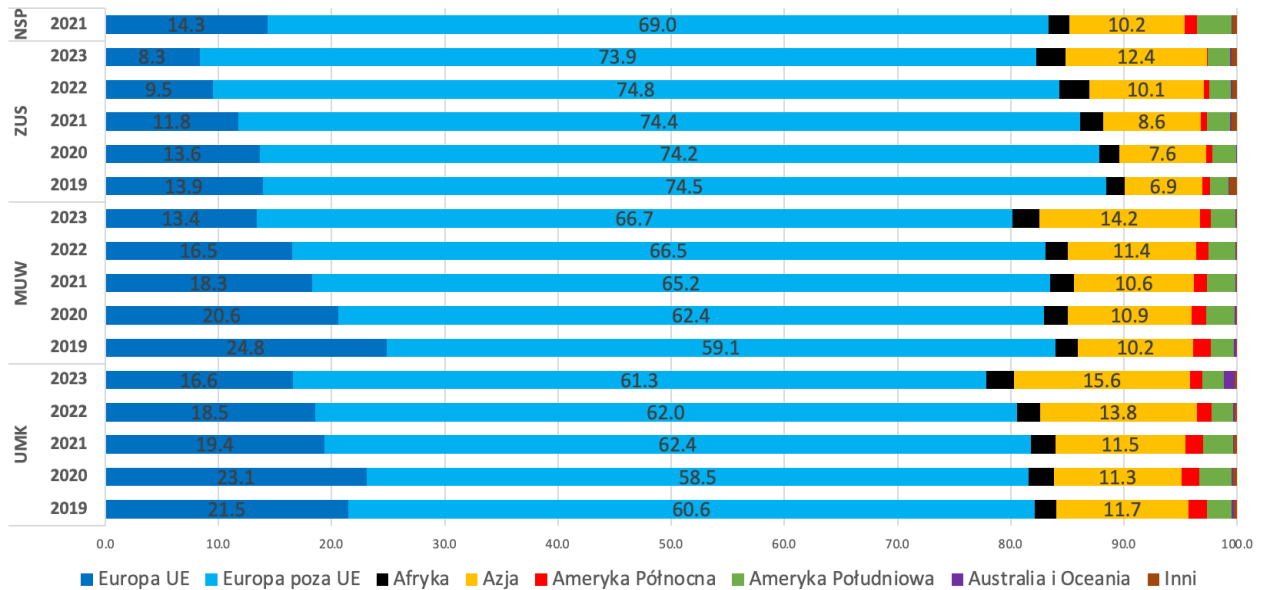
Tabela 2.1 Obcokrajowcy wg regionu obywatelstwa w latach 2019-2023 według źródła

Region	UMK						MUW						ZUS						NSP
	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2023/22 [%]	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2023/22 [%]	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2023/22 [%]	
Europa UE+WB	3 340	3 315	2 886	4 483	3 208	-28	8 003	8 465	8 767	8 860	8 626	-3	4 403	4 669	5 102	5 459	5 253	-4	4 143
Europa poza UE+WB	9 432	8 387	9 287	15 005	11 870	-21	19 054	25 629	31 285	35 666	42 981	21	23 606	25 410	32 268	43 030	46 606	8	19 934
Afryka	298	316	321	494	467	-5	629	865	992	1 057	1 525	44	512	617	893	1 515	1 669	10	537
Azja	1 822	1 618	1 714	3 351	3 013	-10	3 288	4 482	5 090	6 106	9 148	50	2 185	2 615	3 752	5 825	7 846	35	2 941
Ameryka Północna	245	223	226	327	209	-36	483	529	545	566	613	8	198	202	239	270	276	2	322
Ameryka Południowa	345	413	396	460	371	-19	675	1 038	1 200	1 288	1 416	10	533	722	859	1 102	1 027	-7	876
Australia i Oceania	25	20	11	25	188	652	47	54	46	45	51	13	16	19	79	100	99	-1	24
Inni	48	48	44	54	38	-30	37	36	35	33	36	9	216		205	232	294	27	121

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023) oraz GUS (2021).

Najliczniejszą grupą obcokrajowców w Krakowie są obywatele krajów europejskich spoza Unii Europejskiej, którzy w 2023 roku stanowi powyżej 60% populacji migrantów mieszkających w Krakowie. Najniższy udział tej grupy jest wśród zameldowanych - około 61%, a najwyższy wśród płacących składki – około 74% (zob. rys. 2.3). W okresie 2019-2023 można zauważyć nieznaczne zmiany udziału tej grupy. Stopniowo obniża się natomiast udział obcokrajowców z krajów Unii Europejskiej, którzy w 2019 roku byli drugą największą grupą migrantów stanowiąc od prawie 14% w rejestrze ZUS do prawie 25% w bazie MUW. Obecnie udział tej grupy wynosi od około 8% w danych ZUS do prawie 17% w danych UMK. Społeczność ta jest obecnie trzecią grupą pod względem liczebności (z wyjątkiem rejestru zameldowań). Znaczący wzrost udziału notują mieszkańcy wywodzący się z krajów azjatyckich, którzy w 2023 roku stanowili według ZUS - 12,4%, MUW – około 14% a UMK - 15,6% populacji migrantów w Krakowie. Wzrasta też udział migrantów z obywatelstwem krajów afrykańskich, który w 2023 wyniósł 2,4% (UMK, MUW) oraz 2,6% (ZUS). Kolejną grupą są osoby z Ameryki Południowej od 1,6% (ZUS) to 2,2% (MUW) populacji. Obywatele krajów Ameryki Północnej stanowią około 1%, a krajów Australii i Oceanii 0,1% populacji migrantów.

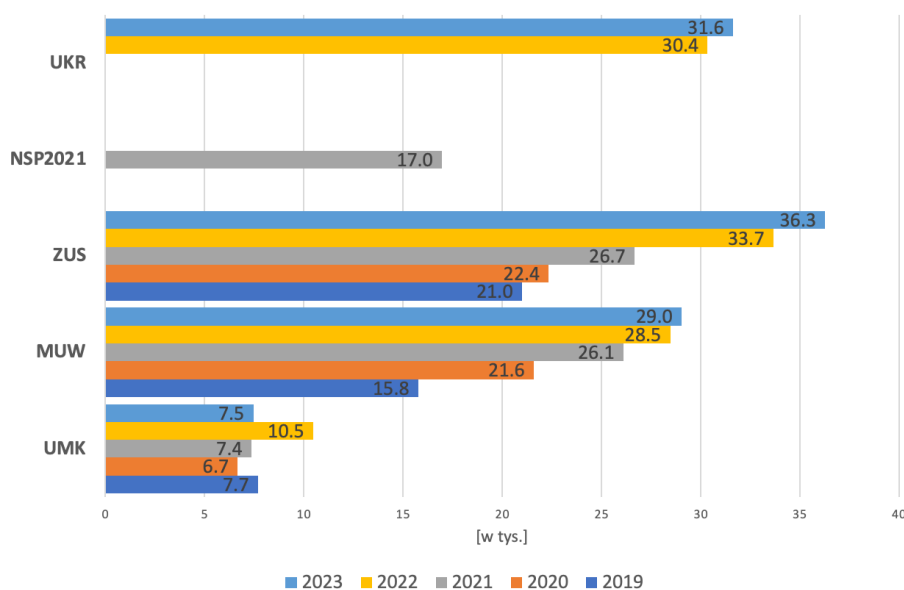
Rysunek 2.3 Struktura obcokrajowców w Krakowie według regionu obywatelstwa i źródła w 2019-2023

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023) oraz GUS (2021).

Ukraińcy, jak co roku, stanowią największą grupę obcokrajowców zamieszkujących w Krakowie. W okresie 2019-2023 liczba Ukraińców w bazie legalizujących pobyt (MUW) wzrosła z 15,8 tys. w 2019 roku do 29 tys. osób w 2023 roku (zob. rys. 2.4). Wzrasta również liczba płacących składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Na koniec badanego okresu było to około 36,3 tysiąca imigrantów z tego kraju. Z kolei liczba zameldowanych obniżyła się z 10,5 tys. w 2022 roku do poziomu podobnego jak w 2021 roku sięgając 7,5 tys. osób. Wynika z tego, że jedynie około 20% obywateli tego kraju płacących składki ZUS na terenie Krakowa jest w mieście zameldowana. W rejestrze UKR na początku listopada 2023 roku zarejestrowanych było natomiast około 31,6 tysiąca Ukraińców. W tym miejscu należy dodać, że ostateczne dane ze Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku wskazywały na około 17 tys. obywateli tego kraju.

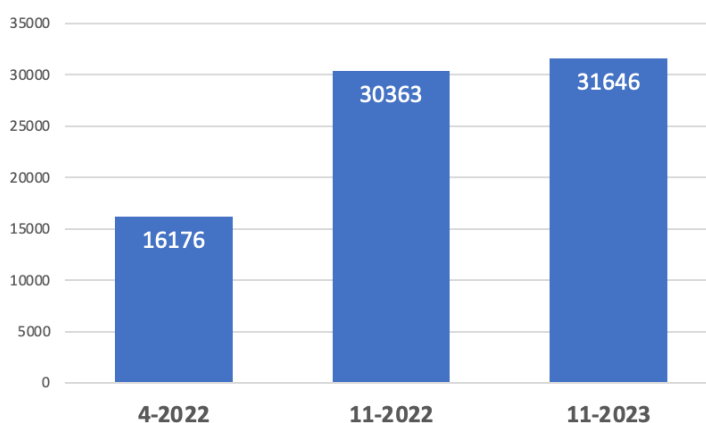
Rysunek 2.4 Liczba obywateli Ukrainy w Krakowie w 2019-2023 roku według źródła danych

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023), GUS (2021) oraz UKR (2022-2023).

W okresie od kwietnia do listopada 2022 roku liczba Ukraińców zarejestrowanych w bazie UKR podwoiła się z początkowej liczby 16 176 do 30 363 osób (zob. rys. 2.5). Natomiast w czasie kolejnego roku wzrosła o około 1,3 tys. zarejestrowanych osiągając w listopadzie 2023 roku poziom 31 646 osób.

Rysunek 2.5 Liczba Ukraińców w Krakowie w 2022-23 według danych UKR

Źródło: UKR (2022-2023).

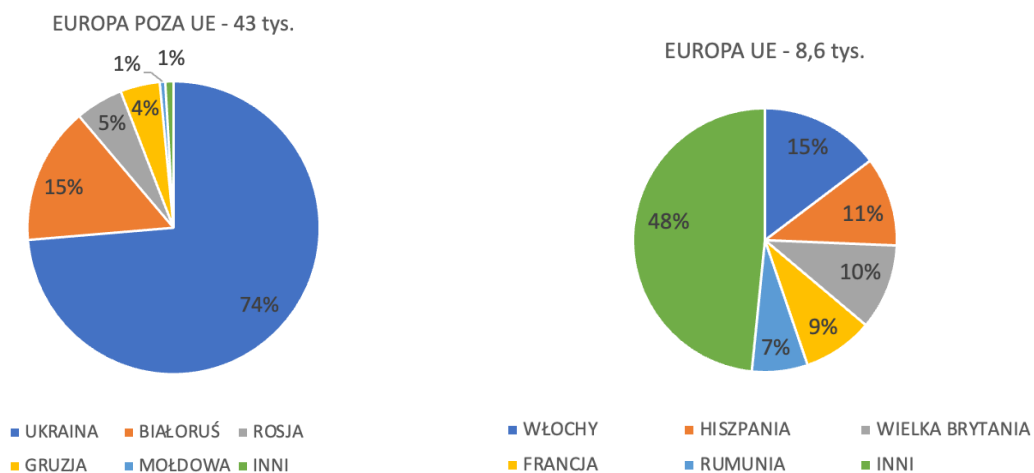
Ukraińcy są największą grupą wśród Europejczyków spoza Unii Europejskiej posiadających karty pobytu. Ich udział w tej zbiorowości wynosi 74% (zob. rys. 2.6). Udział tej zbiorowości jednak stopniowo się obniża. Na przykład w 2021 roku stanowili oni 83%, a 2022 roku 80% tej grupy. Kolejnymi grupami narodowymi są Białorusini – 15%, których udział w ostatnim roku wzrósł o 5 punktów procentowych, Rosjanie – 5% oraz Gruzini – 4%.

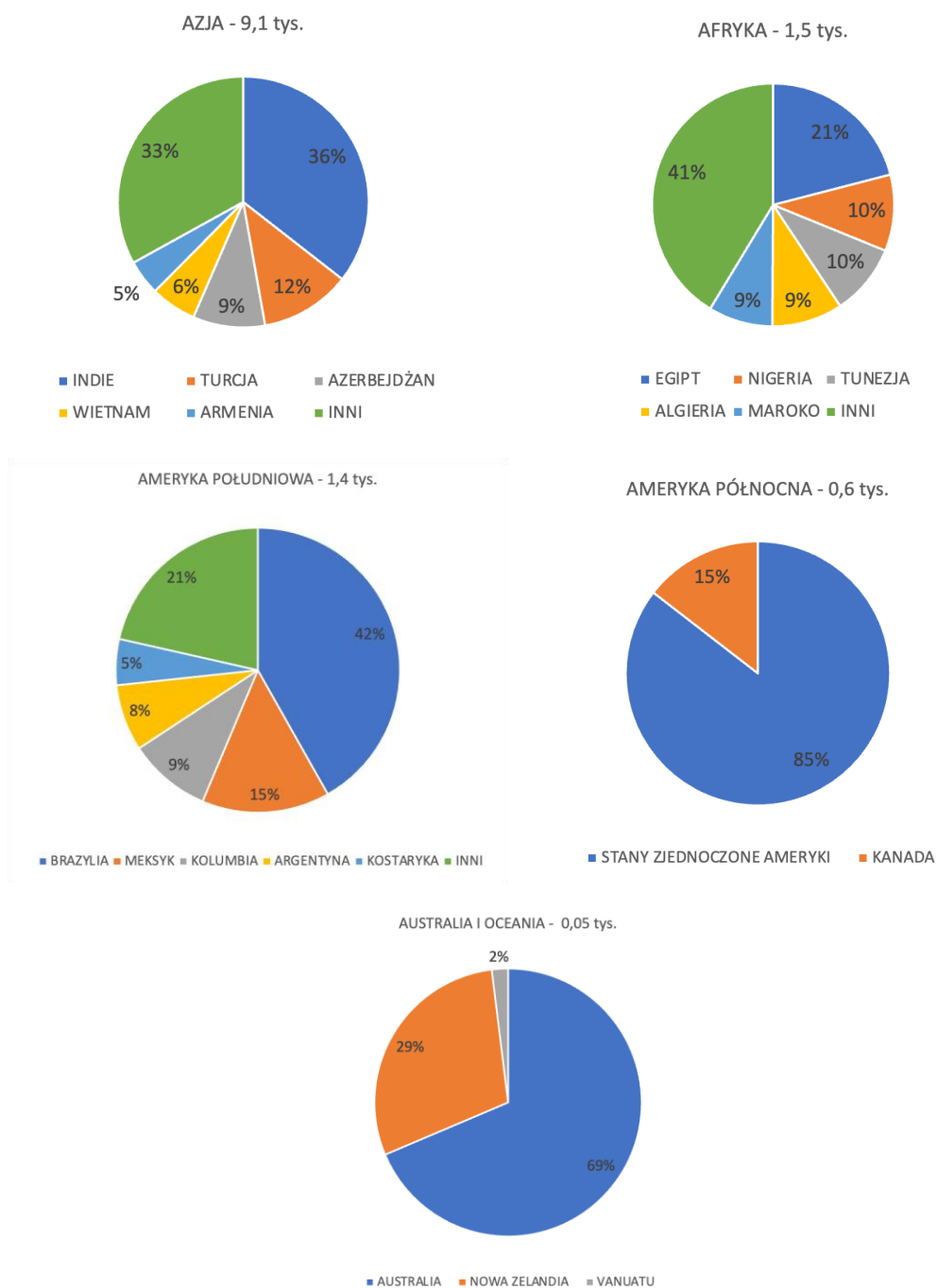
W stosunku do 2021 roku nieznaczne zmiany można zaobserwować w strukturze populacji pochodzącej z Azji. Głównymi grupami są tutaj Indusi (36%), Turcy (12%) oraz Azerowie (9%). W ostatnich latach obniża się natomiast udział Wietnamczyków, który osiągnął 6% w 2023 roku, grupy, która w Krakowie była przez lata dominującą z tej części świata.

Wśród obywateli Unii Europejskiej z Wielką Brytanią najwięcej jest osób pochodzących z Europy Południowej, w tym 15% stanowią Włosi a 11% Hiszpanie. Na dalszych miejscach znajdują się obywatele Wielkiej Brytanii (10%), Francji (9%) oraz Rumunii (7%).

W czwartej co do wielkości grupie – obywatele Afryki – nie zanotowano znaczących zmian w strukturze. Nadal przeważają osoby z Afryki Północnej: Egiptu (21%), Tunezji (10%), Maroka (9%) i Algierii (9%). Znaczącą grupą z udziałem 10% są także Nigeryjczycy. Podobnie wśród cudzoziemców z Ameryki Południowej nie zanotowano znaczących zmian struktury. Brazylijczycy stanowią tutaj 42% populacji. Następnie plasują się Meksykanie (15%), Kolumbijczycy (9%), Argentyńczycy (8%) i Kostarykańczycy (5%). Osoby z Ameryki Północnej w Krakowie to zdecydowanie obywatele Stanów Zjednoczonych (85%), a z Oceanii – Australijczycy (69%).

Rysunek 2.6 Struktura obcokrajowców według regionu obywatelstwa w 2023 roku

Źródło: MUW (2023).

W latach 2019-2023 następowały nieznaczne zmiany w rankingu dziesięciu największych grup pochodzenia migrantów mieszkających w Krakowie według wszystkich źródeł danych (zob. tab. 2.2). Dominują w nim zdecydowanie cudzoziemcy z krajów europejskich, zwłaszcza takich jak: Ukraina, Białoruś, Rosja. Na znaczeniu pod względem liczebności zyskują z roku na rok Indusi – jedna z najbardziej dynamicznie rozwijających się populacji w Krakowie, a także Gruzini, Turcy oraz Azerowie. Ci ostatni w 2023 roku po raz pierwszy znaleźli się w pierwszej dziesiątce we wszystkich trzech rejestrach. W 2023 roku Indusi są trzecią co do wielkości grupą imigrantów w Krakowie we wszystkich trzech rejestrach.

W tym miejscu należy dodać, że udział pierwszej dziesiątki najliczniejszych krajów pochodzenia w ogóle cudzoziemców w Krakowie powoli wzrasta (z wyjątkiem bazy ZUS). W 2023 roku w danych UMK udział tej grupy wyniósł 76,8%, według MUW – 78,6% a w bazie ZUS – 82,7%.

Tabela 2.2 Ranking krajów pochodzenia obcokrajowców wg liczby obcokrajowców w 2019-2023 roku

a) UMK oraz GUS

Pozycja	UMK										GUS	
	2019		2020		2021		2022		2023		NSP 2021	
	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba
1	UKRAINA	7 694	UKRAINA	6 676	UKRAINA	7 367	UKRAINA	10 486	UKRAINA	7 466	UKRAINA	16 974
2	ROSJA	775	BIŁORUŚ	769	BIŁORUŚ	1 050	BIŁORUŚ	3 186	BIŁORUŚ	3 240	BIŁORUŚ	1 501
3	BIŁORUŚ	742	ROSJA	700	ROSJA	580	INDIE	1 198	INDIE	1 128	ROSJA	1 113
4	WŁOCHY	567	WŁOCHY	570	INDIE	496	ROSJA	1 001	ROSJA	887	INDIE	925
5	INDIE	454	INDIE	494	WŁOCHY	486	WŁOCHY	718	WŁOCHY	560	WŁOCHY	699
6	HISZPANIA	318	W. BRYTANIA	361	W. BRYTANIA	302	TURCJA	453	TURCJA	408	HISZPANIA	466
7	WIETNAM	284	FRANCJA	309	FRANCJA	277	HISZPANIA	422	FRANCJA	330	BRAZYLIA	441
8	FRANCJA	279	HISZPANIA	273	HISZPANIA	263	FRANCJA	401	HISZPANIA	286	FRANCJA	384
9	W. BRYTANIA	259	WIETNAM	254	WIETNAM	226	W. BRYTANIA	371	AZERBEJDŻAN	285	WIETNAM	377
10	NIEMCY	223	RUMUNIA	208	TURCJA	211	NIEMCY	315	W. BRYTANIA	274	TURCJA	341
x	RAZEM	11 595	x	10 614	x	11 258	x	18 551	x	14 864	x	23 221
x	UDZIAŁ	74.5%	x	74.0%	x	75.6%	x	76.6%	x	76.8%	x	80.4%

b) MUW

Pozycja	MUW									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba
1	UKRAINA	15 774	UKRAINA	21 601	UKRAINA	26 111	UKRAINA	28 476	UKRAINA	31 663
2	ROSJA	1 434	BIŁORUŚ	1 687	BIŁORUŚ	2 440	BIŁORUŚ	3 579	BIŁORUŚ	6 506
3	BIŁORUŚ	1 338	ROSJA	1 642	ROSJA	1 803	INDIE	2 077	INDIE	3 251
4	WŁOCHY	1 054	INDIE	1 462	INDIE	1 738	ROSJA	1 914	ROSJA	2 276
5	INDIE	909	WŁOCHY	1 149	WŁOCHY	1 226	WŁOCHY	1 275	GRUZJA	1 885
6	HISZPANIA	856	HISZPANIA	897	HISZPANIA	981	GRUZJA	1 197	WŁOCHY	1 268
7	FRANCJA	784	FRANCJA	831	W. BRYTANIA	863	HISZPANIA	989	TURCJA	1 067
8	W. BRYTANIA	695	W. BRYTANIA	770	FRANCJA	812	W. BRYTANIA	912	HISZPANIA	944
9	NIEMCY	571	NIEMCY	559	RUMUNIA	581	FRANCJA	811	W. BRYTANIA	905
10	RUMUNIA	474	RUMUNIA	536	BRAZYLIA	573	TURCJA	677	AZERBEJDŻAN	851
x	x	23 889	x	31 134	x	37 128	x	41 907	x	50 616
x	x	74.2%	x	75.8%	x	77.4%	x	78.2%	x	78.6%

c) ZUS

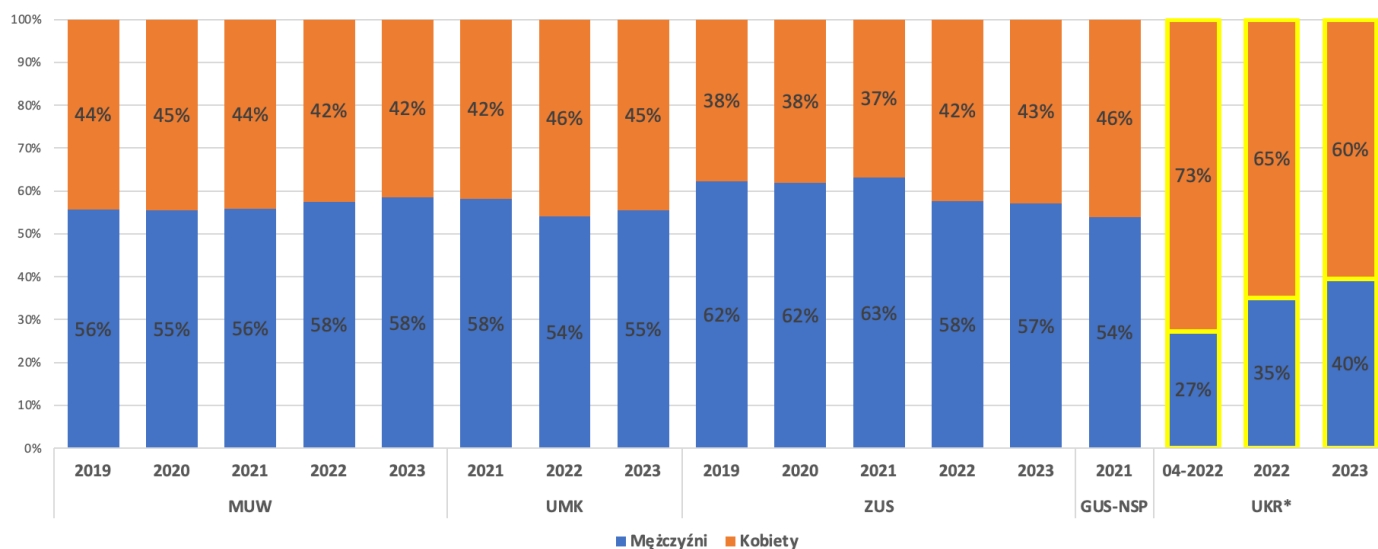
Pozycja	ZUS									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba	Kraj	Liczba
1	UKRAINA	20 997	UKRAINA	22 359	UKRAINA	26 677	UKRAINA	33 670	UKRAINA	36 289
2	BIŁORUŚ	1 203	BIŁORUŚ	1 404	BIŁORUŚ	3 014	BIŁORUŚ	6 045	BIŁORUŚ	7 204
3	WŁOCHY	735	ROSJA	850	INDIE	1 280	INDIE	1 975	INDIE	2 424
4	ROSJA	708	INDIE	791	ROSJA	1 189	GRUZJA	1 404	GRUZJA	1 303
5	INDIE	570	WŁOCHY	750	WŁOCHY	939	ROSJA	1 376	ROSJA	1 256
6	HISZPANIA	491	HISZPANIA	564	GRUZJA	923	WŁOCHY	965	TURCJA	1 067
7	GRUZJA	394	GRUZJA	476	HISZPANIA	612	TURCJA	751	WŁOCHY	984
8	FRANCJA	370	RUMUNIA	371	TURCJA	510	HISZPANIA	592	HISZPANIA	552
9	RUMUNIA	341	FRANCJA	364	RUMUNIA	405	RUMUNIA	468	INDONEZJA	549
10	WIETNAM	304	W. BRYTANIA	323	FRANCJA	401	AZERBEJDŻAN	451	AZERBEJDŻAN	527
x	x	26 113	x	28 252	x	35 950	x	47 697	x	52 155
x	x	82.5%	x	82.5%	x	82.8%	x	83.2%	x	82.7%

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023), GUS (2021).

2.2 Struktura populacji obcokrajowców według wieku i płci

Wśród mieszkających w Krakowie dominują liczebnie mężczyźni w każdym roku okresu 2019-2023. We wszystkich trzech rejestrach na każde dziesięć osób przypada około sześciu mężczyzn (zob. rys. 2.7). W ostatnim roku nie zaobserwowano znaczących zmian w profilu według płci. W 2023 roku udział kobiet w bazie UMK wynosił 45%, w rejestrze ZUS – 43%, a w danych MUW – 42%. Dla porównania wśród obcokrajowców objętych Narodowym Spisem Powszechnym w 2021 roku udział kobiet wyniósł 46%. W populacji Ukraińców w rejestrze UKR jest natomiast zdecydowanie więcej kobiet niż mężczyzn. W 2023 roku udział ten wynosił 60%. W przypadku tego rejestru występują jednak dynamiczne zmiany. W pierwszych opublikowanych danych po rozpoczęciu wojny z Rosją, pochodzących z kwietnia 2022 roku, udział kobiet wynosił aż 73%. Jednak w kolejnych okresach udział kobiet ulegał stopniowemu obniżeniu.

Rysunek 2.7 Struktura populacji obcokrajowców wg płci w latach 2019-2023 wg źródła

Źródło: UMK (2019-2023), MUW (2019-2023), ZUS (2019-2023), GUS (2021), UKR (2022-2023).

Analizując strukturę płci według regionu pochodzenia należy zwrócić uwagę na fakt, że wśród największych grup cudzoziemców w Krakowie obserwujemy duże zróżnicowanie w feminizacji populacji. W tabeli 2.3 prezentujemy udział kobiet w dwudziestu największych grupach obcokrajowców. Europejczycy spoza Unii Europejskiej cechują się populacją zbalansowaną pod względem płci. Około pięciu na dziesięć migrantów z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Węgier oraz Rumunii to kobiety. Inaczej wygląda to w populacji wywodzącej się z krajów Unii Europejskiej. Tutaj zdecydowanie dominują mężczyźni. Jedynie około trzy z dziesięciu osób są kobietami (Włochy, Hiszpania, Francja, Niemcy). Wśród obywateli Wielkiej Brytanii odsetek jest nawet niższy i wynosi 18, czyli tylko 2 Brytyjek na 10 Brytyjczyków. W największej grupie wywodzącej się spoza Europy – Indusów – około 63% stanowią mężczyźni. Jedną na pięć osób jest kobieta wśród Turków oraz

Gruzinów. Porównując te wyniki do roku poprzedniego nie są widoczne istotne zmiany w strukturze tych grup mimo przyrostu populacji z wyżej wymienionych krajów.

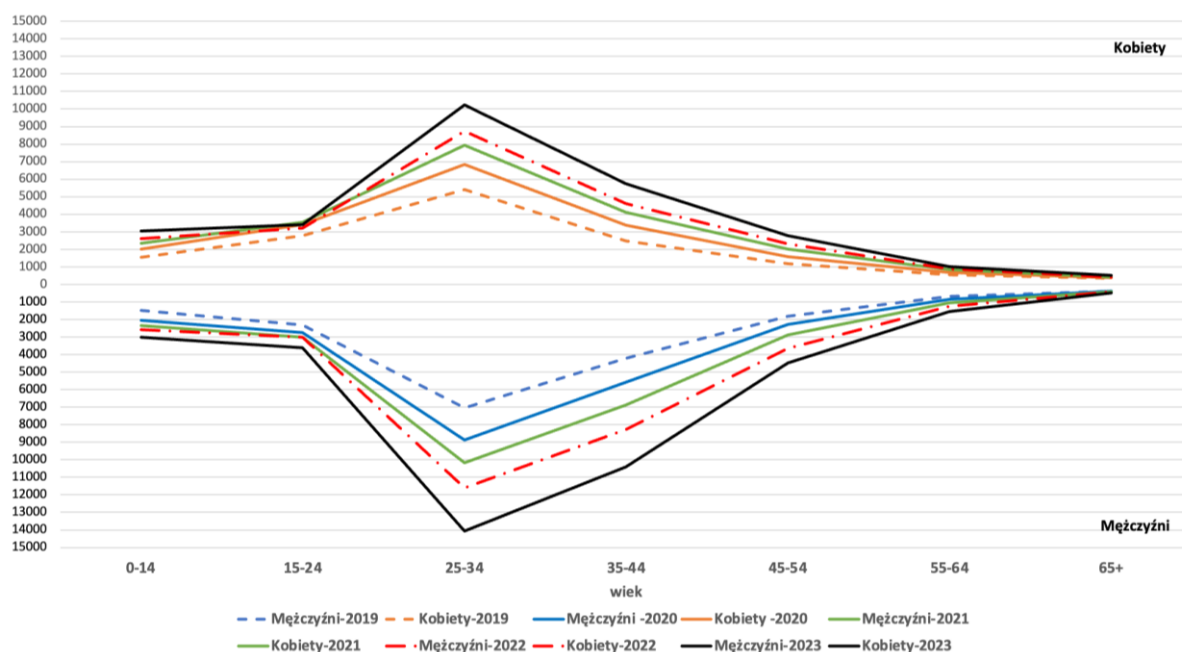
Tabela 2.3 Udział kobiet w 20 największych grupach obcokrajowców według obywatelstwa w Krakowie w 2023 roku

Kraj	Liczba obcokrajowców (tys.)	Udział kobiet
UKRAINA	31.7	46%
BIAŁORUŚ	6.5	48%
INDIE	3.3	38%
ROSJA	2.3	52%
GRUZJA	1.9	20%
WŁOCHY	1.3	24%
TURCJA	1.1	22%
HISZPANIA	0.9	30%
WIELKA BRYTANIA	0.9	18%
AZERBEJDŻAN	0.9	27%
FRANCJA	0.7	27%
BRAZYLIA	0.6	44%
RUMUNIA	0.6	49%
WIETNAM	0.5	39%
STANY ZJEDNOCZONE A.	0.5	31%
NIEMCY	0.5	33%
PORTUGALIA	0.4	24%
ARMENIA	0.4	45%
KAZACHSTAN	0.4	54%
WĘGRY	0.4	47%

Źródło: MUW (2023).

Według danych z legalizacji pobytu na terytorium RP liczebność populacji cudzoziemców wzrastała we wszystkich grupach wieku i płci w latach 2019-2023. Największe zmiany, jak co roku, zanotowano jednak w grupie 25-34 oraz 35-44 lat, czyli w wieku produkcyjnym (zob. rys. 2.8). W 2023 roku osoby w wieku 25-34 lat stanowiły 38% wszystkich obcokrajowców w Krakowie. Druga co do wielkości zbiorowość, to jest osoby w wieku 35-44 lat, miała natomiast 25% udział w populacji. Tylko w dwóch grupach wieku populacja jest zbalansowana pod względem płci (równy udział około 50%). Są to najmłodsza (0-14 lat) i najstarsza grupa wieku (65+). W pozostałych przeważają liczebnie mężczyźni.

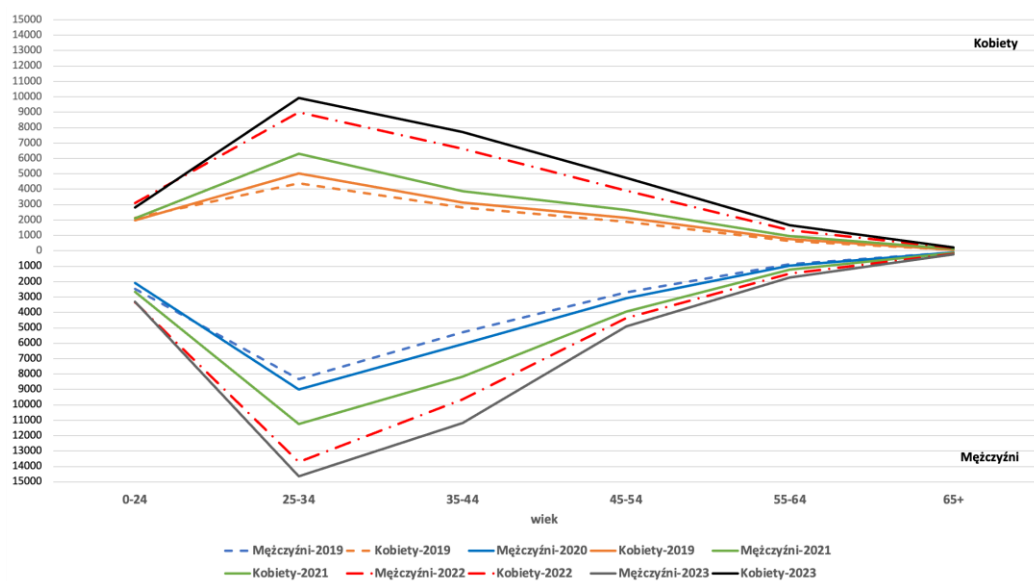
Rysunek 2.8 Struktura populacji według wieku i płci w 2019-23 roku (dane MUW)

Źródło: MUW (2019-2023).

Podobne wnioski można wyciągnąć analizując dane z rejestru ZUS. Wśród płacących składki najczęściej jest osób w wieku 25-34 lata, a następnie tych w wieku 35-44 lata (zob. rys. 2.9). Przewaga liczebna mężczyzn jest obserwowana we wszystkich grupach wieku. W 2023 roku największa różnica w liczebności według płci widoczna jest w grupach 25-34 oraz 35-44 lata, w których na 100 mężczyzn przypada 68-69 kobiet.

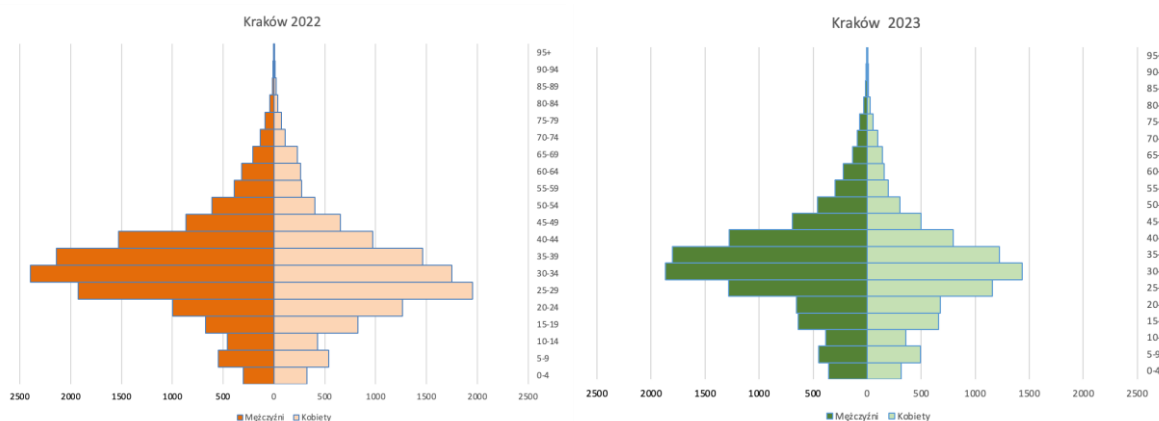
Rysunek 2.9 Struktura populacji według wieku i płci w latach 2019-2023 (dane ZUS)

Źródło: ZUS (2019-2023).

Na rysunku 2.10 można zaobserwować zmiany w liczbie i strukturze według wieku i płci populacji migrantów zameldowanych w Krakowie w okresie 2022-2023. Liczba zameldowanych obniżyła się w tym okresie z około 24,2 tys. do 19,4 tys. osób. Obniżka jest najbardziej znacząca w grupach wieku 20-34 lata. Generalnie kształt piramid wieku tej populacji nie uległ znacznym przekształceniom, ale widoczne są zmiany zwłaszcza w populacji kobiet. W 2022 roku najliczniejszą wśród kobiet grupą wieku były osoby w wieku 25-29 lat, a w 2023 roku te w wieku 30-34 lat. Obniżyła się znacząco też liczebność grupy 20-24 lata.

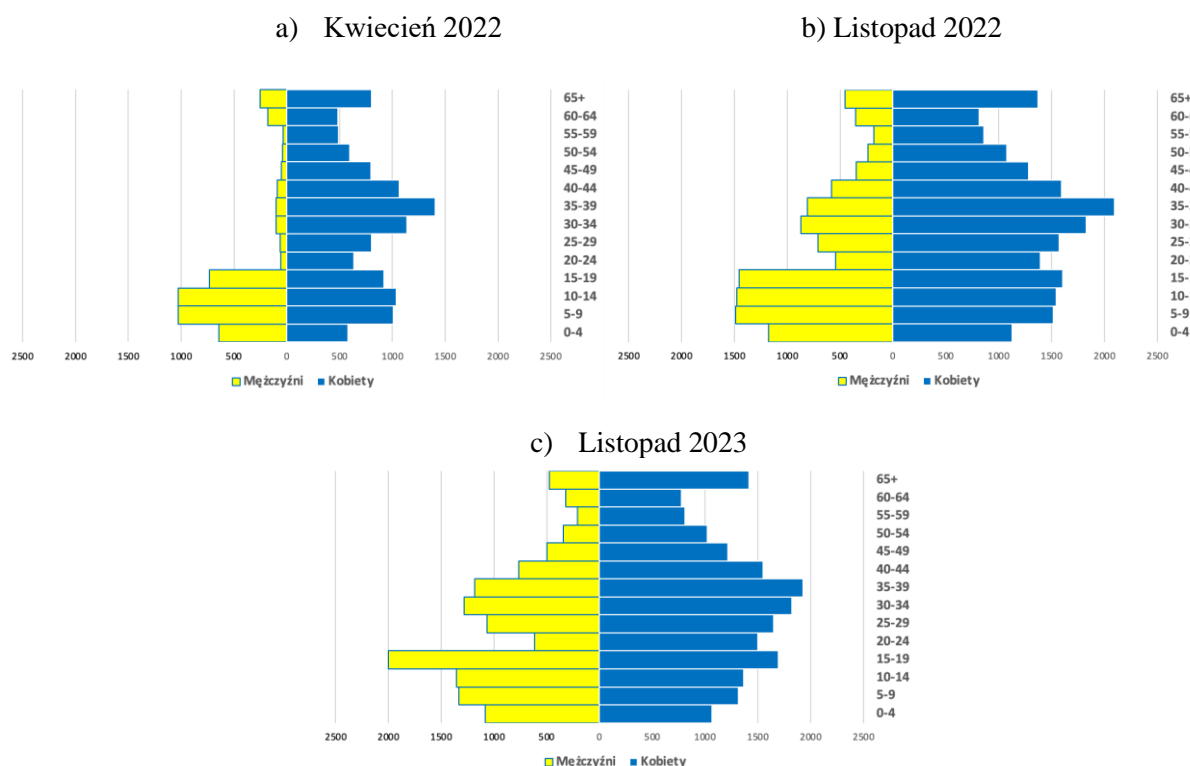
Rysunek 2.10 Struktura populacji obcokrajowców według wieku i płci w 2022 i 2023 roku (dane UMK)

Źródło: UMK (2023).

Powyższa analiza struktury wieku i płci obcokrajowców w dużej mierze nie uwzględnia populacji Ukraińców, która opuściła swój kraj ze względu na wybuch wojny na Ukrainie. W celu uzupełnienia tej luki prezentujemy informacje z rejestru UKR. Rysunki 2.11 (a-c) prezentują strukturę tej grupy. Można zauważyć, że populacja jest specyficzna i odmienna ze względu na rozważane w tej części raportu charakterystyki. Po pierwsze, przeważają w niej kobiety, które w 2023 roku stanowiły 60% populacji, a w populacji dorosłych w wieku 20 i więcej lat - 67%. Najliczniejszą pięcioletnią grupą wieku były kobiety w wieku 35-39 lat o liczebności 1927 osób, co stanowi 9,5% całej populacji zarejestrowanej w Krakowie. Po drugie, jest to populacja młoda, w połowie składająca się z młodych osób. Udział grupy 0-24 lata wynosił 42% w 2023 roku. W tym miejscu należy dodać, że struktura według wieku i płci Ukraińców zarejestrowanych w bazie UKR uległa znaczącym zmianom od kwietnia 2022 roku. Istotnie wzrosła populacja mężczyzn. W kwietniu 2022 roku ich udział wynosił około 27% w całości populacji, a w populacji 20 i więcej lat jedynie 10%, a w listopadzie 2023 roku już odpowiednio 40% i 33%.

Rysunek 2.11 Struktura według wieku i płci Ukraińców w Krakowie w 2022-2023 według danych UKR (liczebność)

Źródło: UKR (2022-2023).

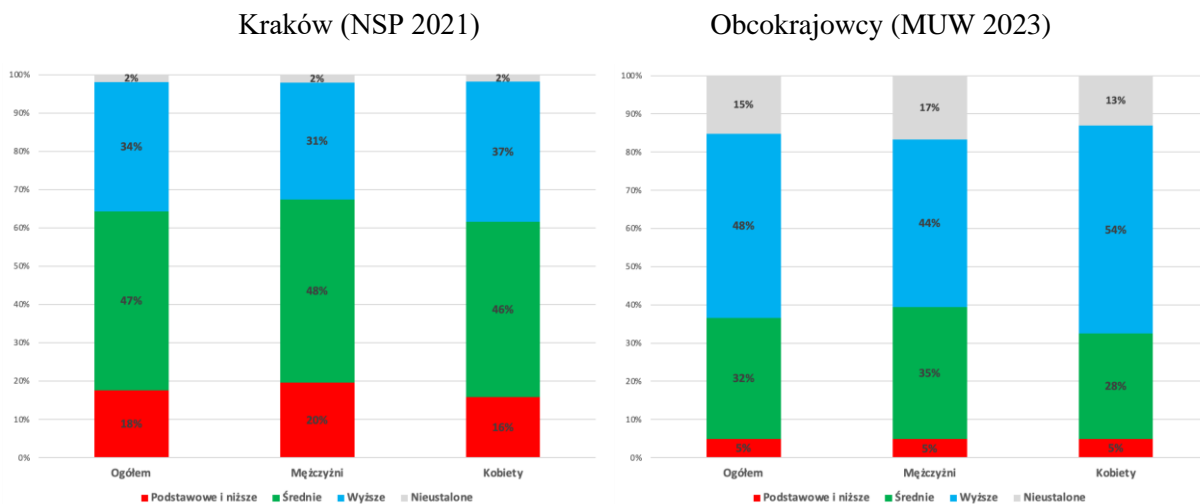
2.3 Struktura wykształcenia populacji obcokrajowców

Obcokrajowcy mieszkający w Krakowie są generalnie lepiej wykształceni niż ogół populacji naszego Miasta. Wskazuje na to porównanie struktury wykształcenia mieszkańców z Krakowa z Narodowego Spisu Powszechnego 2021 roku oraz danych o migrantach z rejestru MUW (zob. rys. 2.12). W populacji migrantów w wieku 13 i więcej lat udział osób z wyższym wykształceniem wynosił 48% w 2023 roku (bez uwzględnienia braków danych – około 62%), natomiast w populacji wszystkich mieszkańców Krakowa udział ten wyniósł 34%. Szczególnie duża różnica jest widoczna wśród kobiet, gdzie udział najwyższego poziomu wykształcenia wynosił 54% dla migrantek oraz 37% dla mieszkanki Miasta. W populacji mężczyzn odsetki te wyniosły odpowiednio 44 – wśród migrantów i 33 – wśród mieszkańców.

Znacząca różnica występuje w udziale populacji z wykształceniem podstawowym i niższym. Niski udział osób z tym poziomem edukacji wśród migrantów jest spowodowany mniejszą skłonnością osób słabo wykształconych do emigracji głównie ze względu na ich niedopasowanie do rynku pracy kraju przyjmującego (w tym znajomość języków obcych), brakiem zasobów umożliwiających migrację oraz młodszą strukturą wieku niż populacja

Krakowa (młodsze generacje są lepiej wykształcone). Stąd też wśród mieszkańców Krakowa 18% ma niski poziom wykształcenia, podczas gdy w populacji migrantów tylko 5%.

Rysunek 2.12 Struktura wykształcenia mieszkańców Krakowa oraz obcokrajowców w wieku 13 i więcej lat według płci z danych NSP2021 oraz MUW 2023

Źródło: GUS (2021), MUW (2023).

Dane z rejestru MUW z lat 2019-2023 dla populacji w wieku 25 i więcej lat wskazują, że wraz ze wzrostem liczby migrantów w Krakowie ich ogólny poziom wykształcenia ulegał obniżeniu (zob. tab. 2.4). Nie uwzględniając braków danych, udział osób z wyższym wykształceniem spadł z prawie 69% do około 62% populacji migrantów. Wzrósł natomiast odsetek osób z wykształceniem średnim ogólnym. Wy tłumaczeniem tych zmian mogą być zmiany na krakowskim rynku pracy, który w coraz mniejszym stopniu wymaga od migrantów najwyższego poziomu wykształcenia. Do miasta przyciągają obcokrajowcy o zawodach zdobywanych w ramach wykształcenia średniego. Szczególnie dotyczy to populacji mężczyzn. Wśród migrantów, podobnie jak w populacji Krakowa, kobiety są zdecydowanie lepiej wykształcone niż mężczyźni. W 2023 roku 69,5% posiadało wyższe wykształcenie, podczas gdy wśród mężczyzn udział ten wynosił około 57,3%. Wzrasta też różnica w poziomie wykształcenia między tymi zbiorowościami. W 2019 roku różnica wynosiła 5,3 punkty procentowe, a w 2023 roku już 12,2 punkty procentowe.

Tabela 2.4 Struktura wykształcenia obcokrajowców w wieku 25 i więcej lat według płci w latach 2019-2023 bez uwzględnienia braku danych

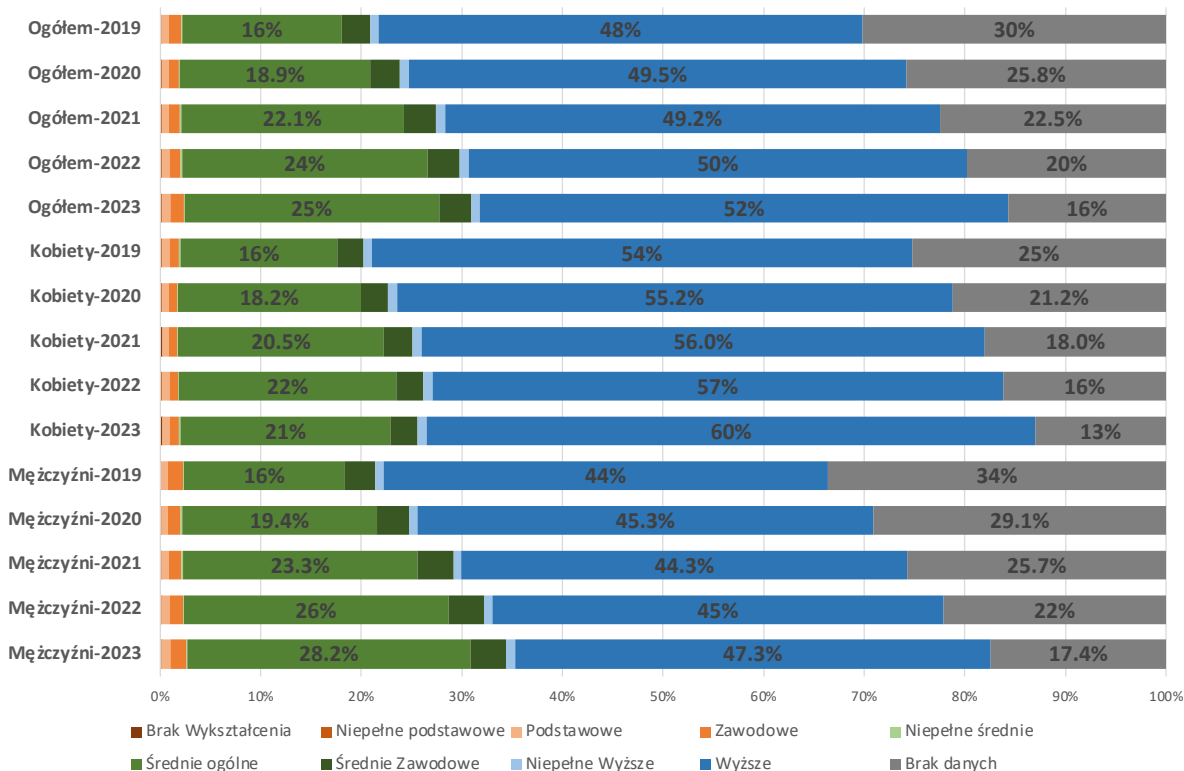
Wykształcenie	2019			2020			2021		
	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Brak Wykształcenia	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	0.13%	0.20%	0.17%
Niepełne podstawowe	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.05%	0.09%	0.06%
Podstawowe	1.0%	1.0%	1.0%	0.9%	0.9%	0.9%	0.98%	0.82%	0.90%
Zawodowe	2.2%	1.2%	1.8%	1.7%	1.0%	1.4%	1.72%	1.00%	1.41%
Niepełne średnie	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.1%	0.2%	0.19%	0.12%	0.15%
Średnie ogólne	24.1%	20.9%	22.7%	27.4%	23.1%	25.5%	31.36%	24.94%	28.53%
Średnie Zawodowe	4.6%	3.5%	4.1%	4.4%	3.4%	4.0%	4.80%	3.39%	4.18%
Niepełne Wyższe	1.2%	1.1%	1.2%	1.2%	1.2%	1.2%	1.09%	1.19%	1.14%
Wyższe	66.5%	71.8%	68.9%	63.9%	70.1%	66.7%	59.66%	68.26%	63.46%

Wykształcenie	2022			2023		
	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Brak Wykształcenia	0.14%	0.17%	0.15%	0.12%	0.20%	0.15%
Niepełne podstawowe	0.05%	0.07%	0.06%	0.04%	0.06%	0.05%
Podstawowe	0.98%	0.85%	0.92%	1.09%	0.86%	1.00%
Zawodowe	1.76%	1.03%	1.45%	1.94%	1.08%	1.59%
Niepełne średnie	0.12%	0.13%	0.12%	0.08%	0.13%	0.09%
Średnie ogólne	33.76%	25.77%	30.41%	34.11%	24.05%	30.01%
Średnie Zawodowe	4.61%	3.21%	4.03%	4.28%	3.07%	3.78%
Niepełne Wyższe	1.07%	1.07%	1.07%	1.08%	1.07%	1.07%
Wyższe	57.52%	67.70%	61.78%	57.27%	69.49%	62.26%

Źródło: MUW (2019-2023).

W tym miejscu należy wskazać ograniczenia danych MUW. Po pierwsze, informacje o wykształceniu opierają się na deklaracjach obcokrajowców i nie są weryfikowane przez Urząd (nie są wymagane certyfikaty potwierdzające wykształcenie). Po drugie, o znaczącej części obcokrajowców nie posiadamy informacji o wykształceniu. Są to w dużej mierze dane o osobach, które składają dokumenty o legalizację pobytu wykorzystując prawo pobytu obywatela Unii Europejskiej oraz Wielkiej Brytanii. W 2023 roku brak informacji o wykształceniu dotyczył 16% wszystkich imigrantów (zob. rys. 2.13), w szczególności obywateli Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii, w której odsetek ten wynosi 94 (zob. rys. 2.14). Jednakże badania ankietowe przeprowadzone na terenie województwa małopolskiego przez Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych (CASPAR) w 2021/22 roku wskazują, że około 66% cudzoziemców z Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii posiadało wyższe wykształcenie. Wynika z tego, że obcokrajowcy z tych krajów są generalnie lepiej wykształceni niż ogół osób, o których posiadamy dane z rejestru MUW.

Rysunek 2.13 Struktura wykształcenia obcokrajowców w wieku 25 i więcej lat według płci w 2019- 2023 roku z uwzględnieniem braku danych

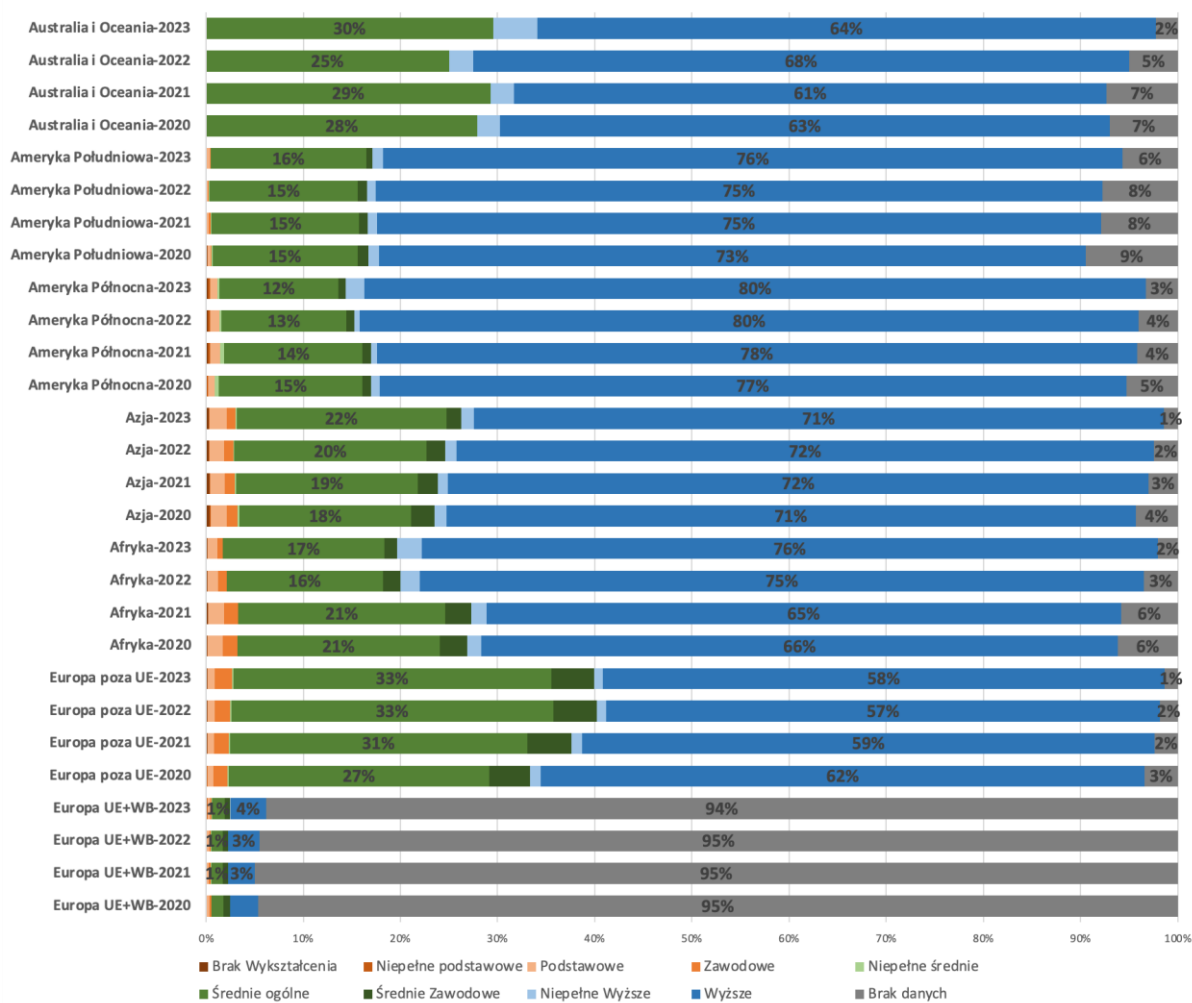

Źródło: MUW (2019-2023).

Analizując wykształcenie obcokrajowców według regionu pochodzenia w latach 2020-2023 można stwierdzić, że z wyjątkiem migrantów z krajów europejskich spoza UE oraz afrykańskich, poziom wykształcenia nie ulega znaczącym zmianom (zob. rys 2.14). W przypadku Europejczyków spoza UE, głównie za sprawą zmian strukturalnych wśród Ukraińców, udział najlepiej wykształconych obniżył się z 62% w 2020 do 58% w 2023 roku. W populacji osób z kontynentu afrykańskiego nastąpił natomiast istotny wzrost udziału osób z wyższym wykształceniem z 66% do 76% w badanym okresie. Dane z rejestru MUW wskazują, że migranci ze wszystkich regionów świata są zdecydowanie lepiej wykształceni niż Polacy. Najlepiej wykształconymi obcokrajowcami są osoby pochodzące z Ameryki. Aż 80% imigrantów z Ameryki Północnej i 76% z Ameryki Południowej posiada wyższe wykształcenie w 2023 roku (zob. rys. 2.14). Na kolejnych miejscach plasują się Azjaci, wśród których najlepiej wykształceni stanowili 72%, Afrykanie – 66% oraz obywatele Australii i Oceanii – 64%. Najlicniejsza grupa migrantów, czyli Europejczycy spoza Unii Europejskiej mają najniższy z porównywanych zbiorowości poziom wykształcenia. Wśród nich około 58% posiadało wyższe wykształcenie. Jak już wcześniej wspomniano nie posiadamy w zasadzie informacji o wykształceniu obywateli Unii Europejskiej – brak danych wynosi 95%. Stopień

wykształcenia w Unii Europejskiej jest bardzo wysoki można więc przyjąć, że ogólny poziom wykształcenia oparty o danych uwzględniających braki jest niedoszacowany (zob. rys. 2.13), a dane prezentowane w tabeli 2.4 lepiej odzwierciedlają faktyczną strukturę wykształcenia populacji obcokrajowców w Krakowie.

Rysunek 2.14 Struktura wykształcenia obcokrajowców w wieku 25 i więcej lat według regionu obywatelstwa w 2020-2023 roku

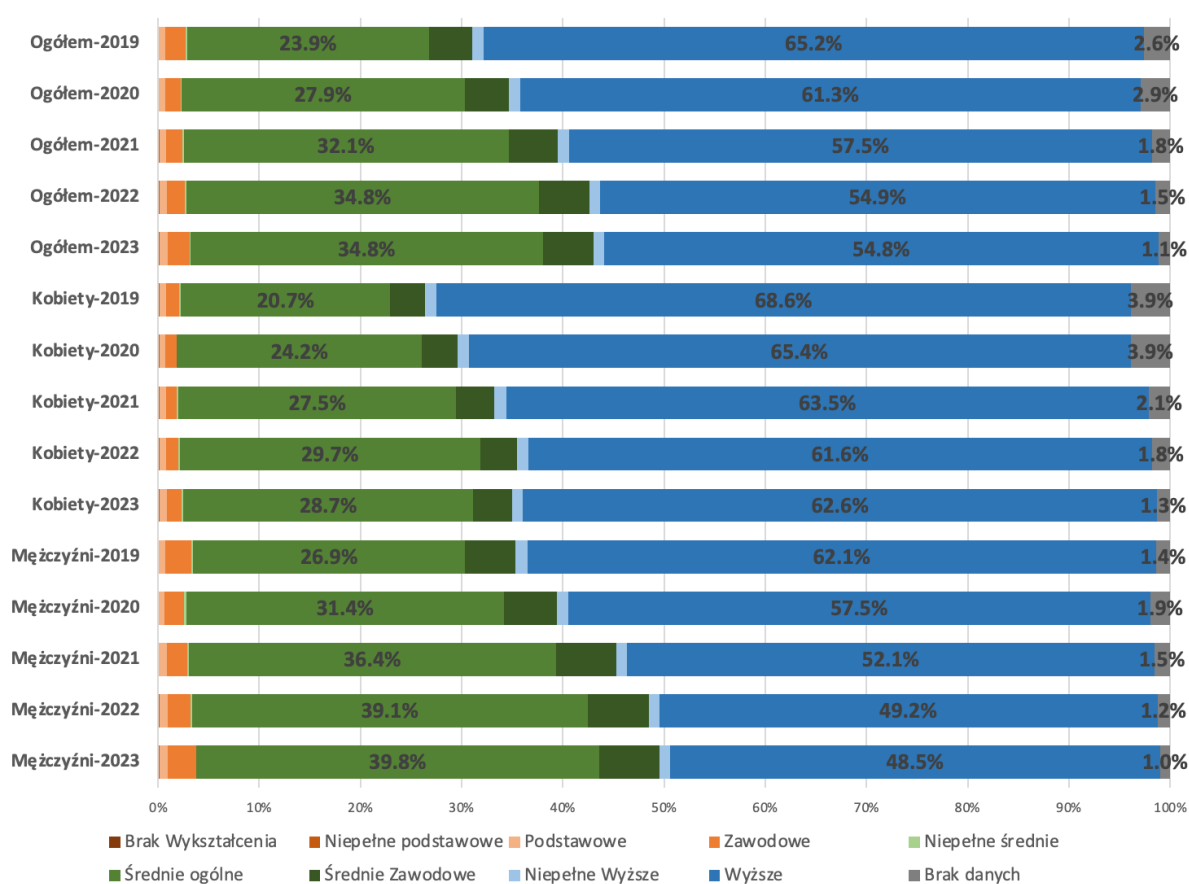

Źródło: MUW (2019-2023).

Obniżenie się poziomu wykształcenia ogółu obcokrajowców mieszkających w Krakowie w latach 2019-2023 (zob. tab. 2.4) jest przede wszystkim związane ze zmianą w poziomie edukacji osób przyjeżdżających z Ukrainy. Wynika z tego, że nowi migranci są nieco słabiej wykształceni niż ci, którzy wcześniej przybyli do Krakowa. W 2023 roku około 55% Ukraińców w wieku 25 i więcej lat posiadało wyższe wykształcenie, to stanowi około 13,2 tysiąca osób, które zasila swoim wysokim kapitałem ludzkim krakowski rynek pracy (zob. rys. 2.15). Występuje też znacząca różnica w poziomie wykształcenia pomiędzy mężczyznami a kobietami. W 2023 roku 62,6% Ukrainek i tylko 48,5% Ukraińców posiadało wyższe

wykształcenie. W badanym okresie wzrastała różnica w poziomie wykształcenia między tymi grupami. W 2019 roku różnica wynosiła około 6,5 punktów procentowych, a w 2023 roku aż 14 pp. W tym miejscu należy dodać, że w porównaniu z 2022 rokiem struktura zmieniła się nieznacznie. Trzeba jednak pamiętać, że nie posiadamy informacji o wykształceniu znacznej części migrantów – uchodźców z Ukrainy, którzy stanowią około połowy wszystkich obcokrajowców z tego kraju. Jak już wskazano, w bazie UKR znajduje się 31,6 tys. osób, o których nie ma udostępnionych danych o wykształceniu.

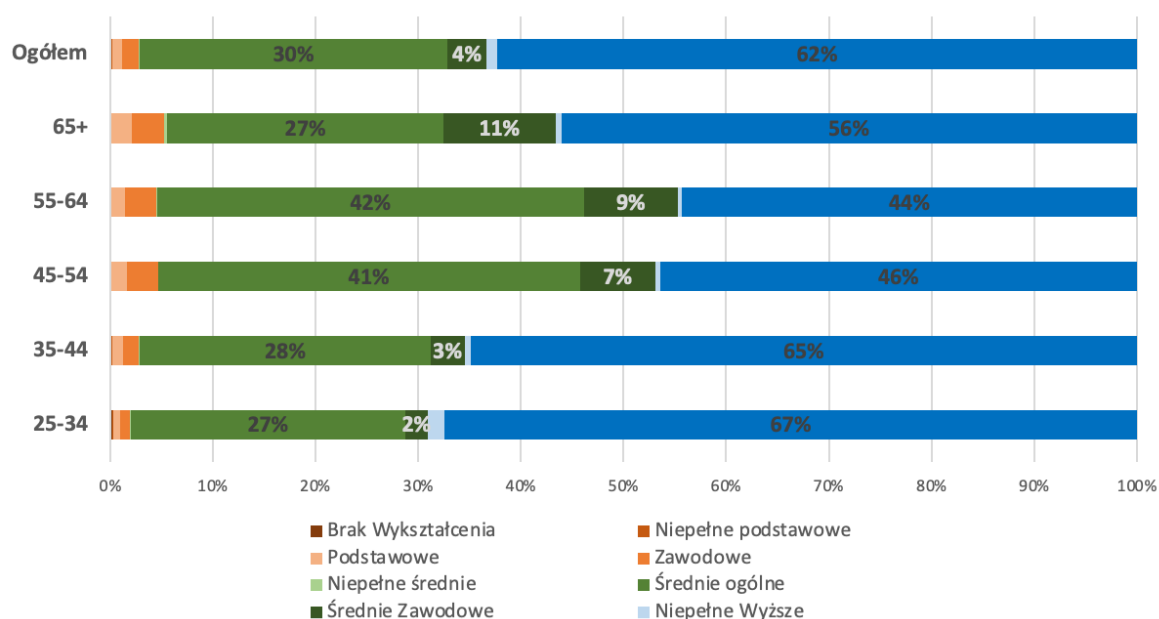
Rysunek 2.15 Struktura wykształcenia wśród Ukraińców w wieku 25 lat i więcej, legalizujących pobyt w RP, mieszkających w Krakowie w latach 2019-2023

Źródło: MUW (2019-2023).

W populacji obcokrajowców mieszkających w Krakowie występuje istotne zróżnicowanie w poziomie wykształcenia według wieku. Młodszy migranci są zdecydowanie lepiej wykształceni niż starsi. Wśród osób w wieku 25 i więcej lat najlepiej wykształcone są te w wieku 25-34 lata. Prawie siedem z dziesięciu osób w tej grupie posiada wyższe wykształcenie (zob. rys. 2.16). Kolejną grupą są 35-44-latkowie, wśród których udział ten wynosi 65%. W pozostałych grupach produkcyjnych, czyli w wieku 45-64 lata tylko co druga osoba cechuje się najwyższym poziomem edukacji.

Rysunek 2.16 Struktura wykształcenia obcokrajowców według wieku w 2023 roku

Źródło: MUW (2023).

Analizując dane o wykształceniu według wieku w okresie 2019-2023 można zauważyć, że poziom wykształcenia obniżał się we wszystkich grupach wieku. Jest to szczególnie widoczne w starszych grupach wieku produkcyjnego. W grupie 55-64 lata udział osób z wyższym wykształceniem obniżyła się z 54% w 2019 roku do 44% w 2023 roku. Jak już wcześniej wspomniano, jest głównie spowodowane zmianami w strukturze wykształcenia migrantów z Ukrainy.

Tabela 2.5 Struktura wykształcenia obcokrajowców według wieku w latach 2019-2023

Wiek	2019			2020			2021			2022			2023		
	Poniżej średniego	Średnie	Wyższe	Poniżej średniego	Średnie	Wyższe	Poniżej średniego	Średnie	Wyższe	Poniżej średniego	Średnie	Wyższe	Poniżej średniego	Średnie	Wyższe
25-34	2%	23%	75%	2%	26%	72%	2%	29%	69%	2%	31%	67%	2%	31%	67%
35-44	3%	28%	69%	3%	30%	67%	3%	32%	65%	3%	34%	63%	3%	32%	65%
45-54	5%	43%	52%	4%	45%	50%	4%	48%	48%	4%	50%	46%	5%	49%	46%
55-64	5%	40%	54%	4%	42%	54%	4%	47%	49%	4%	49%	47%	5%	51%	44%
65+	6%	35%	59%	5%	39%	56%	5%	37%	58%	6%	38%	56%	6%	38%	56%

Źródło: MUW (2019-2023).

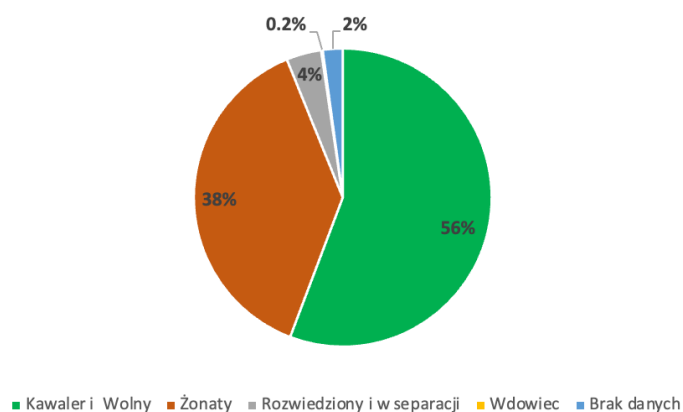
2.4 Struktura populacji obcokrajowców według stanu cywilnego

Według rejestru legalizacji pobyt na terytorium RP (MUW), struktura populacji według stanu cywilnego w 2023 roku nie zmieniła się znacząco w stosunku do roku poprzedniego pomimo wzrostu liczebności populacji obcokrajowców w Krakowie. W okresie 2019-2023 roku widoczny jest natomiast spadek udziału osób stanu wolnego oraz wzrost udziału zarejestrowanych związków. Dotyczy to zarówno mężczyzn, jak i kobiet (zob. tab. 2.6).

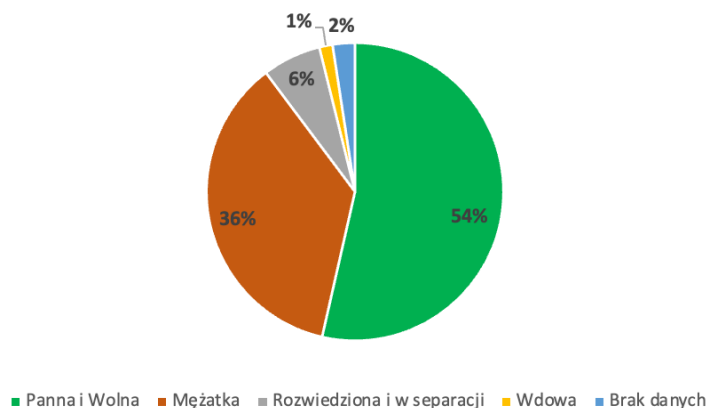
W 2023 roku w populacji mężczyzn 56% osób nie znajduje się w zarejestrowanym związku (zob. rys. 2.17). Żonatych jest 38%. Osoby rozwiedzione stanowią około 3-4% populacji. W populacji kobiet jest podobnie. Osoby stanu wolnego dominują z 54% udziałem, podczas gdy mężatki stanowią około 36% imigrantek. W analizowanym okresie wzrasta udział rozwiedzionych i w separacji w zbiorowości kobiet. W 2019 było ich 4,3%, podczas gdy w 2023 roku udział ten wzrósł do poziomu 6,4%.

Rysunek 2.17 Struktura obcokrajowców według stanu cywilnego w 2023 roku

a) Mężczyźni

b) Kobiety

Źródło: MUW (2023).

Tabela 2.6 Struktura obcokrajowców według stanu cywilnego w 2019-2023 roku

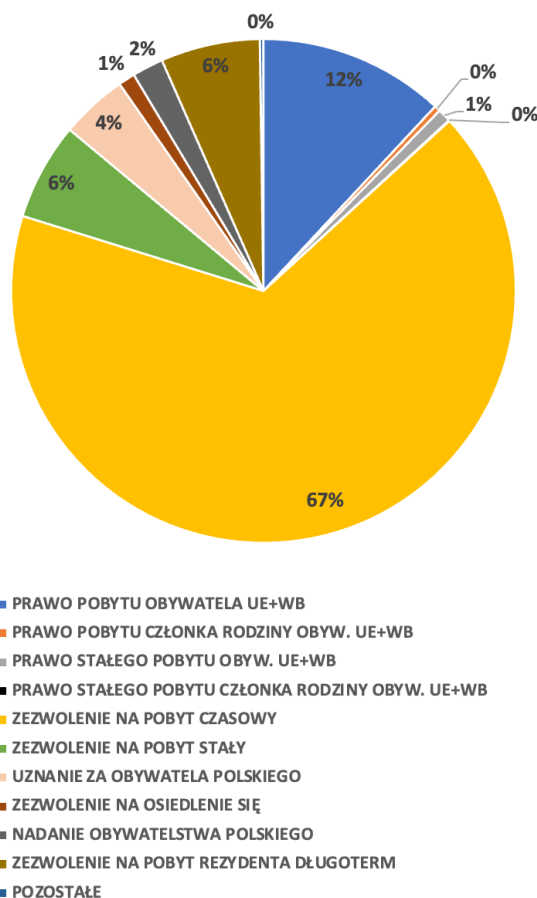
Mężczyźni	2019	2020	2021	2022	2023
Kawaler i Wolny	59.0%	59.4%	59.1%	57.2%	55.8%
Żonaty	35.8%	34.9%	35.4%	36.6%	38.1%
Rozwiedziony	3.2%	3.2%	3.6%	3.9%	3.8%
Wdowiec	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%
Brak danych	1.9%	2.3%	1.7%	2.1%	2.2%
Kobiety	2019	2020	2021	2022	2023
Panna i Wolna	56.7%	55.7%	55.9%	55.3%	53.6%
Mężatka	34.6%	34.6%	34.7%	34.8%	36.2%
Rozwiedziona	4.3%	5.1%	5.9%	6.2%	6.4%
Wdowa	1.3%	1.3%	1.3%	1.4%	1.4%
Brak danych	3.1%	3.3%	2.2%	2.3%	2.4%

Źródło: MUW (2019-2023).

2.5 Status prawny imigrantów

Obcokrajowcy o zalegalizowanym statusie pobytu na terytorium Polski mieszkający w Krakowie w zdecydowanej większości posiadają zezwolenie na pobyt czasowy (MUW). Prawie siedmiu na dziesięciu migrantów posiada właśnie taki status. Udział tej grupy w ostatnim roku zwiększył się o 3 punkty procentowe do poziomu 67% (zob. rys. 2.18). Drugim typem migrantów są osoby realizujące prawo pobytu obywatela Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii. W okresie 2019-2023 odsetek tej grupy ulega stopniowemu zmniejszeniu. W 2020 roku udział wynosił 19%, w 2021 roku – 17%, w 2022 roku – 15%, a w 2023 roku już tylko 12%. Tylko zaledwie 6% migrantów posiadało zezwolenie na pobyt stały. Kolejne 6% posiadało zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego.

Rysunek 2.18 Struktura spraw o legalizację pobytu na terytorium RP wśród obcokrajowców w Krakowie w 2023 roku

Źródło: MUW (2023).

Z wyjątkiem obywateli krajów Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii, którzy realizują prawo pobytu na terytorium Polski (88%), osoby pochodzące z pozostałych regionów świata w większości posiadają zezwolenie na pobyt czasowy (zob. tab. 2.7). Jest to związane z faktem, że imigracja do Polski na większą skalę jest zjawiskiem stosunkowo nowym i niewielka część populacji migrantów nabyła prawa do starania się o pobyt stały. W 2023 roku udział grupy posiadających zezwolenie na pobyt czasowy wynosił od około 66%, w przypadku osób z Ameryki Północnej, do 89% dla osób pochodzących z Azji. W przypadku zezwoleń na pobyt stały, największy udział można zaobserwować wśród osób z Australii i Oceanii – 15,6% oraz Ameryki Północnej – około 13%. Wśród Europejczyków spoza UE tylko około 8% posiada takie zezwolenie. W bazie MUW znajduje się także 4,3% migrantów uznanych za obywatela polskiego oraz 2% z nadaniem obywatelstwa polskiego. W przypadku pierwszej z tych grup największy odsetek jest w populacji pochodzącej z krajów europejskich nienależących do UE – około 6%, a w przypadku drugiej grupy największy procent posiada ludność wywodząca się z Ameryki Północnej oraz Australii i Oceanii – około 4%.

Tabela 2.7 Struktura spraw o legalizację pobytu na terytorium RP wśród obcokrajowców w Krakowie według regionu obywatelstwa w 2023 roku

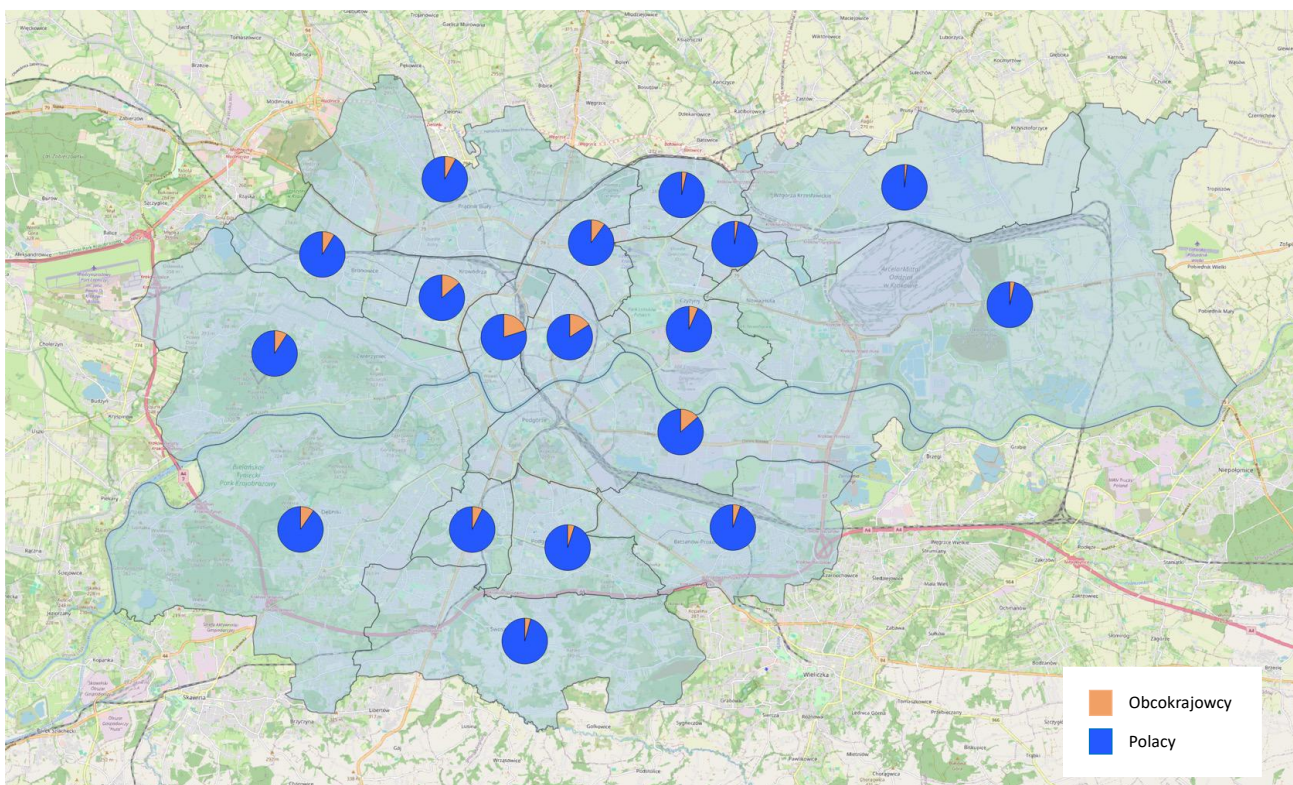
Typ sprawy	Europa UE+WB	Europa poza UE+WB	Afryka	Azja	Ameryka Północna	Ameryka Południowa	Australia i Oceania	Ogółem
PRAWO POBYTU OBYWATELA UE+WB	88.2%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	11.9%
PRAWO POBYTU CZŁONKA RODZINY OBYW. UE+WB	0.0%	0.2%	0.4%	0.3%	2.6%	6.0%	0.0%	0.4%
PRAWO STAŁEGO POBYTU OBYW. UE+WB	6.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.9%
PRAWO STAŁEGO POBYTU CZŁONKA RODZINY OBYW. UE+WB	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.0%	0.4%	0.0%	0.0%
ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	1.1%	73.9%	83.3%	89.1%	66.4%	82.6%	70.6%	66.6%
ZEZWOLENIE NA POBYT STAŁY	0.0%	8.2%	5.0%	2.6%	12.9%	5.8%	15.7%	6.2%
UZNANIE ZA OBYWATELA POLSKIEGO	0.6%	5.9%	2.3%	1.2%	1.6%	0.8%	2.0%	4.3%
ZEZWOLENIE NA OSIEDLENIE SIĘ	1.9%	0.7%	2.2%	1.1%	9.5%	0.6%	5.9%	1.1%
NADANIE OBYWATELSTWA POLSKIEGO	1.4%	2.1%	2.4%	1.8%	3.8%	1.4%	3.9%	2.0%
ZEZWOLENIE NA POBYT REZYDENTA DŁUGOTERM	0.0%	8.6%	3.1%	3.3%	2.6%	1.6%	0.0%	6.4%
POZOSTAŁE	0.2%	0.1%	1.3%	0.4%	0.7%	0.7%	2.0%	0.2%

Źródło: MUW (2023).

3. Rozmieszczenie przestrzenne imigrantów w Krakowie

W 2023 roku, podobnie jak w latach poprzednich, cudzoziemcy zamieszkiwali we wszystkich dzielnicach Krakowa (zob. rys. 3.1). Według bazy MUW, największy udział obcokrajowców w ogóle mieszkańców dzielnic Krakowa zanotowano w Dzielnicy I Stare Miasto, gdzie około 20% jest cudzoziemcami (zob. tab. 3.1). W tym miejscu należy podkreślić, że jest to pierwszy tak wysoki wynik osiągający 20% w całym okresie 2020-2023. W latach tych udział ten wzrósł o 8 punktów procentowych. Kolejnymi dzielnicami pod względem odsetka cudzoziemców są Grzegórzki – 16 (wzrost o 7 pp.) oraz Krowodrza i Podgórze – po 14. Najmniejsze udziały zanotowały dzielnice Bielnicze – 3% i Wzgórze Krzesławickie – 2% populacji. Najwięcej obcokrajowców deklarowało zamieszkanie w dzielnicy Stare Miasto – 7,5 tys. osób (wzrost o 61% w stosunku do 2020 roku), Dębniki – 7 tys. (49%), Podgórze – 6,5 tys. (53%), Prądnik Biały – 6,2 tys. osób (52%) oraz Grzegórzki – 5,7 tys. (77%) (zob. rys. 3.1 oraz tab. 3.2). W sumie w tych pięciu dzielnicach skupionych było 51% wszystkich migrantów. W 2023 roku już tylko w jednej dzielnicy liczebność migrantów wynosiła poniżej 1 tys. osób – Wzgórze Krzesławickie z populacją 405 obcokrajowców.

Rysunek 3.1 Udział obcokrajowców w populacji dzielnic Miasta Krakowa w 2023 roku

Źródło: UMK (2023), MUW (2023).

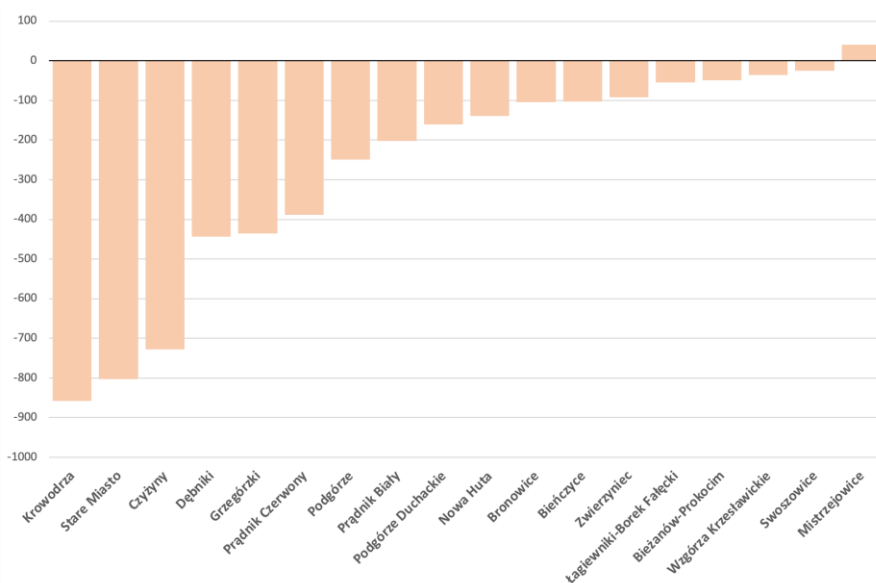
Tabela 3.1 Udział obcokrajowców w populacji dzielnic Miasta Krakowa w 2020 i 2023 roku

Nr	Dzielnica	UMK			MUW		
		2020	2023	Zmiana	2020	2023	Zmiana
1	Stare Miasto	3.8%	4.9%	28%	12%	20%	65%
2	Grzegórzki	3.5%	5.2%	47%	9%	16%	70%
3	Prądnik Czerwony	2.4%	3.1%	30%	7%	10%	42%
4	Prądnik Biały	2.2%	2.8%	25%	5%	8%	48%
5	Krowodrza	2.7%	4.8%	79%	10%	14%	36%
6	Bronowice	2.1%	2.9%	36%	6%	9%	39%
7	Zwierzyniec	2.0%	2.6%	33%	6%	9%	47%
8	Dębniki	2.5%	3.2%	30%	7%	10%	42%
9	Łągowniki-Borek Fałęcki	1.8%	2.5%	35%	4%	7%	65%
10	Swoszowice	1.3%	1.7%	32%	3%	4%	56%
11	Podgórze Duchackie	1.2%	1.7%	42%	3%	5%	53%
12	Bieżanów-Prokocim	0.9%	1.6%	65%	3%	5%	104%
13	Podgórze	3.8%	5.1%	34%	9%	14%	53%
14	Czyżyny	2.4%	3.1%	26%	5%	6%	34%
15	Mistrzejowice	0.8%	1.2%	51%	2%	4%	72%
16	Bieńczyce	0.7%	0.8%	11%	2%	3%	52%
17	Wzgórze Krzesławickie	0.5%	0.6%	20%	1%	2%	59%
18	Nowa Huta	0.8%	0.9%	16%	2%	4%	103%

Źródło: UMK (2020,2023), MUW (2020, 2023).

W okresie 2020-2023 nastąpił wzrost zameldowanych obcokrajowców na terenie Krakowa z 14,3 tys. do 19,3 tys. osób (dane UMK). Jednak w ostatnim roku liczba zameldowanych obniżyła się o 4,8 tys. z poziomu 24,2 tys. w listopadzie 2022 roku. Spadek ten objął wszystkie dzielnice z wyjątkiem Mistrzejowic, gdzie liczba zameldowanych nieznacznie wzrosła (zob. rys. 3.2). Największy ubytek zanotowano natomiast w dzielnicach Krowodrza (o 858 osób), Stare Miasto (o 803) oraz Czyżyny (o 728). Niektórymi z przyczyn spadku zameldowań w ostatnim roku mogą być zmiany na rynku najmu (m.in. popularyzacja najmu okazjonalnego) oraz w wymaganiach legalizacji pobytów.

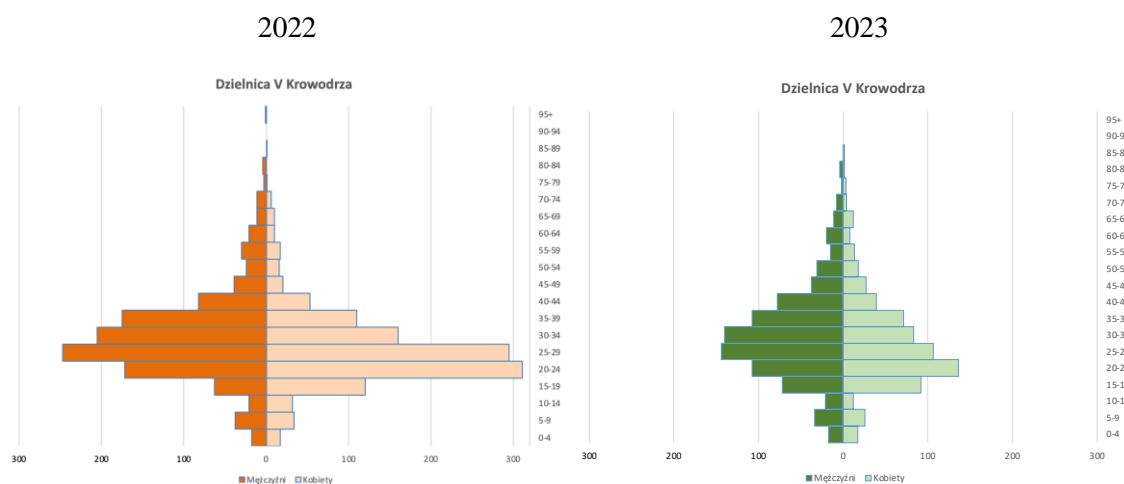
Rysunek 3.2 Zmiana liczby zameldowanych obcokrajowców w Krakowie według dzielnic w okresie 2022-2023

Źródło: UMK (2022-2023).

Znaczący spadek liczby zameldowanych w dzielnicy Krowodrza w okresie 2022-2023 – o 36%, widoczny jest wyraźnie w zmianach w piramidach wieku (zob. rys. 3.2). Negatywne zmiany objęły głównie młodych dorosłych w wieku 20-24 i 25-29 lat, w szczególności kobiety w tych grupach wieku. Są to więc głównie osoby w wieku studenckim.

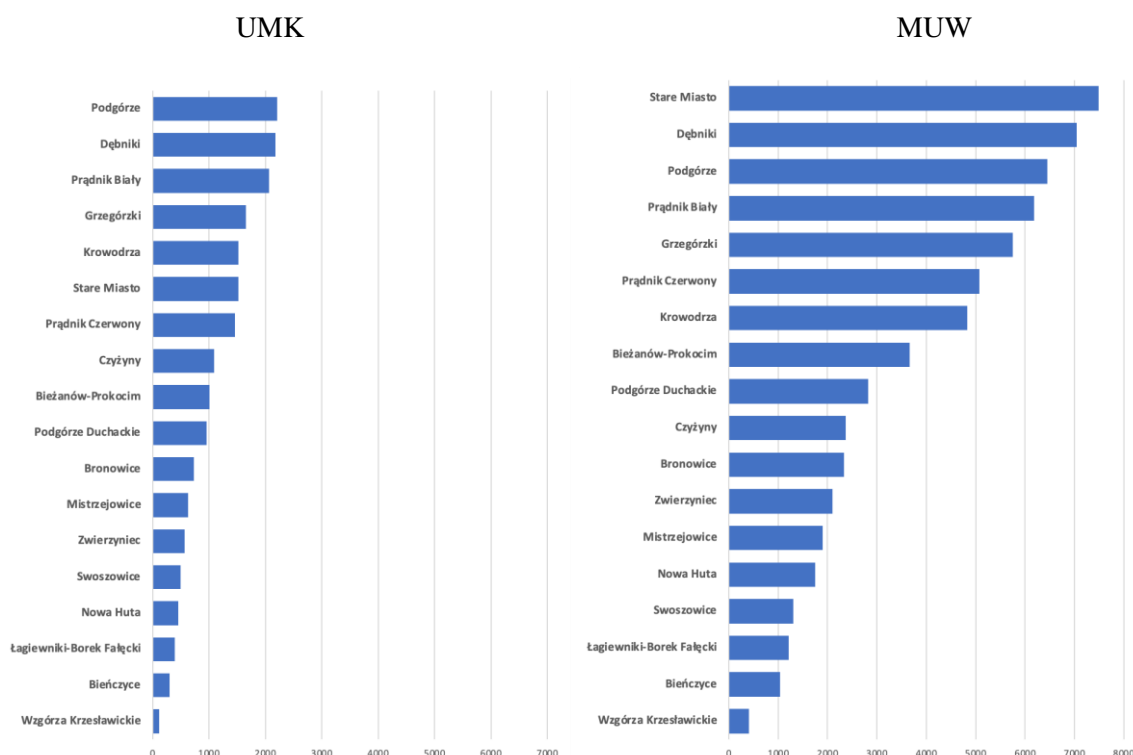
Rysunek 3.3 Struktura według wieku, płci i obywatelstwa w Dzielnicy V Krowodrza w 2022 i 2023 roku

Źródło: UMK (2022, 2023).

W 2023 roku, według danych UMK, obcokrajowcy mieli największy udział w populacji zameldowanych w dzielnicach: Grzegórzki (5,2%), Podgórze (5,1%), Stare Miasto (4,9%) oraz Krowodrza (4,8%), gdzie na każde sto mieszkańców przypadało około pięciu migrantów (zob. tab. 3.1). Najniższy udział – poniżej 1% - zanotowano w dzielnicach Wzgórza Krzesławickie (0,5%), Bieńczyce (0,7%), Nowa Huta (0,8%) oraz Bieżanów-Prokocim (0,9%). Jak już wcześniej przedstawiono, liczba zameldowanych w Krakowie jest znacząco niższa niż liczba osób z zalegalizowanym pobytem na terenie RP (19,4 tys. vs. 64,4 tys.). Inaczej również kształtuje się rozkład przestrzenny tej grupy (zob. rys. 3.4). Najwięcej zameldowanych migrantów mieszkało w dzielnicach: Podgórze – 2,2 tys., Dębniki – 2,2 tys. oraz Prądnik Biały – 2,1 tys. osób. Z kolei najmniej liczną populacją migrantów – poniżej 500 osób – cechują się dzielnice: Wzgórza Krzesławickie (116 osób), Bieńczyce (298), Łagiewniki-Borek Fałęcki (393) i Nowa Huta (454).

Rysunek 3.4 Ranking dzielnic Miasta Krakowa pod względem liczby cudzoziemców w 2023 roku według źródła

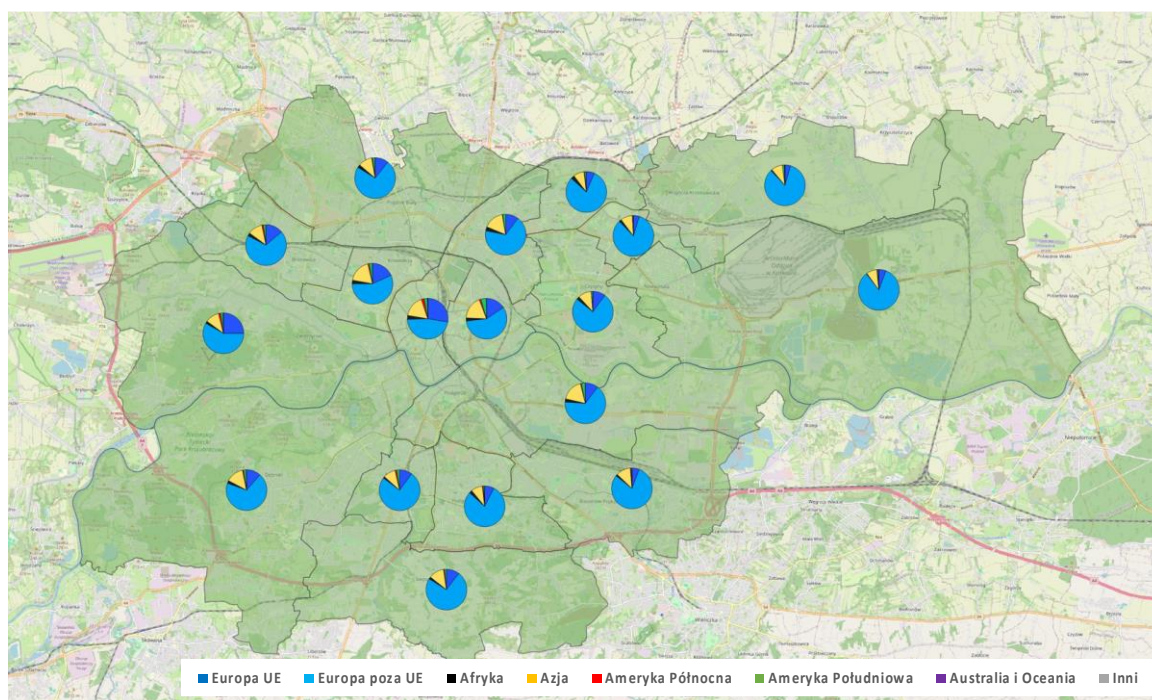
Źródło: UMK (2023), MUW (2023).

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2023 roku najliczniejszą grupą obcokrajowców we wszystkich dzielnicach byli obywatele krajów europejskich spoza Unii Europejskiej (zob. rys. 3.5 oraz tab. 3.2). Wśród zameldowanych stanowili oni większość populacji migrantów we wszystkich dzielnicach z wyjątkiem Starego Miasta, gdzie udział tej grupy wyniósł 47%. Najwyższe udziały można zaobserwować na obszarach o niskiej liczebności migrantów, to jest w dzielnicach Nowa Huta (76%), Bieżanów-Prokocim (73%) i Swoszowice (73%). Według danych MUW, stanowią oni natomiast od 47% (w przypadku Starego Miasta) do 84% (dla Nowej Huty) wszystkich imigrantów.

Drugą najliczniejszą wśród zameldowanych stanowili obywatele Unii Europejskiej, jednak ich udział w strukturze migrantów obniżył się znacząco we wszystkich dzielnicach Krakowa. Największe zmiany notuje się w dzielnicy Stare Miasto, gdzie jeszcze w 2020 roku grupa ta posiadała udział na poziomie 44% a obecnie, pod koniec 2023 roku, wynosi on 28%. Najwyższy odsetek Europejczyków z UE notujemy w dzielnicy Zwierzyniec – 35, oraz wspomnianym już wcześniej Starym Mieście, a najniższy w dzielnicy Mistrzejowice (9). W przypadku danych MUW, podobnie jak wśród zameldowanych, najwyższe udziały można zaobserwować w dzielnicach Stare Miasto (28%) oraz Zwierzyniec (25%). Najniższe są w dzielnicach: Wzgórze Krzesławickie (4%), Bieńczyce (5%) oraz Nowa Huta i Bieżanów-Prokocim (po 6%). Dane te wskazują, że obywatele Unii Europejskiej generalnie wybierają dzielnice o relatywnie wyższych kosztach wynajmu mieszkań.

W tym miejscu należy również wspomnieć o obywatelach krajów azjatyckich, którzy według MUW są drugą co do liczebności grupą migrantów w Krakowie. W 2023 roku populacja ta stanowiła prawie 20% migrantów w dzielnicach: Grzegórzki (19%), Krowodrza (19%) oraz Podgórze (18%) (zob. rys. 3.5). Dzięki stosunkowo dużej liczbie osób przyjeżdżających do Krakowa z tego regionu świata można oczekiwać, że trend wzrostowy udziału tej grupy w poszczególnych dzielnicach będzie kontynuowany w przyszłości.

Rysunek 3.5 Struktura populacji obcokrajowców według regionu obywatelstwa w dzielnicach Krakowa w 2023 roku

Źródło: MUW (2023).

Tabela 3.2 Liczba cudzoziemców i udział największych grup według dzielnic Krakowa w 2020 i 2023 roku według źródła danych

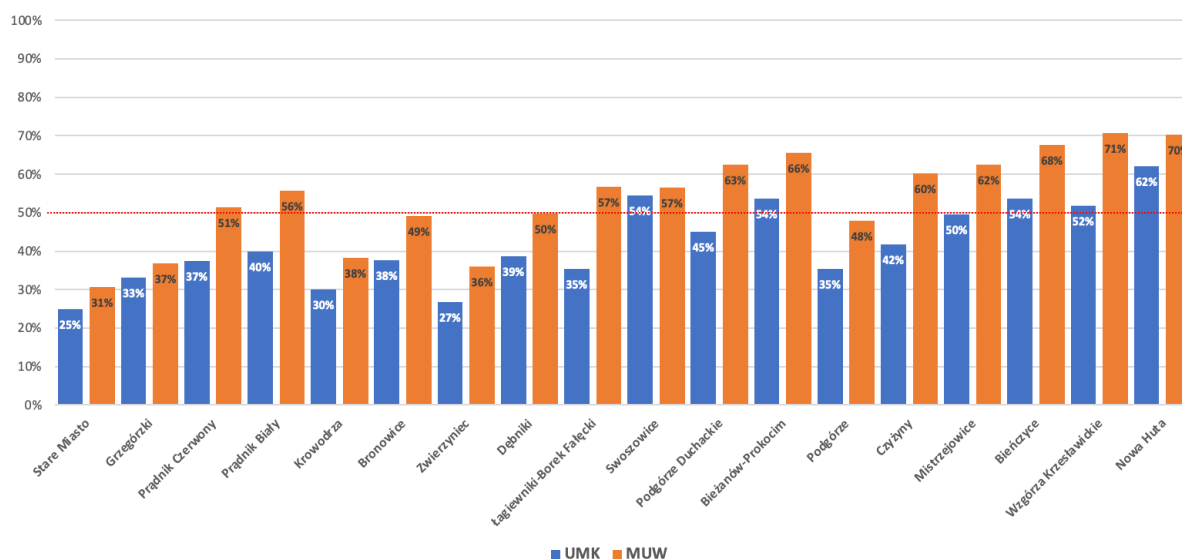
Nr	Dzielnica	UMK							MUW						
		2020			2023			Zmiana 2020-2023	2020			2023			Zmiana 2020-2023
		Obcokrajowcy	Europa nieUE	Europa UE	Obcokrajowcy	Europa nieUE	Europa UE		Obcokrajowcy	Europa nieUE	Europa UE	Obcokrajowcy	Europa nieUE	Europa UE	
1	Stare Miasto	1 317	33%	41%	1 518	47%	26%	15%	4 643	36%	44%	7 486	47%	28%	61%
2	Grzegórzki	1 148	46%	25%	1 658	59%	15%	44%	3 244	52%	25%	5 746	58%	16%	77%
3	Prądnik Czerwony	1 160	63%	19%	1 464	60%	13%	26%	3 568	72%	13%	5 074	68%	10%	42%
4	Prądnik Biały	1 654	63%	23%	2 070	65%	18%	25%	4 082	67%	17%	6 186	73%	11%	52%
5	Krowodrza	878	58%	23%	1 520	57%	15%	73%	3 599	55%	27%	4 827	57%	18%	34%
6	Bronowice	531	54%	29%	730	64%	19%	37%	1 628	61%	22%	2 334	69%	14%	43%
7	Zwierzyniec	437	38%	42%	569	47%	35%	30%	1 413	44%	40%	2 096	58%	25%	48%
8	Dębniki	1 640	62%	21%	2 182	63%	17%	33%	4 738	64%	17%	7 041	69%	12%	49%
9	Łagiewniki-Borek Fałęcki	292	58%	24%	393	60%	16%	35%	720	68%	18%	1 217	75%	10%	69%
10	Swosowice	376	64%	20%	500	73%	15%	33%	821	69%	18%	1 309	73%	10%	59%
11	Podgórze Duchackie	686	69%	16%	960	70%	14%	40%	1 842	79%	9%	2 820	79%	8%	53%
12	Bieżanów-Prokocim	611	76%	17%	1 006	73%	13%	65%	1 758	82%	10%	3 659	80%	6%	108%
13	Podgórze	1 571	56%	19%	2 206	56%	16%	40%	3 868	62%	14%	6 456	66%	10%	67%
14	Czyżyny	810	67%	15%	1 086	64%	14%	34%	1 655	72%	18%	2 369	76%	10%	43%
15	Mistrzejowice	428	70%	16%	634	68%	9%	48%	1 112	78%	10%	1 903	80%	6%	71%
16	Bieńczyce	289	72%	16%	298	66%	15%	3%	731	83%	9%	1 040	83%	5%	42%
17	Wzgórze Krzesławickie	98	68%	16%	116	65%	16%	18%	256	71%	9%	405	83%	4%	58%
18	Nowa Huta	414	75%	15%	454	76%	13%	10%	899	83%	10%	1 749	84%	6%	95%
x	Brak Danych	x	x	x	x	x	x	x	523	76%	4%	678	77%	5%	30%
x	Razem	14 340	58%	23%	19 364	61%	17%	35%	41 100	62%	21%	64 395	67%	13%	57%

Źródło: UMK (2023), MUW (2023).

Największa zbiorowość według kraju pochodzenia – Ukraińcy, posiada najwyższy udział wśród migrantów. Jednak w ostatnim roku zmniejszył się on we wszystkich dzielnicach Krakowa zarówno według rejestru UMK, jak i MUW. W 2023 roku Ukraińcy stanowi większość zameldowanych obcokrajowców w 5 dzielnicach Krakowa (zob. rys. 3.6), a w 2022 roku było to 8 dzielnic. W Nowej Hucie, gdzie udział tej grupy jest największy, z każdych dziesięciu zameldowanych obcokrajowców sześciu posiadało obywatelstwo ukraińskie. Najniższe udziały notuje się w dzielnicach Stare Miasto – 25% oraz Zwierzyniec – 27%.

Według danych MUW, Ukraińcy stanowili większość obcokrajowców w 11 spośród 18 dzielnic Krakowa. Największe udziały zanotowano w dzielnicach: Wzgórza Krzesławickie (71%), Nowa Huta (70%), Bieńczyce (68%) oraz Bieżanów-Prokocimiu (66%). Najniższy procent tej grupy stwierdzono na Starym Mieście (31%) oraz Zwierzyńcu (36%), Grzegórkach (37%) oraz Krowodrzy (38%). Tu warto przypomnieć, że analizowane rejestry UMK i MUW dotyczą nade wszystko migrantów ekonomicznych, a nie przymusowych z Ukrainy i gdyby uwzględniały pełniej jeszcze tych ostatnich zarysowany powyżej obraz oraz na rys. 3.6 byłby inny.

Rysunek 3.6 Udział Ukraińców w populacji obcokrajowców według dzielnic Miasta Krakowa w 2023 roku według źródła danych

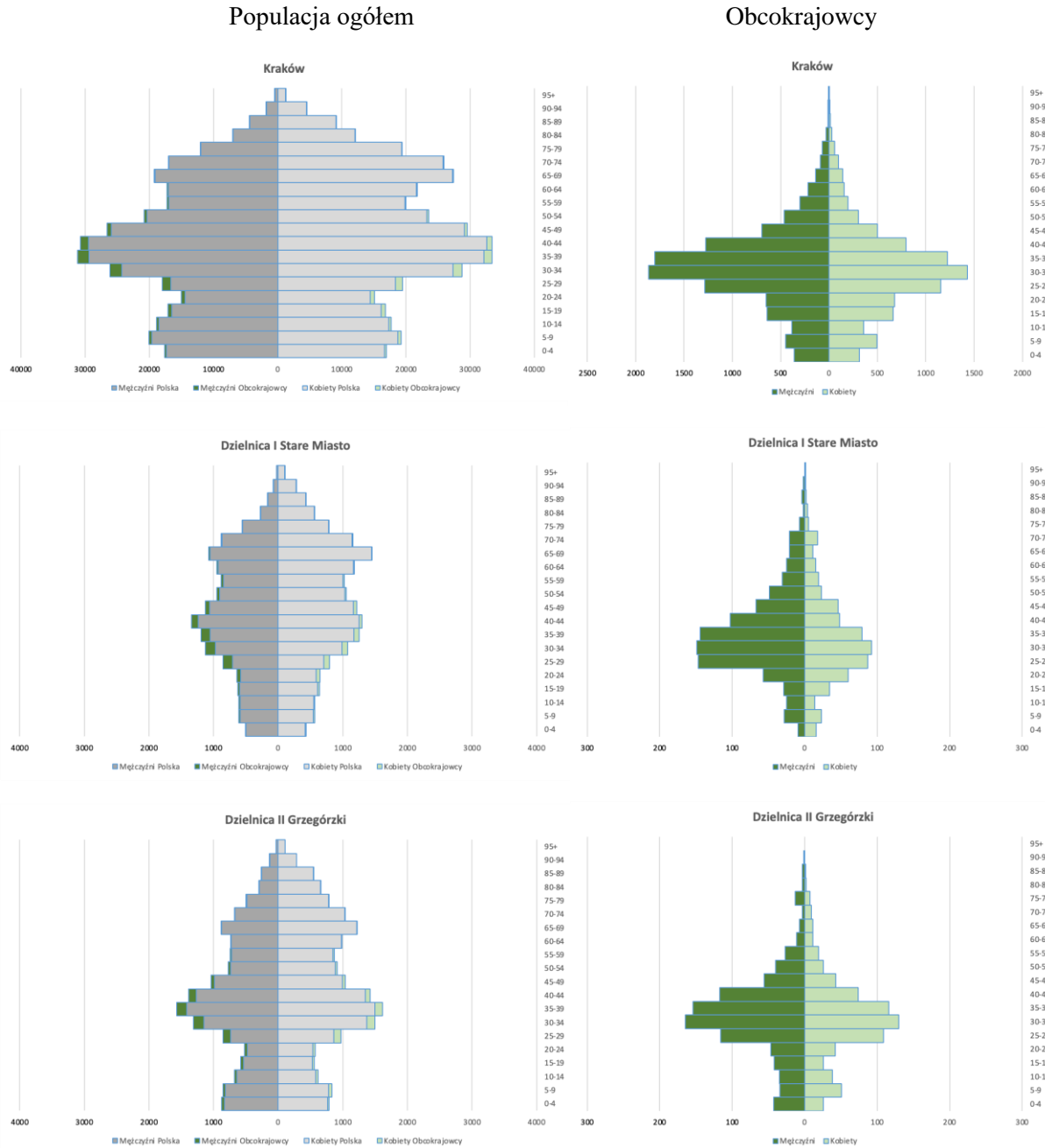

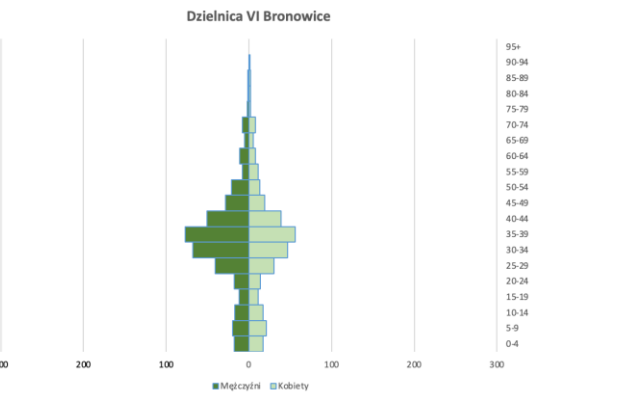
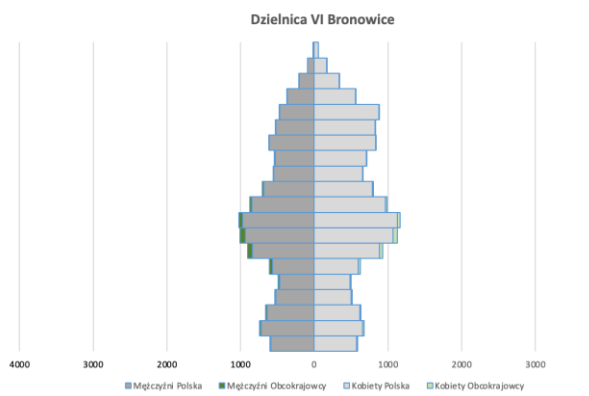
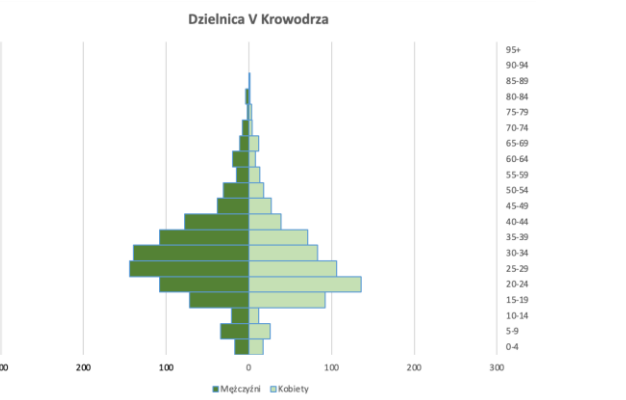
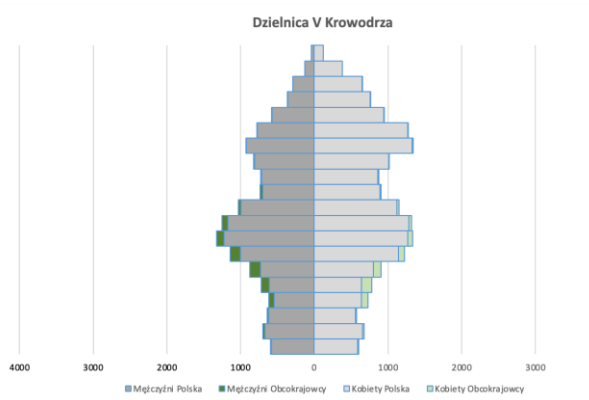
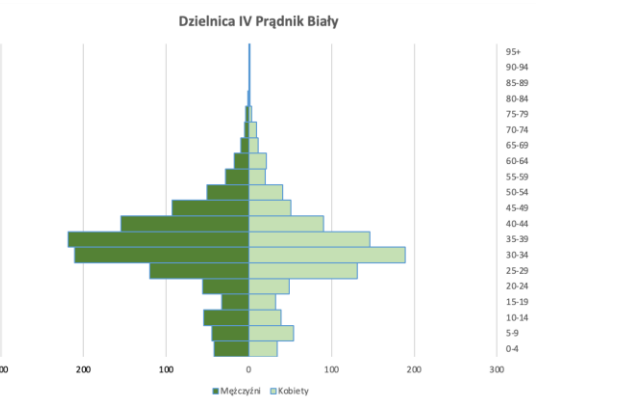
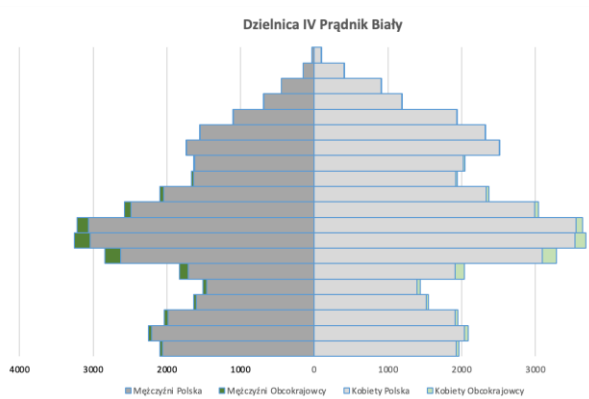
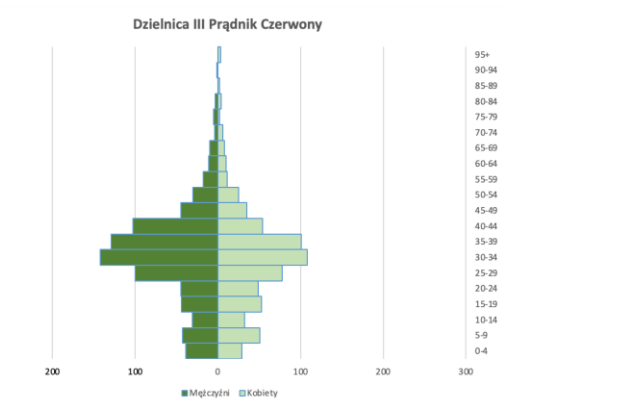
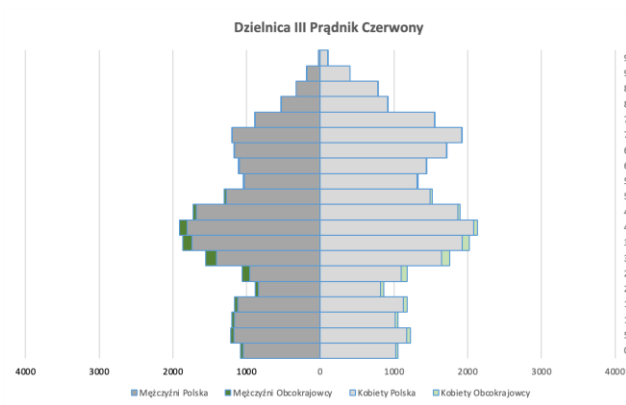
Źródło: UMK (2023), MUW (2023).

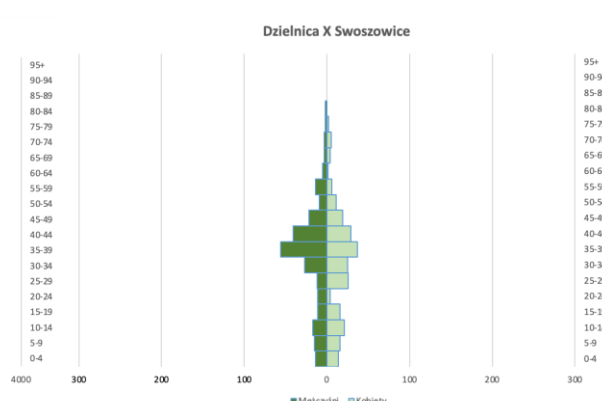
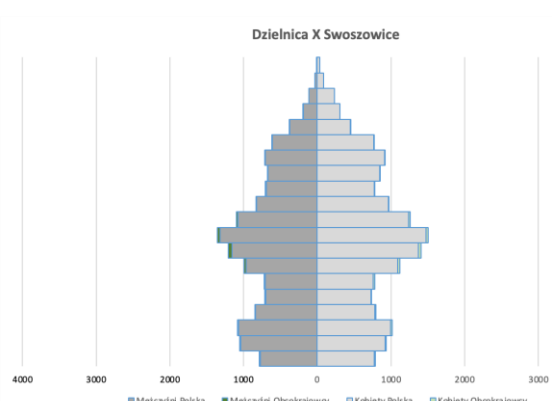
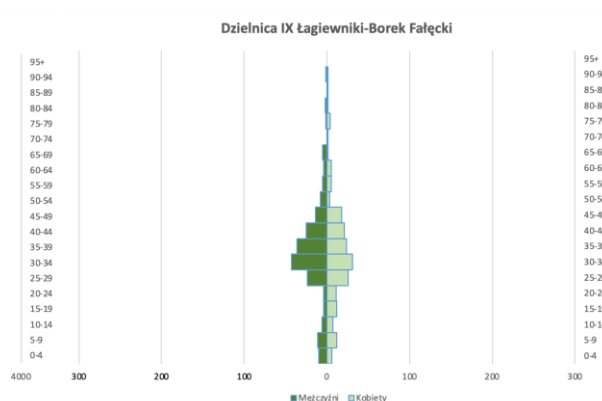
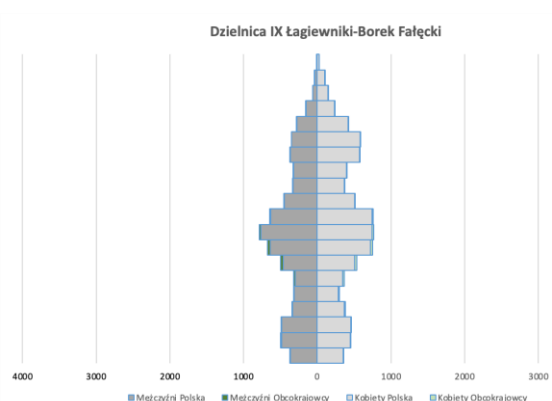
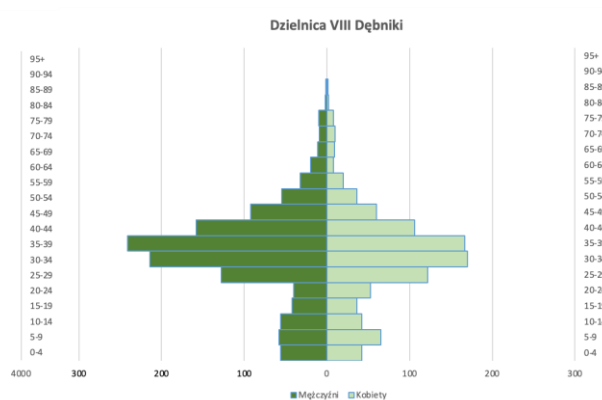
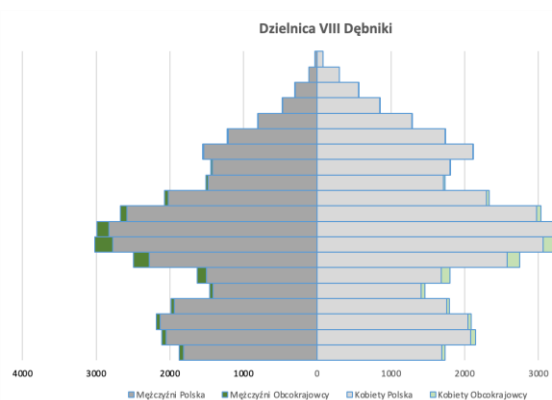
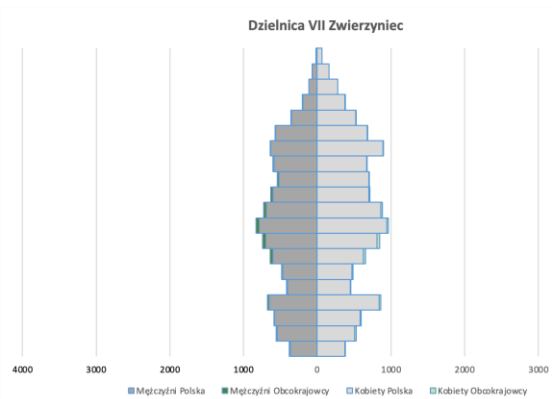
Na koniec tego rozdziału pragniemy zauważyć, iż w Krakowie występuje również przestrzenne zróżnicowanie struktury populacji obcokrajowców według wieku i płci. Poniżej prezentujemy piramidy wieku populacji według obywatelstwa (polskie, niepolskie) oraz populacji obcokrajowców w poszczególnych dzielnicach Miasta Krakowa (zob. rys. 3.7). Rysunki zostały opracowane na podstawie danych meldunkowych UMK z 2023 roku. Aby ułatwić porównanie wszystkie rysunki zostały przygotowane w tej samej skali (inna dla populacji całkowitych i dla populacji migrantów). Generalnie,

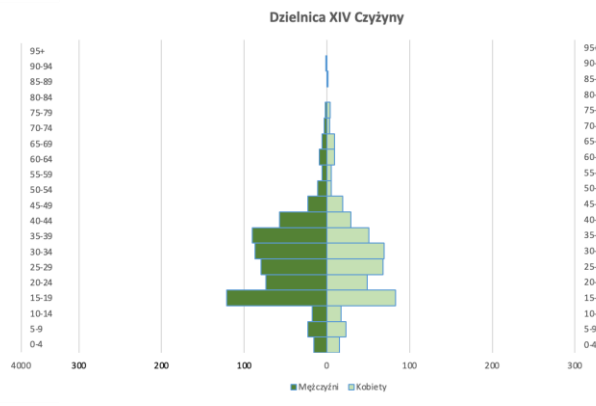
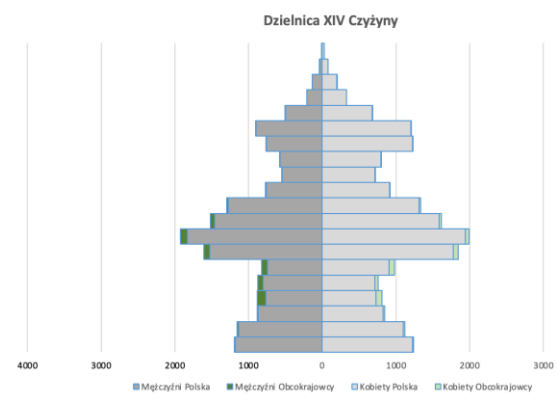
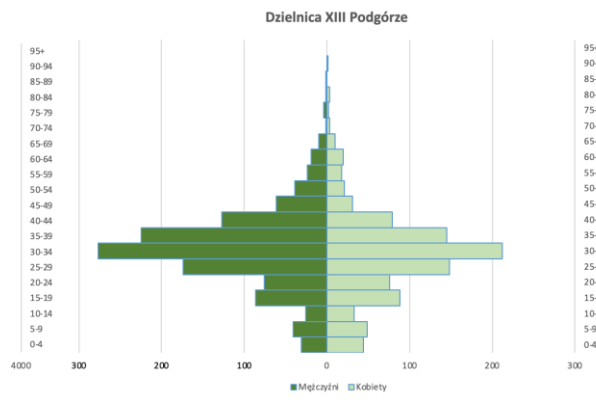
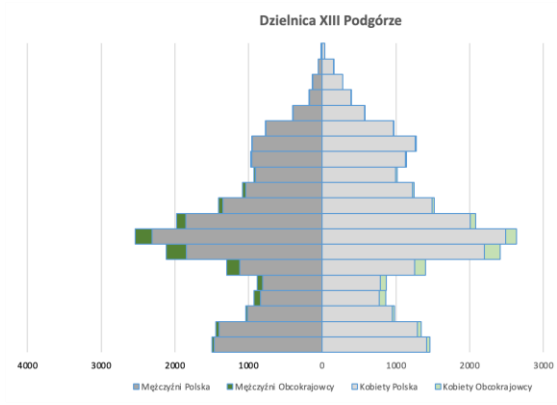
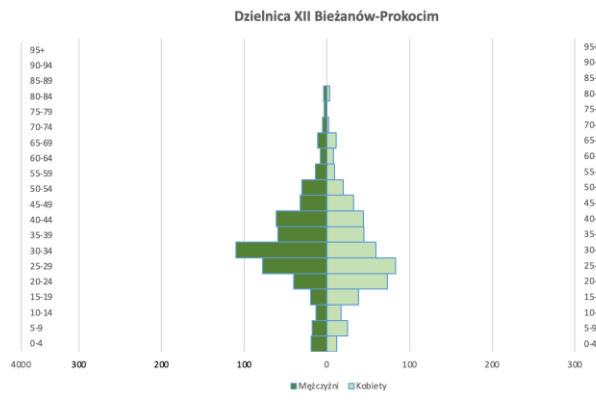
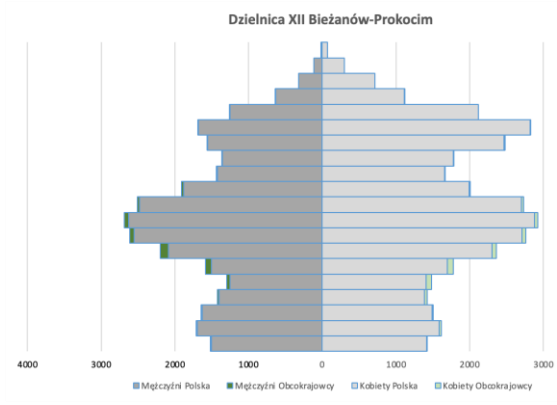
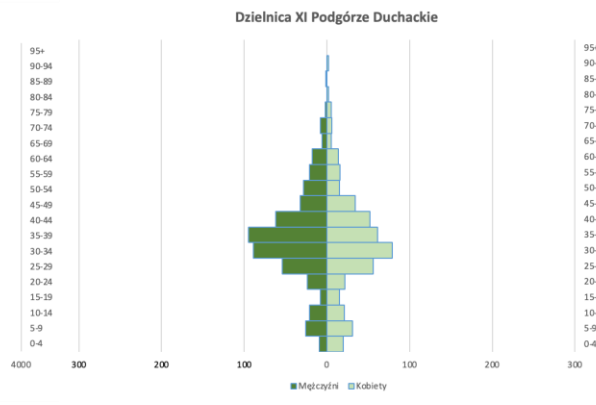
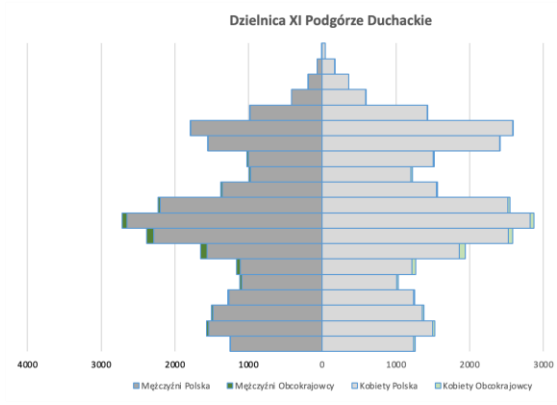
we wszystkich dzielnicach dominują liczebnie osoby w wieku 25-34 i 35-44 lat. W dużej części dzielnic w tych grupach wieku jest więcej mężczyzn niż kobiet.

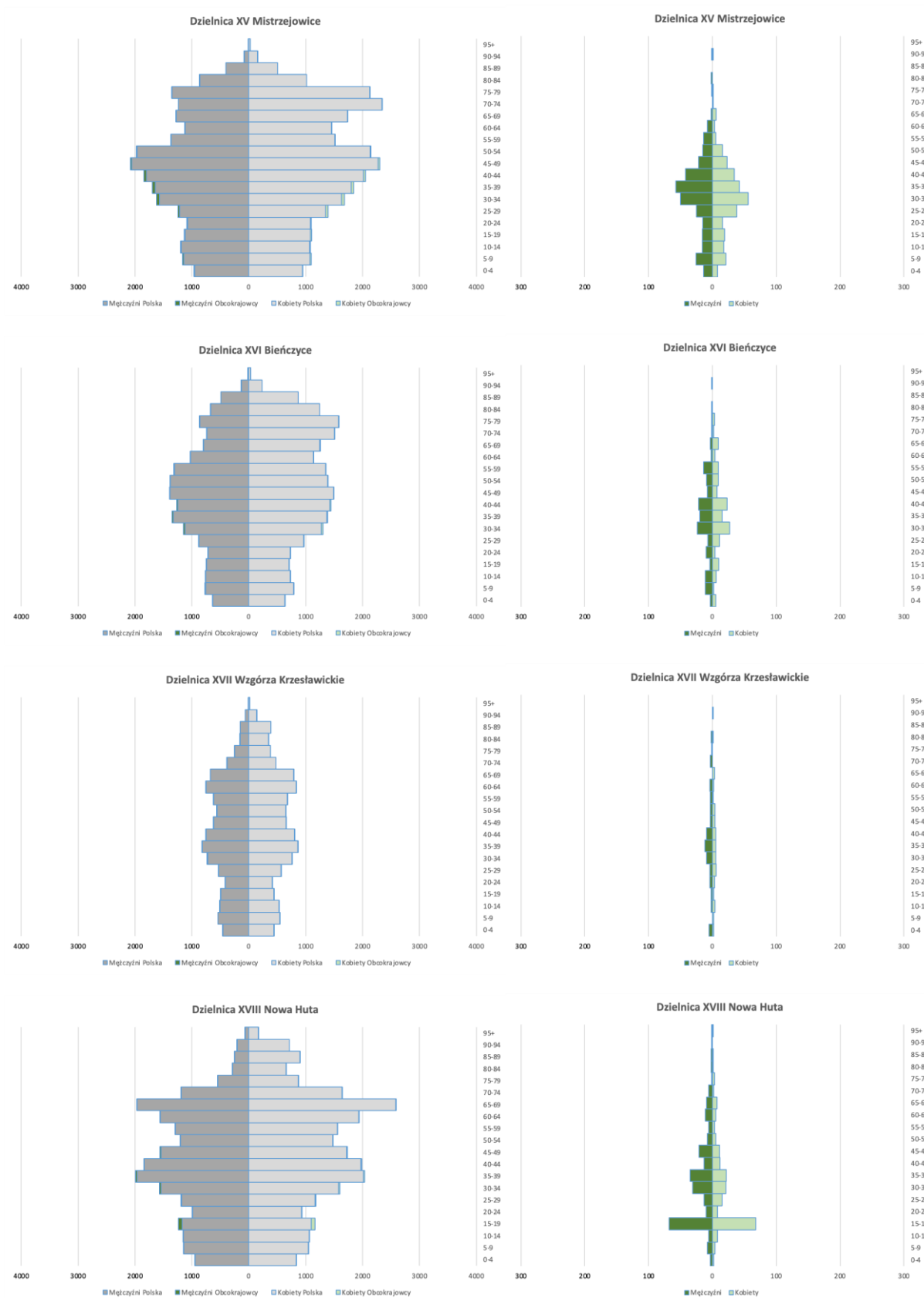
Rysunek 3.7 Struktura według wieku, płci i obywatelstwa według dzielnic w Krakowie w 2023 roku

Źródło: UMK (2023).

4. Imigranci w systemie szkolnictwa Krakowa

System edukacji był jednym z tych, który w trakcie roku szkolnego 2022-2023 został najmocniej dotknięty przez gwałtowne zmiany migracyjne spowodowane rozpoczęciem pełnowymiarowej inwazji rosyjskiej w Ukrainie. We wrześniu 2023 następowały dalsze zmiany mające na celu dostosować krajowy i regionalny system edukacyjny do wyzwań związanych przede wszystkim z pojawieniem się bardzo licznej grupy dzieci, które nie miały wcześniej żadnego kontaktu z Polską i polskim systemem szkolnictwa. Zatrudnianie asystentów międzykulturowych w szkołach, otwieranie – zamykanie oddziałów przygotowawczych, zachęcanie dzieci i młodzieży ukraińskiej pozostającej poza polskim (a czasami również ukraińskim) systemem edukacyjnym do rozpoczęcia edukacji w polskich szkołach – to tylko niektóre z wyzwań jakim musiały stawić czoła szkoły w różnych częściach kraju w tym w województwie małopolskim i Krakowie (min. Brzozowski et al. 2023 i Pędziwiatr et al. 2023).

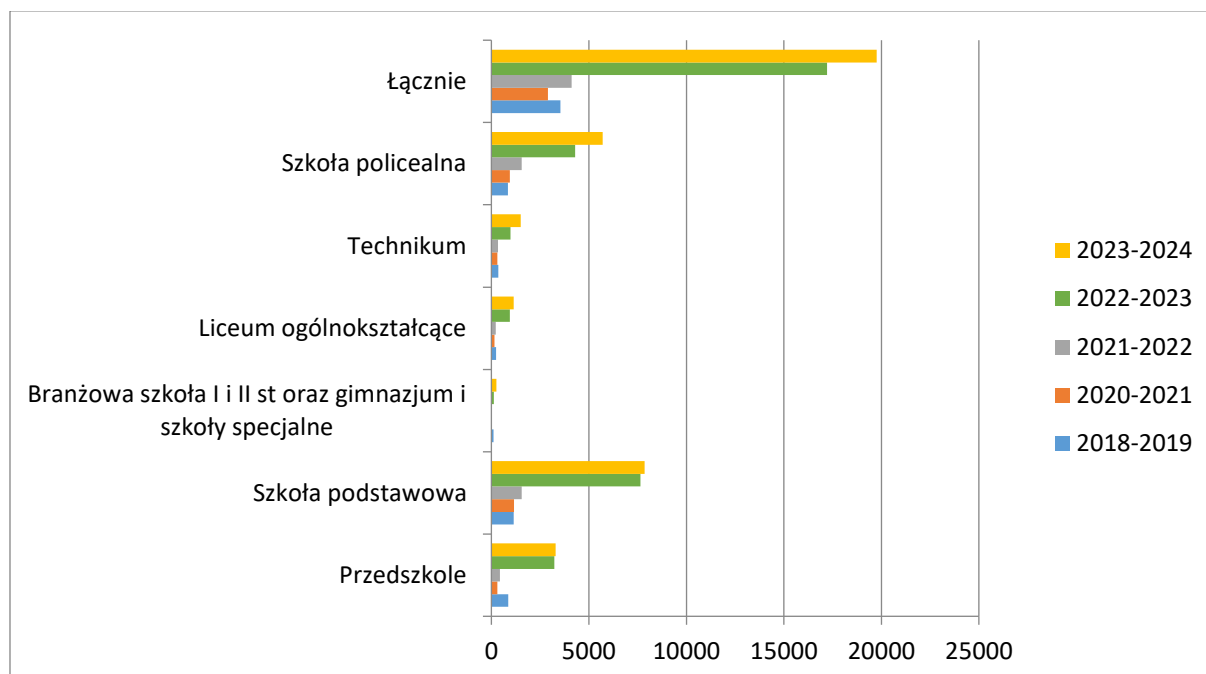
Choć obecność dzieci imigrantów w miejskich szkołach i przedszkolach w Krakowie przed 2022 nie była zaskoczeniem to znacząco wzrosła od lutego 2022. Skala i charakter napływu migrantów przymusowych do Polski, czyli dominacja kobiet z niepełnoletnimi dziećmi wymagającymi opieki, sprawiły, że szkoły i przedszkola stały się bardzo ważnym elementem szerszego systemu przyjęcia i integracji uchodźców wojennych z Ukrainy. Choć tylko część uchodźców z Ukrainy, którzy pojawili się w Krakowie po 24 lutego 2022 postanowiła zostać tutaj na dłużej, to ich liczba bardzo wyraźnie odcisnęła się na miejskim systemie szkolnictwa, co pokazał ostatni raport demograficzny. Z kolei niniejszy raport prezentuje dowody, że liczba cudzoziemskich dzieci i młodzieży w miejskich placówkach edukacyjnych, nie tyle się utrzymała, co nawet wzrosła o prawie 15%, co szczegółowo analizujemy poniżej. Bardzo ważną częścią miejskiego krajobrazu edukacyjnego są również obcokrajowcy podejmujący studia na jednej z krakowskich uczelni wyższych. Jak przed rokiem osobny podrozdział poświęcamy studentom zagranicznym w Krakowie.

Niniejsza część raportu przedstawia analizę danych dotyczącą liczby cudzoziemców oraz ich strukturę narodowościową w systemie krakowskiego szkolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem roku szkolnego 2023/2024, ale również porównanie z poprzednimi latami szkolnymi. Początkowo została ukazana ogólna liczba cudzoziemców z podziałem na poszczególne typy placówek oświatowych. W dalszej części raportu zaprezentowane zostały najpopularniejsze przedszkola, szkoły podstawowe oraz średnie wśród cudzoziemców w Krakowie. Szczegółowo analizujemy również strukturę narodową imigrantów w krakowskich placówkach edukacyjno-opiekuńczych od poziomu przedszkolnego do policealnego. W ostatnim podrozdziale skupiamy się na studentach zagranicznych na krakowskich uczelniach.

Porównując do poprzedniego roku szkolnego 2022/2023, w analizowanym roku 2023/2024 nastąpił wzrost liczby cudzoziemców w krakowskich placówkach edukacyjnych o 14,7% - wzrost z 17 tysięcy

do 19,7 tysięcy. Jak można zaobserwować na rysunku 4.1, najwięcej cudzoziemców uczęszcza do szkół podstawowych, policealnych oraz przedszkoli.

Rysunek 4.1 Liczba cudzoziemców w różnych typach placówek oświatowych w roku szkolnym 2018-2019, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 i 2023-2024

(w 2023/24 w szkołach podstawowych również szkoła muzyczna 1st i 2st oraz ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Największy przyrost uczniów cudzoziemskich zarejestrowano w ostatnim roku w szkołach policealnych – z 4 289 osób nastąpił wzrost o 1,4 tysiąca osób, co daje przyrost o 32,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Tak liczny udział obcokrajowców w tego typu placówkach jest między innymi ściśle powiązany z integracją ekonomiczną imigrantów przymusowych o czym szerzej traktujemy w rozdziale 5. Znacząco wzrosła również liczba cudzoziemców w technikumach – z 983 osób w 2022 roku do 1509 osób w 2023, co daje wzrost o 53,5%. W liceach ogólnokształcących nastąpił wzrost uczniów cudzoziemskich o 196 osób – oznacza to wzrost w porównaniu do roku 2022 o 20,8%. Ostatnim typem placówek, w których nastąpił widoczny wzrost cudzoziemców są szkoły podstawowe – w 2023 uczyło się w nich 178 więcej dzieci niż w roku 2022. W pozostałych placówkach nie odnotowano znaczących wzrostów liczby uczniów cudzoziemskich.

Tabela 4.1 Liczba cudzoziemców w różnych typach placówek oświatowych w roku szkolnym 2023-2024

Typ szkoły	Liczba cudzoziemców
Branżowa szkoła I stopnia	242
Branżowa szkoła II stopnia	5
Liceum ogólnokształcące	1138
Ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia	27
Przedszkole	3246
Punkt przedszkolny	55
Szkoła muzyczna I stopnia	48
Szkoła muzyczna II stopnia	4
Szkoła podstawowa	7776
Szkoła policealna	5700
Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	5
Technikum	1509
Łącznie	19755

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

4.1 Cudzoziemcy w przedszkolach i szkołach podstawowych

Według danych udostępnionych autorom raportu przez UMK na początku roku szkolnego 2023/2024 do wszystkich typów ogólnodostępnych przedszkoli i punktów przedszkolnych (samorządowych bądź niesamorządowych) w Krakowie uczęszczało ogółem 36.177 dzieci w wieku 3–6 lat (a w szczególnie uzasadnionych przypadkach w wieku 2,5 roku lub 7 lat). Rok wcześniej było ich 37.082, czyli ponad 900 mniej. Wtedy w przedszkolach niesamorządowych było o ponad tysiąc więcej dzieci niż w placówkach samorządowych. W tym roku szkolnym jest podobna sytuacja – w punktach niesamorządowych jest o prawie 1,5 tysiąca więcej dzieci niż w placówkach samorządowych.

Na początku roku szkolnego 2023-2024 wśród wszystkich przedszkolaków było 3301 obcokrajowców. W porównaniu do roku poprzedniego, nie nastąpił zbyt znaczący wzrost liczby przedszkolaków w Krakowie – w obecnym roku szkolnym cudzoziemcy wśród wszystkich krakowskich przedszkolaków stanowili 9,1%, nastąpił wzrost o 0,5 punktu procentowego. Do krakowskich przedszkoli i punktów przedszkolnych uczęszczają głównie dzieci pochodzenia ukraińskiego – jest to 2 546 dzieci, z czego 962 osoby bez ochrony tymczasowej, a 1 584 posiadają ochronę tymczasową. Drugą najliczniejszą grupą są dzieci pochodzące z Białorusi – 252, a na trzecim miejscu dzieci pochodzenia indyjskiego – 161.

Największą liczbę zagranicznych przedszkolaków zarejestrowano w Samorządowym Przedszkolu nr 21 im. Józefa Dietla w Krakowie na ul. Miodowej (48 Osób). Mniej popularne były niepubliczne przedszkola przy ulicach Sokołowskiego (Cracow International School) i Pułkownika Ryszarda Kuklińskiego („Big Ben”) oraz samorządowe przedszkole nr 44 przy ulicy Jerzego Żuławskiego, które miały odpowiednio 40, 40 i 39 cudzoziemskich przedszkolaków. W dziesiątce najpopularniejszych

przedszkoli wśród dzieci cudzoziemskich w Krakowie są również trzy inne placówki publiczne oraz trzy niepubliczne. Łącznie dziesięć najpopularniejszych przedszkoli w 2023 gromadzi 381 dzieci (szczegóły w tabeli 4.2).

Tabela 4.2 Przedszkola krakowskie z największą liczbą dzieci cudzoziemskich w roku szkolnym 2023/24

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba dzieci, które nie są obywatelami polskimi
1.	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 21 IM. JÓZEFA DIETLA W KRAKOWIE	publiczna	Miodowa	36	48
2.	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE CRACOW INTERNATIONAL SCHOOL	niepubliczna	Andrzeja Sokołowskiego	19	40
3.	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE "BIG BEN"	niepubliczna	Pułkownika Ryszarda Kuklińskiego	7	40
4.	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 44 W KRAKOWIE	publiczna	Jerzego Żuławskiego	9	39
5.	NIEPUBLICZNE DWUJĘZYCZNE PRZEDSZKOLE KIDS&CO. 3	niepubliczna	Zabłocie	43B	36
6.	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE "BAJKA" W KRAKOWIE	niepubliczna	Lubostroń	22G	36
7.	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE BRIGHT CHILD	niepubliczna	Przemysłowa	4	36
8.	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 58 W KRAKOWIE	publiczna	Skośna	2	36
9.	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 9 W KRAKOWIE	publiczna	Młaskotów	2A	36
10.	SAMORZĄDOWE PRZEDSZKOLE NR 95 IM. KORNELA MAKUSZYŃSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Kościuszkowców	6	34
	SUMA POWYŻSZYCH				381

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Jeśli chodzi o szkoły podstawowe, to na początku roku szkolnego 2023/2024 było do nich zapisanych 61 815 dzieci, czyli ponad 300 mniej niż przed rokiem. Wśród nich 7855 było obcokrajowcami. Podobnie jak przed rokiem najbardziej popularne wśród dzieci cudzoziemskich były szkoły publiczne. Wśród dziesięciu najpopularniejszych placówek tylko jedna była szkołą niepubliczną (patrz tabela 4.3).

Jeśli chodzi o strukturę obywatelstwa dzieci cudzoziemskich uczęszczających do krakowskich szkół podstawowych to jest ona identyczna jak struktura dzieci przedszkolnych. W krakowskich szkołach podstawowych uczą się głównie dzieci pochodzenia ukraińskiego – 6 310 dzieci, z czego 1735 to dzieci imigrantów ekonomicznych z kartami pobytowymi, a 4575 to imigranci przymusowi z ochroną tymczasową. Z Białorusi obecnych w krakowskich szkołach podstawowych jest 619 dzieci, które stanowią drugą najliczniejszą grupę. Zaraz za nimi plasują się dzieci pochodzące z Indii – 212 dzieci.

Najwięcej dzieci niebędących obywatelami polskimi uczęszcza do szkoły podstawowej nr 151 przy ul. Wacława Lipińskiego 2 – jest to 229 cudzoziemców, z których większość to dzieci z Ukrainy (174 osoby) oraz uczniowie białoruscy (29 osób) i rosyjscy (9 osób). Ponad 170 uczniów cudzoziemskich w Krakowie uczęszcza do szkoły podstawowej nr 53 im. Jana Henryka Dąbrowskiego w Krakowie przy ulicy Skośnej 8. Najwięcej uczniów nie będących obywatelami polskimi stanowią dzieci z Ukrainy (135 osób) oraz z Białorusi (21 osób) i Rosji (12 osób). Na trzecim miejscu pod względem liczby cudzoziemców uplasowała się szkoła podstawowa nr 95 przy ul. Wileńskiej 9B. Do tej placówki uczęszczało 166 dzieci cudzoziemskich, w tym najwięcej z Ukrainy – 149 oraz kolejno z Białorusi – 11 i Rosji – 5. Do dziesięciu najpopularniejszych wśród cudzoziemców szkół podstawowych w Krakowie uczęszczało ponad 19% wszystkich dzieci cudzoziemskich zapisanych do szkół podstawowych.

Tabela 4.3 Szkoły podstawowe w Krakowie o największej liczbie obcokrajowców w roku szkolnym 2023/24

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba dzieci, które nie są obywatelami polskimi
1.	SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 151 IM. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Wacława Lipińskiego	2	229
2.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 53 IM. JANA HENRYKA DĄBROWSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Skośna	8	174

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba dzieci, które nie są obywatelami polskimi
3.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 95 IM. WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Wileńska	9B	166
4.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 47 IM. STEFANA CZARNIECKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Myśliwska	64	151
5.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. ŚW. WOJCIECHA W KRAKOWIE	publiczna	Strzelców	5A	147
6.	SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 158 IM. PROFESORA JULIANA ALEKSANDROWICZA W KRAKOWIE	publiczna	Strąkowa	3A	144
7.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 109 IM. KORNELA MAKUSZYŃSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Józefa Mackiewicza	15	132
8.	NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA CRACOW INTERNATIONAL SCHOOL	niepubliczna	Andrzeja Sokołowskiego	19	131
9.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 93 IM. LUCJANA RYDLA W KRAKOWIE	publiczna	Feliksa Szlachetkowskiego	31	117
10.	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 119 IM. JANINY PORAZIŃSKIEJ W KRAKOWIE	publiczna	Bolesława Czerwieńskiego	1	115
	SUMA POWYŻSZYCH				1506

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

4.2 Imigranci w szkołach średnich

Według danych przekazanych autorom raportu przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa na koniec września 2023 do liceów ogólnokształcących w Krakowie, w tym liceów dla dorosłych, uczęszczało łącznie 29 033 osób, czyli o ponad 1,5 tysiąca uczniów więcej niż przed rokiem. Pośród uczniów ogólniaków ponad 70% uczęszcza do placówek samorządowych, a niecałe 30% - do instytucji niesamorządowych. Wśród krakowskich licealistów było 1138 obcokrajowców. Stanowili oni tym

samym prawie 4% wszystkich licealistów w mieście, w sytuacji gdy przed rokiem stanowili 3,5% ogółu uczniów liceów.

W krakowskich liceach najliczniejszą grupę cudzoziemców stanowią Ukraińcy – 895 osób. Wśród nich 394 osoby bez ochrony tymczasowej, natomiast 501 osób z ochroną tymczasową. Kolejną grupą są Białorusini – 99 osób oraz Rosjanie (27 osób) i Indusi (26 osób).

Najwięcej zagranicznych licealistów (85 osób) kształciło się w XXXI Liceum Ogólnokształcące im. Romana Ingardena w Krakowie na ulicy Kazimierza Odnowiciela 2. Pośród 85 uczniów uczęszczających do tej placówki, aż 76 osób to dzieci z Ukrainy. Pojedynczy uczniowie pochodzą w tym liceum z Białorusi, Gruzji i Mongolii. Wielu obcokrajowców, podobnie jak rok temu, wybrało również edukację w XXX Liceum Ogólnokształcące im. Świętego Brata Alberta - Adama Chmielowskiego w Krakowie na osiedlu Dywizjonu 303. W tej placówce, która ma łącznie 82 uczniów zagranicznych, najliczniejszą grupą są obywatele Ukrainy (79 osób). Oprócz nich do szkoły uczęszczają obywatele Gruzji, Rosji i Wietnamu.

Liczna grupa obcokrajowców kształci się również w Europejskim Niepublicznym Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie przy ul. Ślusarskiej 9. Wśród 69 cudzoziemskich uczniów najliczniejszą grupę tworzą w nim dzieci z Ukrainy (39 osób). Drugą najliczniejszą grupą są dzieci z Indii (13 osób). Oprócz nich do szkoły uczęszczają jeszcze obywatele jedenastu innych krajów.

W 11 najpopularniejszych liceach kształci się ponad 40% wszystkich cudzoziemskich licealistów. Na liście 10 najpopularniejszych liceów ogólnokształcących w roku szkolnym 2023-2024 (patrz tabela 4.4) jest 8 placówek publicznych i 3 niepubliczna.

Tabela 4.4 Licea ogólnokształcące w Krakowie z największą liczbą obcokrajowców w roku szkolnym 2023/24

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
1.	XXXI LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. ROMANA INGARDENA W KRAKOWIE	publiczna	Kazimierza Odnowiciela	2	85
2.	XXX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. ŚWIĘTEGO BRATA ALBERTA - ADAMA CHMIELOWSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Dywizjonu 303	66	82

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
3.	KOLEGIUM EUROPEJSKIE - EUROPEJSKIE NIEPUBLICZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W KRAKOWIE	niepubliczna	Ślusarska	9	69
4.	XIV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W KRAKOWIE	publiczna	Józefa Chełmońskiego	24	39
5.	XLVII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W KRAKOWIE	publiczna	os. Szkolne	18	39
6.	XXVII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. DR. HENRYKA JORDANA W KRAKOWIE	publiczna	Senatorska	35	35
7.	ZAOCZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH "COSINUS PLUS" W KRAKOWIE	niepubliczna	Lublańska	38	33
8.	XLIV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. KS. STANISŁAWA KONARSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Bernardyńska	7	32
9.	XVIII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. PROFESORA AKADEMII KRAKOWSKIEJ ŚW. JANA KANTEGO W KRAKOWIE	publiczna	Na Błonie	15B	30
10.	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE HUTY IM. TADEUSZA SENDZIMIRA	niepubliczna	os. Osiedle Złotej Jesieni	2	28
11.	XXIV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA PAWŁA II W KRAKOWIE	publiczna	Wilhelma Wilka-Wyrwińskiego	1	28
	SUMA POWYŻSZYCH				500

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

W Krakowie w szkołach branżowych pierwszego stopnia czyli tzw. zawodówkach w roku szkolnym 2023-2024 kształciło się łącznie 2 754 uczniów czyli o ponad 300 więcej niż przed rokiem. Dwie trzecie z tych osób uczęszczało do szkół samorządowych, a jedna trzecia do szkół niesamorządowych. Wśród wszystkich uczniów tego typu szkół było 242 obcokrajowców, czyli o ponad stu więcej niż przed rokiem. Stanowią oni prawie 9% wszystkich uczniów zawodówek. Najpopularniejszą jest w tym względzie branżowa szkoła nr 23 mieszcząca się ul. Macieja Miechowity w której kształciło się 41 cudzoziemców. W dziesięciu najpopularniejszych zawodówkach w Krakowie uczyło się 196 uczniów cudzoziemskich, czyli ponad 80% wszystkich obcokrajowców w tego typu placówkach (patrz tabela 4.5). Do szkół branżowych uczęszczają głównie Ukraińcy (68 osób posiadających krótko i długoterminowe karty pobytowe oraz 164 osoby posiadające ochronę tymczasową), którzy stanowią prawie 96% wszystkich cudzoziemców.

Tabela 4.5 Obcokrajowcy w branżowych szkołach I stopnia w Krakowie w roku szkolnym 2023/24

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
1.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 23 IM. ŚW. MAKSYMILIANA MARIII KOLBE W KRAKOWIE	publiczna	Macieja Miechowity	6	41
2.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 14 W KRAKOWIE	publiczna	Aleja Adama Mickiewicza	5	28
3.	KRAKOWSKA RZEMIEŚLNICZA SZKOŁA BRANŻOWA I STOPNIA	niepubliczna	Osiedle Szklane Domy	7	25
4.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 11 W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Złotej Jesieni	16	19
5.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 10 W KRAKOWIE	publiczna	Jana Zamoyskiego	6	15
6.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 3 IM. ERAZMA JÓZEFA JERZMANOWSKIEGO W KRAKOWIE	publiczna	Aleja gen. Jana Skrzyneckiego	12	15
7.	FRYZJERSKO-KOSMETYCZNA NIEPUBLICZNA SZKOŁA BRANŻOWA I STOPNIA	niepubliczna	Osiedle Szklane Domy	7	15

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
8.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA PRZEDSIĘBIORSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO "CHEMOBUDOWA-KRAKÓW" SPÓŁKA AKCYJNA	niepubliczna	Osiedle Urocze	13	14
9.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 17 W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Szkolne	37	12
10.	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 2 IM. STUDENCKIEGO KOMITETU SOLIDARNOŚCI W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Szkolne	18	12
	SUMA POWYŻSZYCH				196

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Jeśli chodzi o technika i szkoły branżowe II stopnia, to w całym mieście do tego typu placówek na początku roku szkolnego 2023-2024 uczęszczało 16 339 osób. Zdecydowana większość z nich to uczniowie szkół samorządowych (ponad 14 tys. osób). Wśród nich było 1514 cudzoziemców. Tym samym ich udział wśród całej młodzieży zdobywającej wiedzę i umiejętności do pracy w określonym zawodzie z tytułem technika wynosi 9,3% czyli o 2,9% więcej niż przed rokiem.

Najliczniejszą grupą w technikach i szkołach branżowych II stopnia są Ukraińcy, którzy stanowią grupę 1 358 osób, z czego 871 Ukraińców to osoby posiadające ochronę tymczasową, 487 dzieci migrantów ekonomicznych przybyłych do Polski przed 24 lutego 2022. Kolejną, ale zdecydowanie mniej liczną grupą są Białorusini (76 osób) oraz Azerowie (21 osób).

Tak jak przed rokiem, dwu, trzema i czterema laty najpopularniejszym technikum wśród cudzoziemców było Technikum Huty im. Tadeusza Sendzimira. Prawie 20% (286 osoby) wszystkich obcokrajowców uczących się w technikach wybrała szkołę na osiedlu Złotej Jesieni (patrz tabela 4.6). Większość obcokrajowców w tej szkole to obywatele Ukrainy (247 osób). Drugą najliczniejszą grupą cudzoziemców są uczniowie z Białorusi (32 osoby). Poza tym, w technikum uczą się również osoby pochodzące z Armenii, Kazachstanu, Rosji, Rumunii oraz Stanów Zjednoczonych. Zdobycie w szkole wiedzy i doświadczenie, które pozwoli im uzyskać tytuł technika informatyka, mechanika, elektronika, elektryka, hutnika, logistyka, mechatronika lub technika hutnictwa, hotelarstwa albo obsługi turystycznej.

Bardzo popularne są wśród obcokrajowców jest również technikum na os. Szkolnym 18, do którego uczęszcza 210 cudzoziemców. Dominuje tutaj młodzież z Ukrainy (195 osób), ale również z takich krajów jak: Białoruś, Chiny, Czechy, Gruzja, Kazachstan, Maroko, Rosja i Wielka Brytania. Na trzecim miejscu pod względem liczby cudzoziemców w Krakowie jest Technikum Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego "Chemobudowa-Kraków" S.A. Uczęszcza do niego 135 cudzoziemców, w tym 134 z Ukrainy oraz jedna osoba z Białorusi.

Tabela 4.6 Technika w Krakowie z największą liczbą obcokrajowców w roku szkolnym 2023/24

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
1.	TECHNIKUM HUTY IM. TADEUSZA SENDZIMIRA	niepubliczna	Osiedle Złotej Jesieni	2	286
2.	TECHNIKUM NR 2 IM. STUDENCKIEGO KOMITETU SOLIDARNOŚCI W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Szkolne	18	210
3.	TECHNIKUM PRZEDSIĘBIORSTWA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO "CHEMOBUDOWA-KRAKÓW" S.A.	niepubliczna	Osiedle Urocze	13	135
4.	TECHNIKUM MECHANICZNE NR 17 W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Szkolne	37	117
5.	TECHNIKUM DLA MŁODZIEŻY "COSINUS" W KRAKOWIE	niepubliczna	Lublańska	38	84
6.	TECHNIKUM NR 16 W KRAKOWIE	publiczna	Aleja gen. Jana Skrzyneckiego	12	82
7.	TECHNIKUM POLIGRAFICZNO-MEDIALNE NR 20 IM. ZENONA KLEMENSIEWICZA W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Tysiąclecia	38	66
8.	TECHNIKUM EKONOMICZNO-HANDLOWE NR 5 W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Spółdzielcze	6	64
9.	TECHNIKUM BUDOWLANE NR 1 W KRAKOWIE	publiczna	Jerzego Szablowskiego	1	59

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
10.	TECHNIKUM GASTRONOMICZNO-HOTELARSKIE NR 10 W KRAKOWIE	publiczna	Osiedle Złotej Jesieni	16	50
	SUMA POWYŻSZYCH				1153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Do szkół policealnych, które w mieście są w prawie 100% placówkami niesamorządowymi (szkołami niepublicznymi o uprawnieniach szkoły publicznej) uczęszczało z końcem września 2023 ponad 13 tysięcy osób (13 400), czyli prawie 900 mniej niż przed rokiem. Aż 5700 z nich to cudzoziemcy, czyli o ponad 1,4 tys. więcej niż przed rokiem.

Do szkół policealnych w Krakowie uczęszczają głównie osoby pochodzenia ukraińskiego – stanowią one prawie 80% wszystkich obcokrajowców. Wśród nich ponad tysiąc (1092) to osoby, które posiadają ochronę tymczasową co wskazuje na bardzo ważną aktywizację zawodową i próbę zdobycia nowych kwalifikacji. Szkoły te są również bardzo popularne wśród obywateli i obywaterek bez ochrony tymczasowej gdyż ponad 3,4 tys. takich osób uczęszcza do szkół policealnych.

Najbardziej popularną wśród obcokrajowców jest Szkoła Policealna „Cosinus Plus”. Ponad jedna czwarta obcokrajowców uczęszczających do tego typu szkół wybrało tę placówkę. Wśród innych popularnych szkół policealnych są między innymi Centrum Nauki Biznesu i Administracji, Krakowskie Centrum Edukacji oraz Gloker – Niepubliczna Szkoła Policealna w Krakowie (patrz tabela 4.7).

Tabela 4.7 Szkoły policealne w Krakowie z największą liczbą obcokrajowców

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr. Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
1.	SZKOŁA POLICEALNA "COSINUS PLUS" W KRAKOWIE	niepubliczna	Lublańska	38	1546
2.	NIEPUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA CENTRUM NAUKI BIZNESU I ADMINISTRACJI W KRAKOWIE	niepubliczna	Ujastek	1	553
3.	KRAKOWSKIE CENTRUM EDUKACJI - SZKOŁA POLICEALNA	niepubliczna	Szewska	14	509

Lp.	Nazwa	Typ szkoły	Ulica	Nr. Domu	Liczba uczniów/uczennic, którzy nie są obywatelami polskimi
4.	GLOKER NIEPUBLICZNA SZKOŁA POLICEALNA W KRAKOWIE	niepubliczna	Basztowa	4	457
5.	NIEPUBLICZNA SZKOŁA POLICEALNA PASJONAT	niepubliczna	Podbrzezie	10	350
6.	GOWORK.PL NIEPUBLICZNA SZKOŁA POLICEALNA W KRAKOWIE	niepubliczna	Wielopole	18B	331
7.	NIEPUBLICZNA SZKOŁA POLICEALNA RENOMA W KRAKOWIE	niepubliczna	Kremerowska	15	239
8.	GLOKER NIEPUBLICZNA SZKOŁA POLICEALNA NR 2	niepubliczna	Basztowa	4	221
9.	SZKOŁA POLICEALNA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU "ŻAK" ZAO CZNA	niepubliczna	Karmelicka	64	178
10.	SZKOŁA POLICEALNA "COSINUS I" W KRAKOWIE	niepubliczna	Lublańska	38	153
	SUMA POWYŻSZYCH				4537

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

4.3 Struktura narodowa imigrantów w krakowskich przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich

Jeśli chodzi o analizę struktury narodowej imigrantów w krakowskich placówkach edukacyjnych, to najwięcej nowych uczniów pochodziło z Ukrainy – w placówkach oświatowych w Krakowie pojawiło się 1 288 Ukraińców (patrz tabela 4.8). Nastąpiło jednocześnie zmniejszenie udziału Ukraińców wśród wszystkich cudzoziemców – z 85% do 80,6% – jednak pozostają oni wciąż najliczniejszą grupą. Zwiększyła się również znacząco liczba uczniów z Białorusi – w 2023 pojawiło się 503 nowych uczniów, co przyczyniło się do zwiększenia ich udziału w strukturze cudzoziemców z 6,4% do 8,1%. Stanowią oni drugą najliczniejszą grupę uczniów cudzoziemców w Krakowie. Istotnie zwiększyła się liczba czwartej pod względem liczebności narodowości, czyli Indusów. W krakowskich placówkach edukacyjnych pojawiło się 168 nowych uczniów z Indii. Wzrosła również liczebność obywateli Azerbejdżanu i Wietnamu – odpowiednio o 28 i 45 osób.

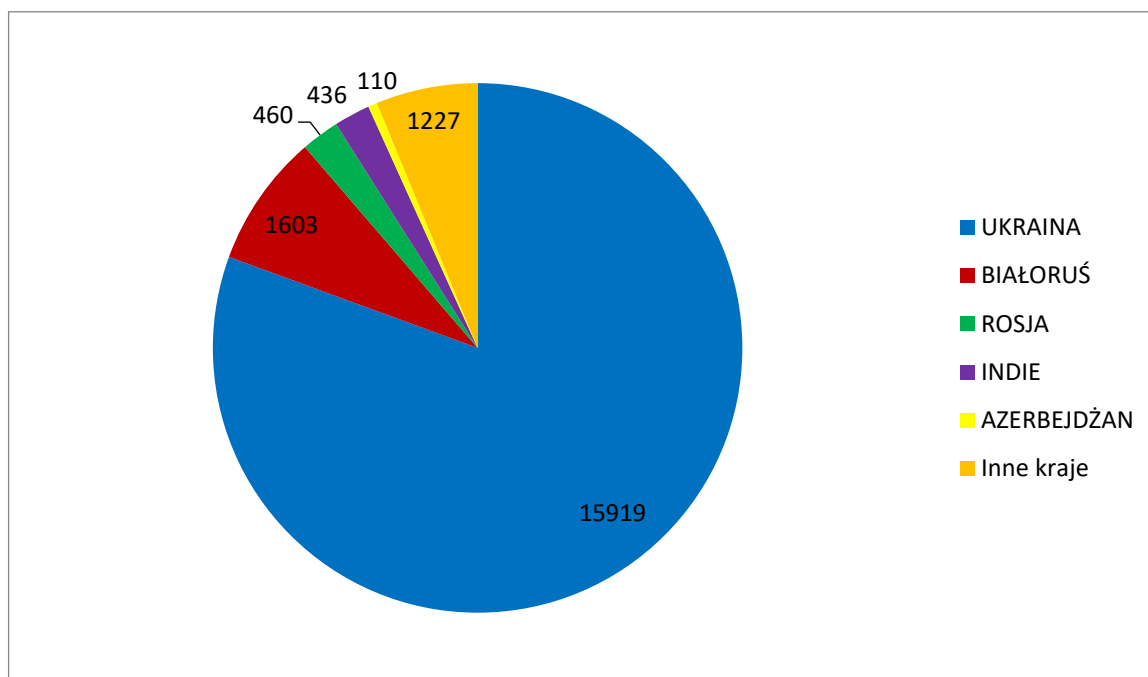
Tabela 4.8 Najliczniejsze grupy cudzoziemców w placówkach oświatowych w 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 i 2023-2024

	2020-2021 (liczba)	2020-2021 (udział %)	2021-2022 (liczba)	2021-2022 (udział %)	2022-2023 (liczba)	2022-2023 (udział %)	2023-2024 (liczba)	2023-2024 (udział %)
Ukraińcy	2265	80,6%	3179	77,0%	14631	85%	15919	80,6%
Białorusini	93	3,3%	299	5,5%	1100	6,4%	1603	8,1%
Rosjanie	102	3,6%	145	3,5%	375	2,2%	460	2,3%
Indusi	57	2,0%	88	2,1%	268	1,5%	436	2,2%
Azerbejdżanie	10	0,4%	19	0,5%	82	0,5%	110	0,6%
Wietnamczycy	32	1,1%	39	0,9%	55	0,3%	100	0,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Jeśli chodzi o całościową strukturę narodową cudzoziemców w szkołach samorządowych i niesamorządowych to na początku roku szkolnego 2023-2024, jak w poprzednim roku szkolnym, wyraźnie widać w niej dominację obywateli Ukrainy. 80% cudzoziemców uczęszczających do krakowskich przedszkoli i szkół legitymowało się paszportami ukraińskimi. Wśród nich 7 093 to ukraińscy imigranci ekonomiczni, a 8 826 to obywatele Ukrainy posiadający ochronę tymczasową. Drugą pod względem liczebności (8,1% całości) była grupa białoruska, a na kolejnych sytuowali się obywatele Rosji, Indii i Azerbejdżanu (patrz rysunek 4.2).

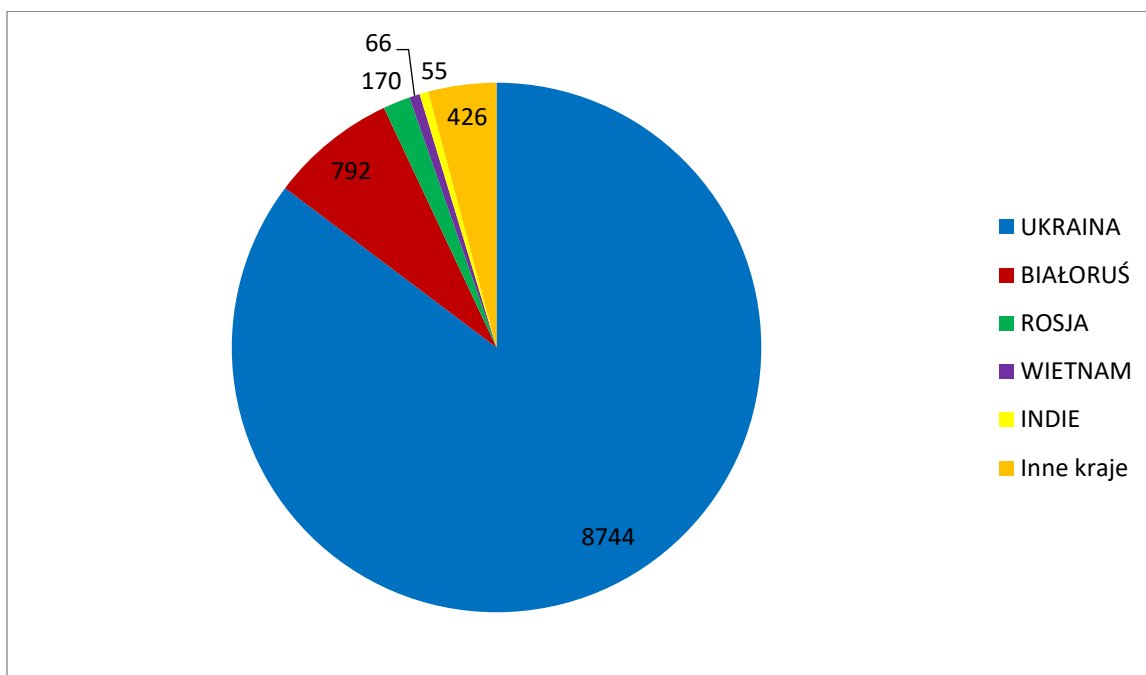
Rysunek 4.2 Łączna liczba cudzoziemców w przedszkolach/szkolach samorządowych i niesamorządowych w roku szkolnym 2023/24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Cudzoziemcy są bardzo różnorodnie rozproszeni w szkoła samorządowych i niesamorządowych. Grupa ukraińska jest zdecydowanie większa w placówkach samorządowych – uczęszcza do nich 8744 osoby. Stanowią oni ponad 85% wszystkich przedszkolaków i uczniów w takich szkołach. W placówkach samorządowych przeważają osoby pochodzenia ukraińskiego posiadające ochronę tymczasową – jest ich 6 273, w porównaniu do 2 471 Ukraińców, którzy przybyli przed inwazją rosyjską. Do przedszkoli i szkół samorządowych uczęszcza prawie połowa Białorusinów i prawie jedna trzecia Rosjan.

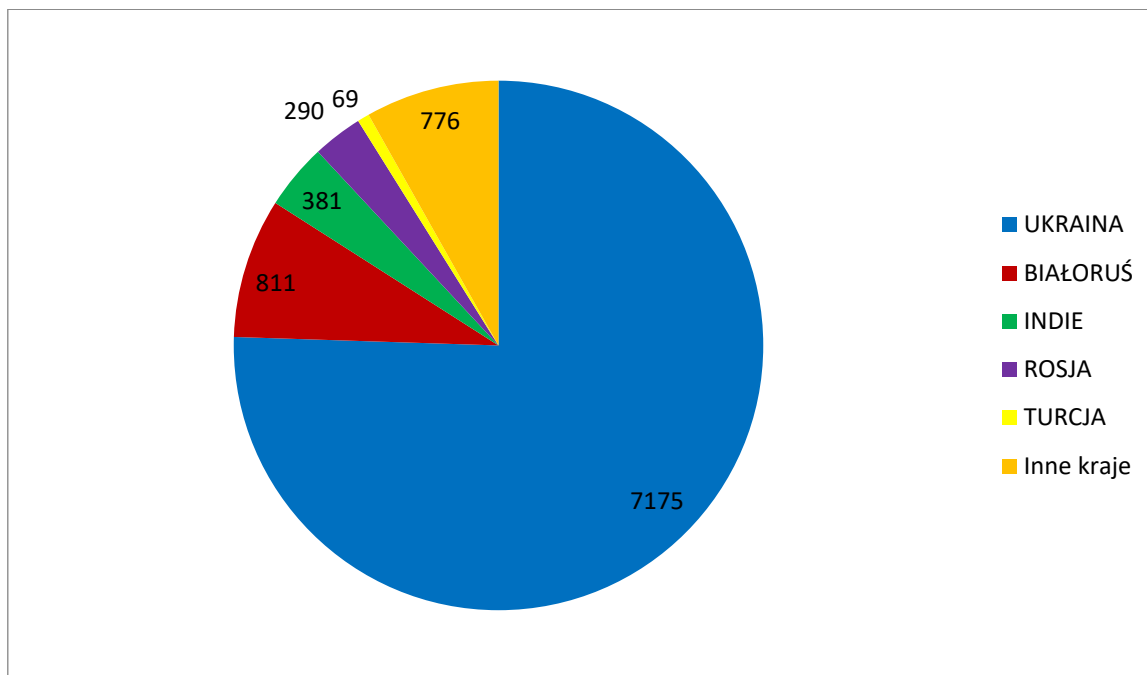
Rysunek 4.3 Liczba cudzoziemców w szkołach i przedszkolach samorządowych w roku szkolnym 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Zdecydowanie większą popularnością wśród Rosjan i Indusów cieszą się placówki niesamorządowe. Ponad 87% Indusów i dwie trzecie Rosjan uczęszczają do takich placówek. Najliczniejszą grupą wśród cudzoziemców w szkołach i przedszkolach niesamorządowych są Ukraińcy, którzy stanowią 75% wszystkich cudzoziemców. Placówki niesamorządowe są popularniejsze wśród obywateli Ukrainy przybyłych przed wojną jako imigranci ekonomiczni (4 622 osoby) niż wśród Ukraińców posiadających ochronę tymczasową (2 553 osoby).

Rysunek 4.4 Liczba cudzoziemców w szkołach i przedszkolach niesamorządowych w roku szkolnym 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMK.

Podsumowując analizę dotyczącą cudzoziemców w krakowskim systemie szkolnictwa podstawowego i średniego, należy stwierdzić, że w Krakowie nadal utrzymuje się tendencja wzrostowa jeśli chodzi o liczbę cudzoziemców. Największy przyrost cudzoziemskich dzieci został odnotowany w szkołach policealnych oraz technikach. Nadal najliczniejszą grupą cudzoziemców uczęszczających do szkół na każdym poziomie edukacji są obywatele Ukrainy, ale znacząco rośnie też udział obywateli Białorusi, Rosji, Indii, Azerbejdżanu oraz Wietnamu.

4.4 Studenci zagraniczni na polskich, małopolskich i krakowskich uczelniach

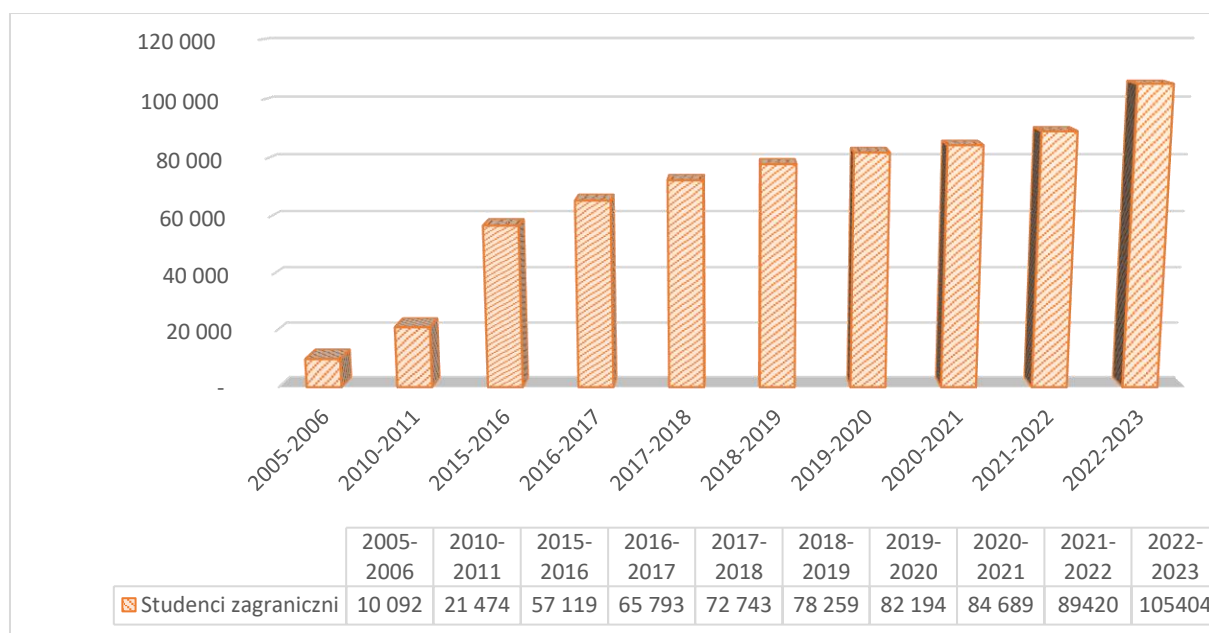
W roku akademickim 2022/23 po raz kolejny z rzędu (od 2020/2021) zanotowano dalszy wzrost studentów na uczelniach w kraju. Według najnowszego raportu GUS w ostatnim roku akademickim w kraju było 1223,6 studentów czyli o ponad 5 tysięcy więcej niż przed rokiem. Podobnie jak we wcześniejszych latach kobiety stanowiły większość studiujących (58,2% wszystkich studentów). Większość studentów kształciła się na uczelniach publicznych, choć popularność tych ostatnich nieznacznie spadła (o prawie 2% do 65,60% ogólnej liczby studentów), a najczęściej wybieranymi kierunkami były: biznes i administracja (18,3% ogólnej liczby studentów), kierunki medyczne (12,6%), społeczne (11,5 %) oraz inżynierijno-techniczne (7,7%) (GUS 2023).

Do wzrostu wszystkich studentów na uczelniach polskich znacząco przyczynił się napływ studentów zagranicznych z Ukrainy oraz innych części świata. Jak raportuje GUS w roku akademickim 2022/23

odnotowano w skali roku wzrost liczby studentów cudzoziemców o 17,9% do poziomu 105,4 tys. osób. W porównaniu do sytuacji sprzed dwu dekad liczba studentów zagranicznych wzrosła ponad dziesięciokrotnie (patrz rys. 4.5). Regularnie zwiększa się również ich udział w ogólnej liczbie studentów. Jeśli w roku akademickim 2021-2022 stanowili oni 7,3% ogólnej liczby studentów, to w ostatnim roku ich udział w całości społeczności żaków w Polsce wyniósł już 8,6%. Nieznacznie więcej cudzoziemców studiuje na uczelniach niepublicznych (ponad 55 tys.), niż publicznych (prawie 50 tys.) (GUS 2023).

Do tak znaczącego wzrostu liczby studentów cudzoziemskich z pewnością przyczyniły się znoszenie obostrzeń mobilnościowych związanych z pandemią Covid-19 i rozpoczęcie pełnoskalowej wojny w Ukrainie po rosyjskiej inwazji w lutym 2022. Zapanowanie nad pandemią koronawirusa – nade wszystko przez szybkie wynalezienie szczepionki – sprawiło, że nie tylko studenci azjatyccy (w tym chińscy i indyjscy) stanowiący najliczniejsze grupy studentów zagranicznych na świecie ale i inni mogli na nowo przemieszczać się po świecie bez obaw o przymusowe kwarantanny i wyniki obowiązkowych testów. Rozpoczęcie inwazji rosyjskiej wywołało natomiast największy kryzys humanitarny w Europie od czasów wojny na Bałkanach i wychodźstwo milionów Ukraińców i Ukrainek – w tym wielu studentów, z których część zdecydowało się na edukację w Polsce.

Rysunek 4.5 Liczba studentów zagranicznych na uczelniach w Polsce w latach 2005-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tak jak przed rokiem najliczniejszą grupę stanowili studenci z krajów europejskich – 76,0 tys. osób (72,1%). Najliczniej są zauważalni wśród nich studenci z Ukrainy. Ich liczba wzrosła z 36 tysięcy (rok wcześniej) do 48,1 tys. Jeśli w roku akademickim 2021-2022 stanowili oni 40% wszystkich studentów cudzoziemskich, to w ostatnim roku ich udział wzrósł do 45,6%. Dane rządowe informują natomiast,

iż w listopadzie 2023 (stan na 13.11.2023) łączna liczba studentów z Ukrainy zarejestrowanych po 2022-02-24 wynosiła prawie 33 tys. (wzrost o ponad 6 tys. w stosunku do roku wcześniej) (patrz tabela 4.9). Najwięcej z nich studiuje w województwie mazowieckim (8218 osób), dolnośląskim (3799) i małopolskim (3687) (dane.gov.pl 2023).

Tabela 4.9 Liczba studentów z Ukrainy zarejestrowanych na polskich uczelniach po 24.02.2022 (stan 13.11.2023)

Organ nadzorujący	Łączna liczba studentów z Ukrainy zarejestrowanych po 2022-02-24	Liczba studentów z Ukrainy zarejestrowanych po 2022-02-24 po raz pierwszy	W tym na studiach stacjonarnych, dla których język kształcenia to polski
Minister Edukacji i Nauki (poprzednio MNiSW)	32081	27952	20555
Minister Infrastruktury (poprzednio MiB)	373	343	274
Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (poprzednio MKiDN)	283	240	217
Minister Obrony Narodowej	74	63	58
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji	4	4	3
Minister Zdrowia	221	193	160

Źródło: Dane.gov.pl 2023.

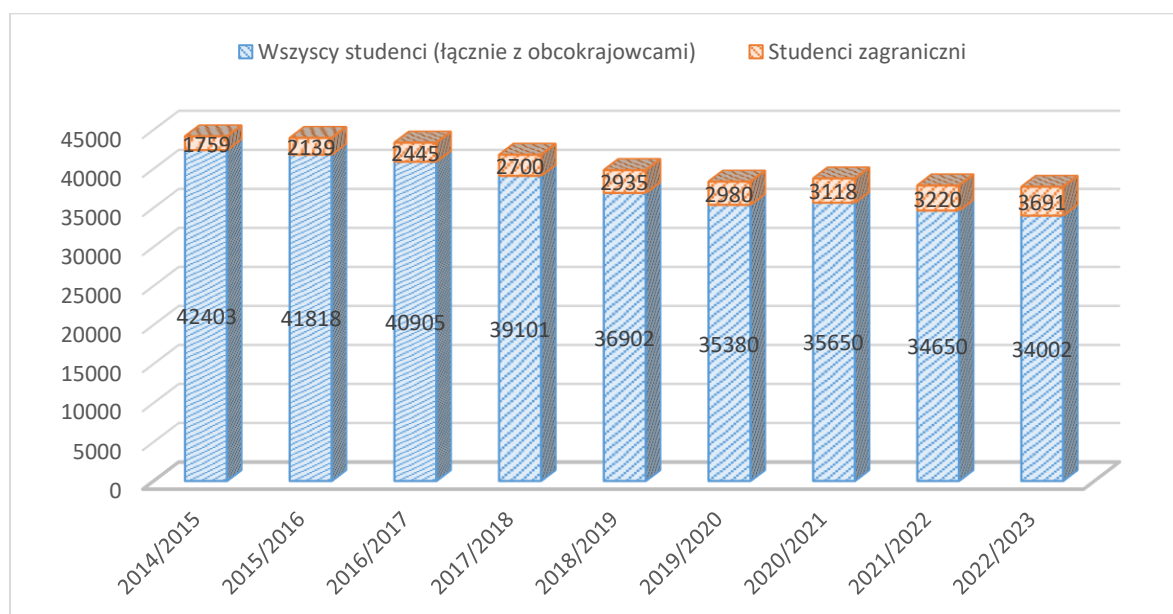
Inną bardzo liczną grupę studentów cudzoziemskich w Polsce tworzą osoby przybyłe nad Wisłę z Białorusi. Ich liczba wzrosła do ponad 12 tys. studentów – o tysiąc więcej niż przed rokiem. Wzrasta również liczba studentów z Azji w tym Indii (2744 – o prawie 300 więcej osób więcej niż przed rokiem), Azerbejdżanu (2459), Uzbekistanu (2049) i Chin (1904) oraz Afryki subsaharyjskiej. Choć zmalała liczba studentów z Nigerii (z 2 tys. do 1,5 tys.) to bardzo znacząco wzrosła liczba studentów z Zimbabwe (z 2425 do 3598), Rwandy (1023) i Etiopii (970) (GUS 2023).

W województwie małopolskim, podobnie jak na poziomie całego kraju, liczba wszystkich studentów nieznacznie wzrosła (o 0,6 tys.) z 147,2 tys. na 147,8 tys. osób. Zmalała natomiast nieznacznie liczba studentów w Krakowie z ponad 130,3 tys. do prawie 129,3 tys. Jednocześnie zanotowano znaczący wzrost liczby studentów zagranicznych w regionie i Krakowie. Z 8,4 tys. do prawie 9,6 tys. w regionie i 8,1 tys. do 9,1 tys. w Krakowie (patrz tabela 4.10). Łącznie obcokrajowcy stanowią 6,1% ogólnej liczby studentów w regionie.

Podobnie jak na poziomie kraju największą grupą, liczącą 5,0 tys. osób, tworzą studenci z Ukrainy (57,0% studentów z zagranicy). Licznie reprezentowana jest również Białoruś – 0,9 tys. studentów (10,1%), a także: Norwegia – 0,4 tys. (4,8%), Chiny – 0,3 tys. (3,8%) oraz Hiszpania – 0,3 tys. (3,2%). Na studiach pierwszego stopnia kształciło się 61,0% studentów obcokrajowców, z których zdecydowana większość studiowało z zamiarem uzyskania tytułu licencjata, a mniejszość tytuł inżyniera. Na studiach drugiego stopnia naukę pobierało prawie 25% cudzoziemców, a na magisterskich jednolitych 14,1%. Najbardziej popularne kierunki studiów w regionie to Biznes, administracja i prawo (25,3% ogólnej liczby studentów cudzoziemców) oraz Nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja (20,8%). Wśród obcokrajowców popularne były także kierunki zaliczane do grupy Nauki humanistyczne i sztuka (1,0 tys., 11,6%) oraz Zdrowie i opieka społeczna (0,9 tys., 10,4%) (USKrk 2023c).

Warto przyglądnąć się bliżej Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, największej uczelni w Krakowie i regionie, oraz drugiemu, po Uniwersytecie Warszawskim, pod względem liczby studentów uniwersytecie w kraju. Choć liczba wszystkich studentów na uczelni od wielu lat spada (z 42,4 tys. w 2015 do 30,3 tys. w roku akademickim 2022/2023), to jednocześnie równie regularnie rośnie liczba obcokrajowców studiujących na uczelni. Jeśli w roku akademickim 2019-2020 na UJ studiowało 2980 obcokrajowców, a rok później 3220 to w ostatnim roku akademickim było ich już 3691. Wśród obcokrajowców studiujących na UJ w roku akademickim 2022- 2023, zdecydowana większość (aż 2363) było płci żeńskiej. Zdecydowana większość obcokrajowców na UJ studiuje na studiach stacjonarnych. To co wyróżnia największą uczelnię w Krakowie to oprócz najliczniejszej grupy studentów zagranicznych również jej ogromne zróżnicowanie narodowe (rys. 4.6).

Rysunek 4.6. Cudzoziemcy wśród wszystkich studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2014- 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USKrk 2023b.

Jeśli chodzi o przyciąganie studentów zagranicznych, to niekwestionowanym liderem wśród szkół niepublicznych w Krakowie jest od wielu lat Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (dalej AFM). W przeciwieństwie do UJ liczba cudzoziemców uczęszczających na zajęcia na tej uczelni kolejny rok z rzędu spada. Jeśli na AFM w roku akademickim 2019-2020 studiowało 1967 obcokrajowców to rok później było ich 1872, to w ostatnim roku akademickim było ich 1388 osoby. Podobnie jak na UJ zdecydowana większość studentów zagranicznych na AFM to również kobiety (835). Jednocześnie wzrost liczby studentów zagranicznych zanotowały Politechnika i AGH. Na tej pierwszej przed rokiem było 299 obcokrajowców, a w ostatnim roku 515. Na AGH w roku akademickim 2021-2022 studiowało 415 studentów, a w ostatnim roku 464 (patrz tabela 4.10).

Tabela 4.10 Obcokrajowcy na studiach w Krakowie w roku akademickim 2022-2023

Miasto	Uczelnia/ filia	Na studiach					
		ogółem	w tym kobiety	stacjonarne		niestacjonarne	
				razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8
Małopolskie	Ogółem	9633	5146	8955	4711	678	435
Kraków	Ogółem	9070	4964	8482	4589	588	375
Kraków	UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI W KRAKOWIE	3691	2363	3545	2255	146	108
Kraków	AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE	464	122	459	122	5	0
Kraków	POLITECHNIKA KRAKOWSKA IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI	515	197	503	197	12	0
Kraków	UNIWERSYTET ROLNICZY IM. HUGONA KOŁŁĄTAJA W KRAKOWIE	162	79	156	74	6	5
Kraków	UNIWERSYTET EKONOMICZNY W KRAKOWIE	794	476	675	409	119	67
Kraków	UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY IM. KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ W KRAKOWIE	416	273	368	240	48	33
Kraków	AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO IM. BRONISŁAWA CZECHA W KRAKOWIE	59	32	59	32	0	0
Kraków	AKADEMIA MUZYCZNA IM. KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO W KRAKOWIE	133	76	133	76	0	0
Kraków	AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH IM. JANA MATEJKI W KRAKOWIE	46	38	40	32	6	6
Kraków	AKADEMIA SZTUK TEATRALNYCH IM. STANISŁAWA WYSPIANSKIEGO W KRAKOWIE	.	.	5	.	.	.
Kraków	SZKOŁA WYŻSZA IM. BOGDANA JAŃSKIEGO W WARSZAWIE - WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY W KRAKOWIE	.	.	0	.	.	.

Kraków	WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I BANKOWOŚCI W KRAKOWIE	117	60	82	37	35	23
Kraków	AKADEMIA WSB W DĄBROWIE GÓRNICZEJ - WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY W KRAKOWIE	900	203	893	200	7	3
Kraków	KRAKOWSKA AKADEMIA IM. ANDRZEJA FRYCZA MODRZEWSKIEGO	1388	835	1254	740	134	95
Kraków	UNIWERSYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II W KRAKOWIE	109	59	105	55	4	4
Kraków	AKADEMIA IGNATIANUM W KRAKOWIE	68	52	64	48	4	4
Kraków	WYŻSZA SZKOŁA EKONOMII I INFORMATYKI W KRAKOWIE	81	24	55	17	26	7
Kraków	WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I EKOLOGII W SUCHEJ BESKIDZKIEJ - WYDZIAŁ TURYSTYKI W KRAKOWIE	14	0	6	0	8	0
Kraków	KRAKOWSKA WYŻSZA SZKOŁA PROMOCJI ZDROWIA	26	21	17	13	9	8
Kraków	WYŻSZA SZKOŁA EUROPEJSKA IM. KS. JÓZEFA TISCHNERA W KRAKOWIE	81	51	63	40	18	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z USKrk 2023b.

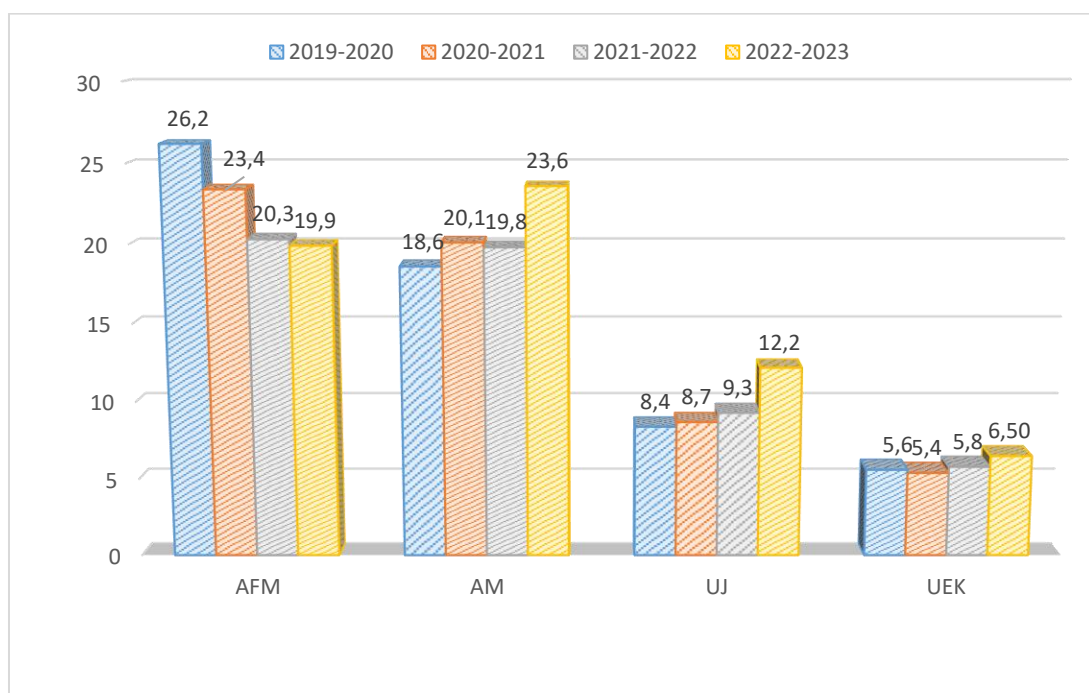
Znaczący wzrost liczby obcokrajowców można zaobserwować również na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Jeśli w roku akademickim 2020-2021 na UEK-u studiowało 660 obcokrajowców, a rok później 699, to w minionym roku akademickim było ich już 794 osoby. Nieznacznie wzrosła również liczba studentów zagranicznych na Uniwersytecie Pedagogicznym (z 348 na 416). Lawinowy wzrost studentów można zaobserwować natomiast na Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej – wydział zamiejscowy w Krakowie. Jeśli przed dwoma laty w Krakowie studiowało na tej uczelni 28 obcokrajowców, to rok później ich liczba wzrosła do 481 osób, a w ostatnim roku było ich już 900. Tym samym w ciągu dwu lat prześcignęła wzmiankowany wyżej Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie i bardzo szybko zbliża się do rezultatów Akademii Frycza Modrzewskiego (więcej informacji zob. tab. nr 4.10).

Jeśli chodzi o udział studentów zagranicznych w całej populacji żaków danej uczelni, to przez wiele lat najwyższe wskaźniki notowała największa uczelnia niepubliczna w Krakowie, czyli Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego. Choć wciąż co piąty student tej uczelni to obcokrajowiec ich udział w całej społeczności żaków w tej instytucji nieznacznie się zmniejszył. Ten spadek byłby zdecydowanie bardziej widoczny gdyby nie zmniejszająca się liczba studentów uczelni. Jeśli przed trzema laty cudzoziemcy stanowili ponad 26% wszystkich studentów tej uczelni, to aktualnie

jest ich trochę poniżej 20%. Warto jednak przypomnieć, że przed dekadą ten udział wynosił 16% co oznacza, że jest on wyższy niż 2014 (Brzozowski i Pędziwiatr, 2015: 219-220). Choć minimalnie spadła liczba obcokrajowców na Akademii Muzycznej (z 149 osób do 133) to ich udział wzrósł do ponad 23%. Innymi słowy wkrótce co czwarty student Akademii Muzycznej będzie obcokrajowcem. Nieznacznie (o 0,7%) wzrósł też odsetek cudzoziemców wśród społeczności studenckiej Uniwersytetu Ekonomicznego. Zdecydowanie bardziej znaczący wzrost udziału obcokrajowców wśród wszystkich studentów zanotował Uniwersytet Jagielloński. Aktualnie już ponad 12% studentów najstarszej uczelni w kraju to obcokrajowcy, a ich udział w Collegium Medicum funkcjonującym w ramach UJ, jest jeszcze wyższy (zob. Pędziwiatr et al. 2019 i Rysunek 4.7)

Co ciekawe najwyższy wynik jeśli chodzi o udział obcokrajowców wśród wszystkich studentów studiujących w danej instytucji został zanotowany w krakowskim oddziale Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej. Na 1224 studentów uczęszczających na zajęcia w Krakowie aż 900 jest obcokrajowcami co oznacza, że prawie trzy czwarte studentów tej uczelni to cudzoziemcy. Z pewnością przypadek tej uczelni i jej lawinowego wzrostu studentów zagranicznych wymaga dalszych analiz.

Rysunek 4.7 Udział procentowy obcokrajowców wśród studentów wybranych uczelni krakowskich w roku akademickim 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 i 2022-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z USKrk 2021, 2022 i 2023b.

Na koniec tego rozdziału warto raz przypomnieć że prezentowane wyżej dane tylko częściowo uwzględniają studentów przybywających do regionu i Krakowa w ramach programu Erasmus. Ci ostatni są bowiem uwzględniani w rejestrach GUS jedynie gdy przebywają w Polsce powyżej jednego semestru. Ich obecność w mieście nawet na jeden semestr ma znaczący wpływ umiędzynarodowienie życia

akademickiego i imigracyjny charakter Krakowa o czym szeroko traktowaliśmy w odrębnym raporcie OWIM (Mucha i Pędziwiatr 2019).

5. Imigranci a gospodarka województwa małopolskiego i Krakowa

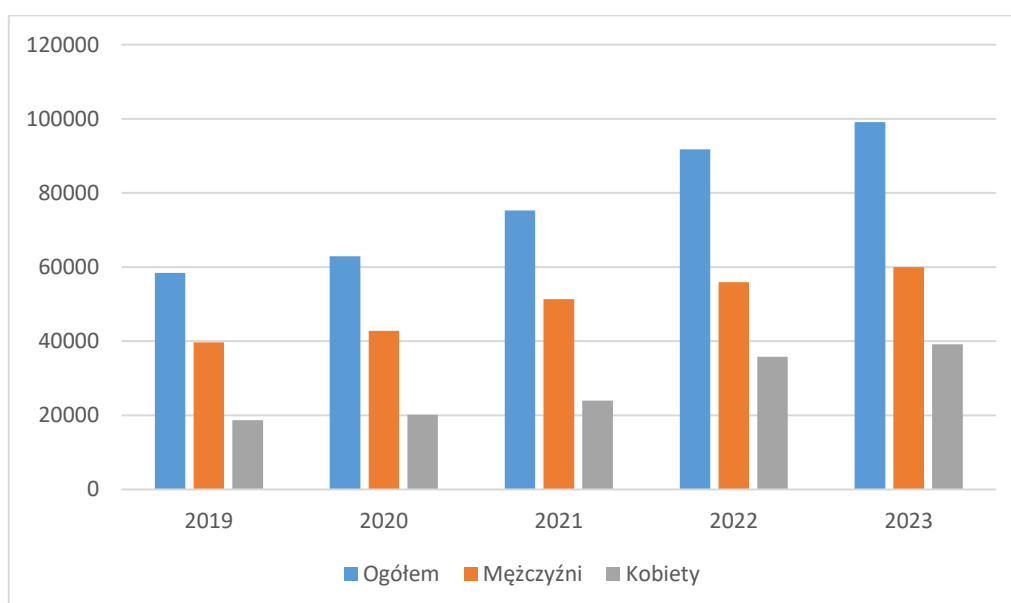
W poprzednim raporcie OWiM (Pędziwiatr i inni, 2022a) sygnalizowaliśmy już, że spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce prognozowane na 2023 wpłynie negatywnie na rynek pracy, w tym wynagrodzenia oraz ogólną atrakcyjność naszego kraju jako miejsca docelowego dla imigrantów. Tymczasem dane Głównego Urzędu Statystycznego za pierwsze trzy kwartały 2023 roku jednoznacznie wskazują, że rzeczywista sytuacja okazała się gorsza od prognoz. W pierwszych dwóch kwartałach 2023 roku polska gospodarka doświadczyła recesji, odnotowując spadek PKB (w relacji do analogicznego okresu w 2022) o kolejno – 0,3 i 0,6 punktu procentowego. W trzecim kwartale zanotowano ożywienie gospodarcze – Produkt Krajowy Brutto wzrósł w relacji do trzeciego kwartału 2022 o 0,5 punktu procentowego, a to daje realne nadzieje na to, że cały rok 2023 polska gospodarka zaliczy na niewielkim plusie, jeśli chodzi o zmianę wartości PKB. Niemniej spowolnienie gospodarcze okazało się poważniejsze, niż oczekiwano jeszcze pod koniec 2022 roku: liczba pracujących w gospodarce narodowej, do tej pory rosnąca z kwartału na kwartał (pomijając okres pandemiczny) w 2023 ustabilizowała się na poziomie ca. 9,8 mln osób (GUS, 2023a).

Popyt na pracę uległ więc zahamowaniu, co mogło mieć i z pewnością miało swoje konsekwencje również dla imigrantów już przebywających w Polsce, jak i osób które rozważały przyjazd do Polski w poszukiwaniu pracy. Warto jednak poczynić tu jedno zastrzeżenie: czynnikiem wspierającym zwiększenie populacji imigrantów podejmujących zatrudnienie była aktywizacja zawodowa przymusowych migrantów (a przede wszystkim migrantek) z Ukrainy, a więc osób które przybyły do Polski po pełnoskalowej agresji Rosji na ich ojczyznę 24 lutego 2022. W naszym zeszłorocznych opracowaniach (m.in. Pędziwiatr i inni, 2022b) podkreślaliśmy, że de facto uchodźcy wojenni z Ukrainy potrzebują jeszcze czasu na adaptację w nowym miejscu, dlatego też w naszym sondażu przeprowadzonym w okresie maj-czerwiec 2022 jedynie 27% respondentek pracowało. Należało się jednak spodziewać, że liczebność pracujących wzrośnie, co znajduje potwierdzenie w rejestrowych. Na koniec czerwca 2023 roku liczba cudzoziemców wykonujących pracę w Polsce wyniosła blisko milion osób (986 tys.), co stanowiło już 6,4% ogółu pracujących w gospodarce narodowej i stanowiło wzrost o 1,2 punkta procentowego w stosunku do stycznia 2022. Oczywiście, zdecydowana większość pracujących w Polsce cudzoziemców to nadal obywatele Ukrainy (ca. 659 tys., a więc 66,8% populacji pracujących cudzoziemców), natomiast efekt aktywizacji zawodowej osób z doświadczeniem uchodźczym (przeważnie kobiet) był widoczny: udział kobiet wzrósł z 35,3% w styczniu 2022 do 40,8% na koniec czerwca 2023 (GUS, 2023b).

5.1 Podstawowe tendencje w zakresie liczebności zatrudnionych obcokrajowców i krajów ich pochodzenia

Jak w tym kontekście kształtowała się sytuacja imigrantów² na małopolskim i krajowym rynku pracy? Z pozoru wygląda ona całkiem dobrze. O ile bowiem w całej gospodarce narodowej odnotowaliśmy spowolnienie/recesję i stabilizację jeśli chodzi o liczbę zatrudnionych, to w województwie małopolskim liczba imigrantów zarejestrowanych w ZUS³ nadal się zwiększała, do 99,1 tys. osób pod koniec października 2023. Dla porównania: pod koniec października 2022 było to 91,7 tys. osób (rysunek 5.1). Należy jednak przyznać, że wyhamowała dynamika tego wzrostu: o ile w latach 2019-2022 liczebność imigrantów na małopolskim rynku pracy wzrastała rok do roku średnio o 26,5%, to w ostatnich 12 miesiącach wzrost był zauważalnie niższy (10,9%)

Rysunek 5.1 Imigranci w województwie małopolskim zarejestrowani w ZUS (na koniec października danego roku)

Źródło: ZUS (2023).

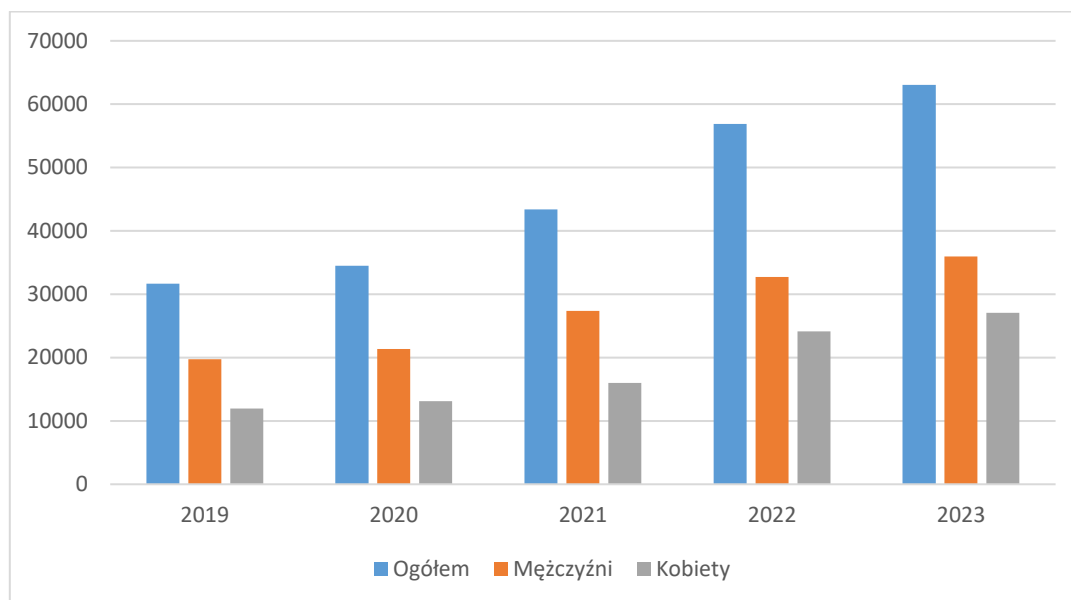
Również w samym Krakowie (powiecie miasto Kraków) liczba imigrantów ujętych w rejestrze ZUS wzrosła z 56,9 tys. (październik 2022) do 63 tys. osób (październik 2023, rysunek 5.2), a więc większym stopniu niż w skali województwa. Wynika to najprawdopodobniej z wyższej atrakcyjności krakowskiego rynku pracy w stosunku do innych powiatów regionu: we wrześniu stopa bezrobocia w mieście wyniosła zaledwie 2%, przy 4,1% dla całego województwa. Biorąc pod uwagę, że liczba bezrobotnych w Krakowie pod koniec września wyniosła 10,2 tys., to liczba zatrudnionych w mieście

² W tym miejscu jako imigrantów rozumiemy zarówno imigrantów ekonomicznych, jak i przymusowych migrantów z Ukrainy ze statusem UKR.

³ Dokładniej: liczba ubezpieczonych którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie.

w analogicznym okresie wyniosła około 500 tys. osób (KORP, 2023). Tym samym imigranci stanowili 12,6% zatrudnionych w Krakowie w trzecim kwartale 2023, a więc na 8 pracowników przypadał jeden cudzoziemiec.

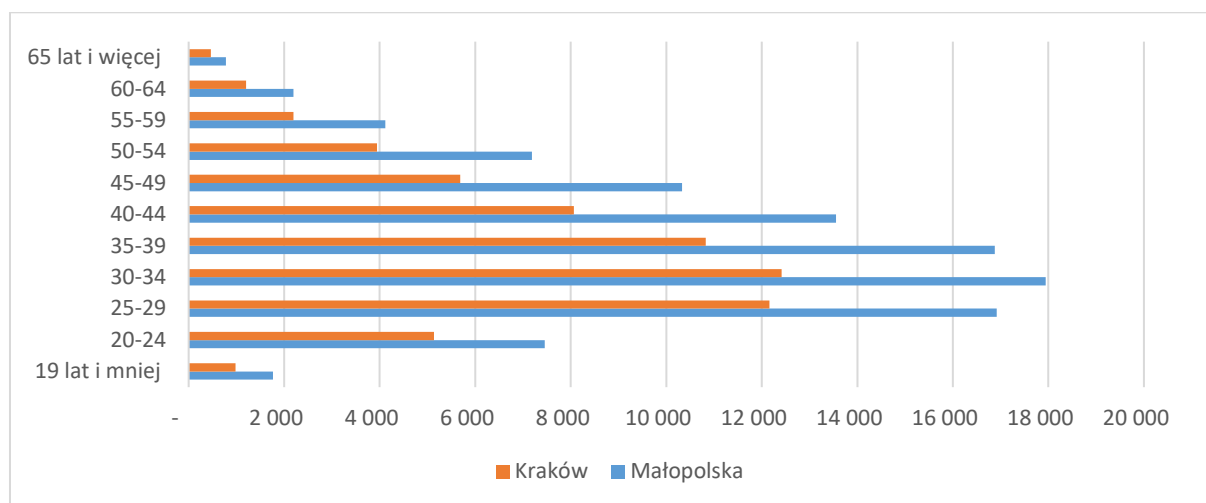
Rysunek 5.2 Imigranci w Krakowie zarejestrowani w ZUS (na koniec października danego roku)

Źródło: ZUS (2023).

Podobnie jak w latach ubiegłych, zarówno imigranci w całym województwie małopolskim, jak i w Krakowie różnili się znacząco pod względem struktury wiekowej od ogółu populacji w województwie. Pod koniec 2022 udział osób w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata) w całym województwie wynosił 37,6% (USKrk, 2023a), zaś wśród imigrantów zarejestrowanych w ZUS odpowiednio 75,2% w całej Małopolsce, a 78,6% w Krakowie. Oczywiście to porównanie nie uwzględnia np. ukraińskich seniorów przybyłych tu jako uchodźcy wojenni po 2022 roku, jednak i tak prawdziwa jest konstatacja że w populacji imigrantów jest znacznie wyższy udział osób młodych i bardzo młodych niż wśród rodzimych mieszkańców województwa i jego stolicy.

Rysunek 5.3 Imigranci w województwie małopolskim i Krakowie zarejestrowani w ZUS według grup wiekowych

Źródło: ZUS (2023).

Tabela 5.1 Imigranci w Krakowie zarejestrowani w ZUS wg. obywatelstwa

Obywatelstwo	2019	2020	2021	2022	2023
ukraińskie	20997	22359	26677	33670	36289
białoruskie	1203	1404	3014	6045	7204
rosyjskie	708	850	1189	1376	1256
indyjskie	570	791	1280	1975	2424
włoskie	735	750	939	965	984
gruzińskie	394	476	923	1404	1303
mołdawskie	156	156	258	310	406
tureckie	287	321	487	751	1067

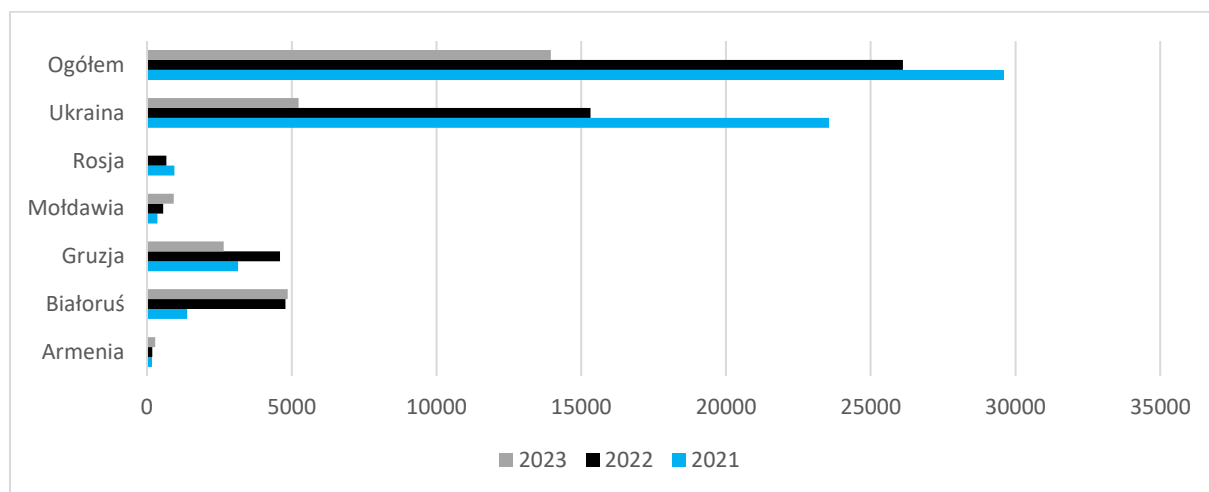
Źródło: ZUS.

W zakresie struktury narodowościowej imigrantów w Krakowie – przynajmniej w oparciu o rejestry ZUS – nie doszło do znaczących zmian. Nadal dominującą grupą są obywatele Ukrainy (36,3 tys. osób, zob. Tabela 5.1). Jednak stale ich udział, mimo wzrostu w wartościach absolutnych, stopniowo maleje: o ile w 2019 dwóch na trzech pracujących imigrantów w Krakowie stanowili Ukraińcy (dokładnie 66,3%), o tyle w 2023 pracownicy ukraińscy odpowiadali za 57,3% zbiorowości imigrantów w rejestrach ZUS. Równolegle w ostatnich 5 latach znacząco wzrosła liczebność Białorusinów (o 6 tys.), Indusów, Gruzinów i Turków.

Dodatkowym źródłem informacji o imigrantach podejmujących zatrudnienie w Krakowie (lub w firmach których siedziba jest w naszym mieście) są oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. Oświadczenia są dość elastycznym instrumentem dla pracodawcy, umożliwiającym legalne

zatrudnienie cudzoziemców z Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii lub Ukrainy na okres maksymalnie 24 miesięcy (z wyłączeniem prac sezonowych) z pominięciem testu rynku pracy. Jednak liczbę oświadczeń nie należy utożsamiać z liczbą realnie zatrudnionych cudzoziemców, z uwagi na fakt iż dzień rozpoczęcia pracy może nastąpić do 6 miesięcy od daty złożenia oświadczenia, a wielu cudzoziemców nie podejmuje takiego zatrudnienia⁴. Na potrzeby naszego opracowania należy przyjąć, że oświadczenia raczej pokazują skalę popytu na pracę cudzoziemców w Krakowie (i najprawdopodobniej w całej aglomeracji krakowskiej) i jego dynamikę, niż realną populację zatrudnionych imigrantów. Analiza danych dotyczących oświadczeń (każdorazowo dysponujemy danymi za okres styczeń-październik dla każdego roku) wskazuje wyraźnie na ogólną tendencję spadkową tego instrumentu: w 2023 roku zarejestrowano niecałe 14 tys. oświadczeń, przy 26 tys. w 2022 i 29,6 tys. w 2021 roku. Głównym czynnikiem odpowiadającym za ten spadek jest oczywiście inwazja Rosji na Ukrainę, powodująca że wielu mężczyzn z tego kraju nie może wyjechać⁵ by podjąć pracę w Polsce. Ponadto w przypadku kobiet zatrudnianych w Polsce oświadczenie jest na ogół niepotrzebne jeśli przyjazd nastąpił po 24 lutego 2022 – obowiązują wtedy inne przepisy na mocy tzw. specustawy⁶, a więc pracodawca może bez przeszkód zatrudniać takie osoby przy minimalnych obowiązkach (tzn. powiadomienie powiatowego urzędu pracy za pośrednictwem systemu praca.gov.pl). W rezultacie nie powinien dziwić fakt, iż liczba oświadczeń wydana dla obywateli Ukrainy spadła z 23,5 tys. w 2021 do 15,3 tys. w 2022 i tylko 5,2 tys. w 2023.

Rysunek 5.4 Oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi przez Grodzki Urząd Pracy w Krakowie (do końca października danego roku)

Źródło: GUP (2023).

⁴ Szacuje się, że ca. 60-70% oświadczeń skutkuje faktycznym zatrudnieniem.

⁵ Zakaz wyjazdu dotyczy mężczyzn w wieku poborowym (od 18 do 60) kwalifikujących się do służby, z wyłączeniem samotnych ojców, ojców 3 i więcej dzieci i osób niepełnosprawnych.

⁶ Chodzi o Ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wraz z późniejszymi zmianami.

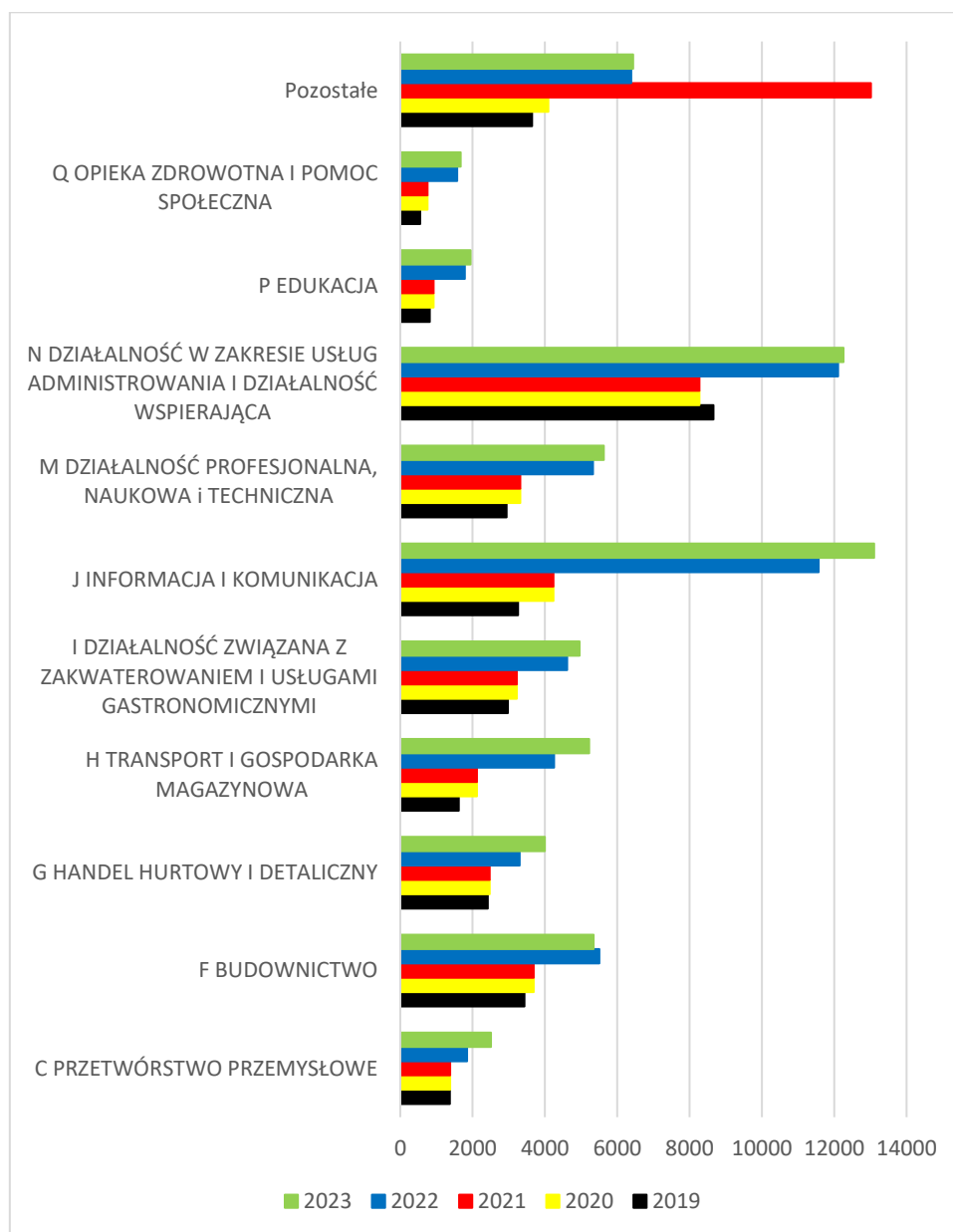
Jeszcze bardziej dramatyczny spadek zaobserwowano w przypadku obywateli Rosji, dla których w 2021 wydano 950 oświadczeń, w 2022 – 670, a w 2023 – ani jednego. W tym przypadku również wynika to z obowiązujących przepisów, a więc ograniczeniom możliwości wjazdu obywateli Federacji Rosyjskiej na terytorium Polski począwszy od 19 września 2022 roku. Oświadczenia jednak pozostają ważnym instrumentem zatrudniania cudzoziemców z Białorusi (4,9 tys. oświadczeń w 2023), Gruzji (2,6 tys. oświadczeń w 2023) i Mołdawii (925 oświadczeń w 2023).

5.2 Najważniejsze branże zatrudniające cudzoziemców w Krakowie

Badania nad integracją ekonomiczną imigrantów wskazują wyraźnie, że nie są oni zatrudnieni w tym samym stopniu i w tych branżach, co tubylcy (Menahem & Spiro, 1999; Ahmad, 2020). Z jednej strony cudzoziemcy poszukiwani są przez szybko rosnące, wysokospecjalistyczne sektory gospodarki (Lin, 2019; Lu & Hou, 2020), ale w dużej mierze pracują w tzw. podrzędnych branżach, w ramach których wymagane są niższe kwalifikacje, oferowane jest mniej stabilne zatrudnienie i dominuje niski poziom płac (Reyneri, 2004). W przypadku Krakowa ta dychotomia w zakresie zatrudnialności cudzoziemców również znajduje zastosowanie. Z jednej strony w okresie postpandemicznym (2022-2023) najważniejszą branżą zatrudniającą imigrantów stała się informacja i komunikacja (rysunek 5.5). W szeroko pojętym sektorze IT w 2023 roku znalazło zatrudnienie ponad 13 tys. imigrantów. Specjalistów-cudzoziemców przyciąga także sektor PKD działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (5,6 tys. osób w 2023), który wraz z IT skoncentrowany jest przeważnie w ramach korporacji międzynarodowych realizujących usługi wspólne dla biznesu (centra typu SSC/BPO czy R&D).

Jednak z drugiej strony kolejną co do wielkości branżą PKD zatrudniającą cudzoziemców (ponad 12 tys. osób w 2023) jest działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, pod którą najczęściej kryją się proste prace wykonywane w zakresie agencji pracy tymczasowych i leasingu pracowniczego. W ostatnich dwóch latach widać również wyraźnie renesans branży turystycznej w Krakowie, co znajduje odzwierciedlenie w rosnącym zatrudnieniu w przede wszystkim w zakresie działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (blisko 5 tys. imigrantów zatrudnionych w 2023), a także częściowo z transportem i gospodarką magazynową (5,2 tys. w 2023) oraz z handlem hurtowym i detalicznym (ca. 5 tys. w 2023). Wraz z napływem do Krakowa uchodźców – a więc w przeważającej części kobiet z dziećmi – można także zaobserwować wzrost zatrudnienia w edukacji (1,6 tys. osób w 2023) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (1,9 tys. osób w 2023).

Rysunek 5.5 Ewolucja zatrudnienia cudzoziemców w Krakowie według branż PKD (dane na koniec października danego roku)

Źródło: ZUS (2023).

Innym typowym zjawiskiem w przypadku krajów o intensywnym napływie imigrantów jest pewna specjalizacja zawodowa w zależności od grupy etnicznej (Wright & Ellis, 2000). Powody takiej specjalizacji są zróżnicowane: z jednej strony może być to powodowane dyskryminacją na rynku pracy, z drugiej selekcją migrantów z danego kraju (nadreprezentacją osób o specyficznych kwalifikacjach), wreszcie – funkcjonowaniem sieci migracyjnych i etnicznych, dających ich uczestnikom dostęp do określonych sektorów gospodarki i miejsc pracy w kraju przyjmującym (Patel et al., 2013). Również na lokalnym, krakowskim rynku pracy taka specjalizacja etniczna staje się powoli widoczna (Tabela 5.2). Szereg grup narodowościowych pracuje głównie w jednym sektorze: na przykład 64% Białorusinów

oraz 50% Rosjan w Krakowie pracuje w sektorze PKD J informacja i komunikacja. Pewnym zaskoczeniem może być też nadreprezentacja Turków (64%) oraz Azerów (57% zatrudnionych) w dwóch sektorach wymagających wysokich kwalifikacji: informacji i komunikacji oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Istnieją także narodowości skoncentrowane zarówno w branżach dla specjalistów, jak i w tych nie wymagających wysokich kwalifikacji. Dotyczy to w szczególności Indusów, którzy oprócz znacznej koncentracji w branży IT (35%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (17%) są również bardzo widoczni w sektorze pracy tymczasowej i leasingu pracowniczego (dział B działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 19%). Dwie grupy narodowe skoncentrowane są w sektorach które na ogół nie wymagają większych kwalifikacji: są to Gruzini oraz Uzbegy. Na uwagę zasługuje też konsekwentna i długoletnia specjalizacja grupy etnicznej dość długo zakorzenionej w Krakowie. Są to Wietnamczycy, nad którymi prowadziliśmy już badania ponad 10 lat temu (Brzozowski i Pędziwiatr, 2014). Jest to grupa, która przyjechała do Polski w przeważającej części we wczesnych latach dziewięćdziesiątych 20 wieku i tradycyjnie specjalizuje się w handlu i działalności gastronomicznej.

Tabela 5.2 Specjalizacja etniczna wybranych grup imigrantów na krakowskim rynku pracy (dane na koniec października 2023)

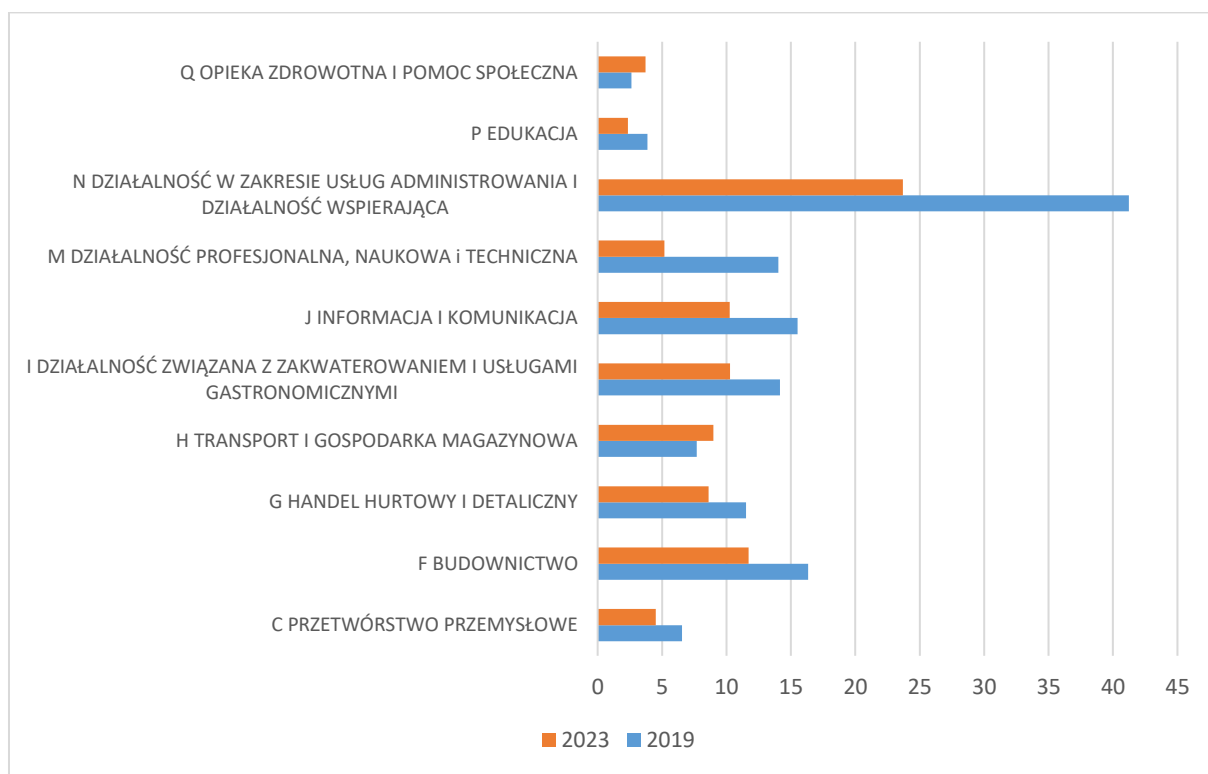
Kraj pochodzenia	Odsetek zatrudnionych w dominujących branżach	Branże
Białorusini	64%	J INFORMACJA I KOMUNIKACJA
Gruzini	72%	N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA; H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
Indusi	71%	J INFORMACJA I KOMUNIKACJA, M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA, N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
Rosjanie	50%	J INFORMACJA I KOMUNIKACJA
Turcy	64%	M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA, J INFORMACJA I KOMUNIKACJA
Wietnamczycy	77%	I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI, G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY
Uzbegy	62%	H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA, N DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
Azerowie	57%	J INFORMACJA I KOMUNIKACJA, M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA

Źródło: opracowanie własne na podstawie ZUS (2023).

W tabeli powyżej próżno szukać najliczniejszej etnicznej grupy imigrantów w Krakowie i w Polsce, a więc obywateli Ukrainy. W rzeczywistości w 2023 roku cztery najpopularniejsze wśród Ukraińców branże: budownictwo, informacja i komunikacja, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca –

zatrudniały blisko 56% wszystkich osób z tej narodowości (rysunek 5.6). Warto tę sytuację porównać z 2019 rokiem – a więc ostatnim przed zakłóceniami związanymi z pandemią Covid-19 i pełnoskalową inwazją Rosji na Ukrainę. Otóż mimo ciągłego wzrostu liczebności pracowników ukraińskich w Krakowie widać wyraźnie, że udział niektórych branż maleje w strukturze zatrudnienia. Dotyczy to paradoksalnie w mniejszym stopniu „tradycyjnej” ukraińskiej branży jakim jest budownictwo (tu udział zatrudnionych spadł z 16,3% do 11,7%, ale absolutna liczba zatrudnionych wzrosła z 3,4 tys. w 2019 do 4,2 tys. w 2023), ale znacznie bardziej widoczna jest w informacji i komunikacji, a przede wszystkim w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (spadek z 2,9 tys. w 2019 do 1,9 tys. w 2023). Wyjaśnienie tego spadku wymaga dalszych badań: w tym miejscu można jedynie postawić roboczą hipotezę, że prawdopodobnie mężczyźni z Ukrainy z bardziej „technicznych” zawodów w większym stopniu zdecydowali się na powrót do kraju po 24 lutym 2022.

Rysunek 5.6 Procentowy udział zatrudnienia pracowników ukraińskich według sektora PKD (dane na koniec października danego roku)

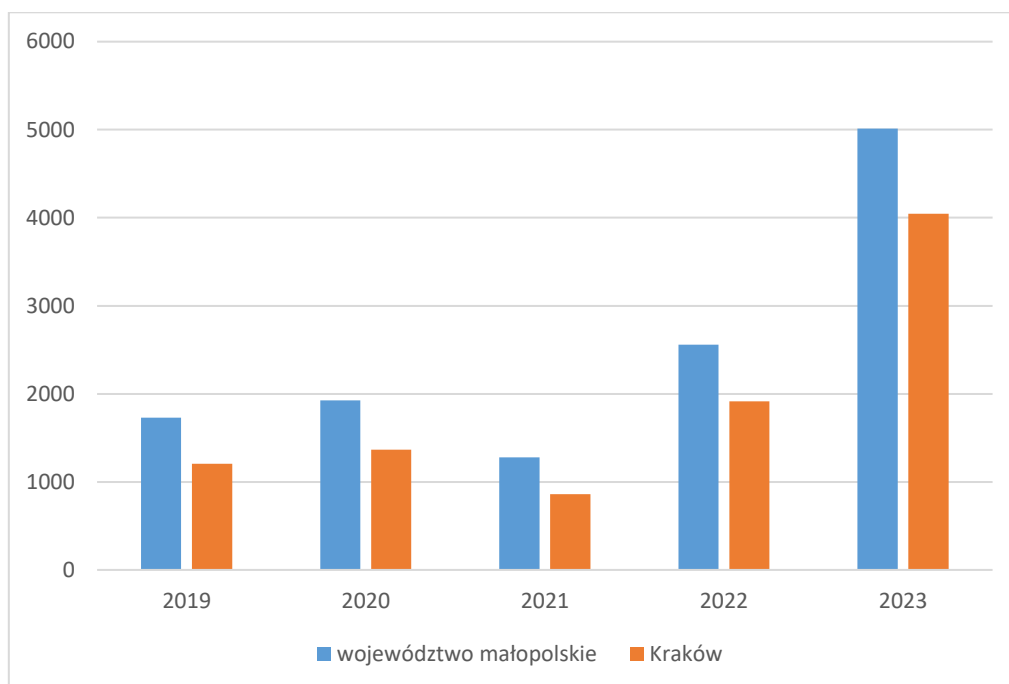
Źródło: ZUS (2023).

Na uwagę zasługuje także istotna zmiana udziału Ukraińców w zakresie pracy tymczasowej (dział N: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca). O ile jeszcze w 2019 roku było w niej zatrudnione 41% Ukraińców, w 2023 roku było to już tylko 23,7%. Tego typu praca bywa na ogół podejmowana przez nowo przybyłych imigrantów, nie mających dobrego rozeznania w miejscowym rynku pracy. Oznacza to prawdopodobnie, że rosnąca grupa diaspory ukraińskiej coraz lepiej integruje się ekonomicznie w Krakowie.

5.3 Przedsiębiorczość imigrantów

Ważnym aspektem aktywności ekonomicznej imigrantów powiązany z rynkiem pracy jest prowadzenie działalności gospodarczej. Licznie prowadzone badania nad przedsiębiorczością cudzoziemców wskazują, że na ogół są oni bardziej przedsiębiorczy niż jednostki aktywne ekonomicznie urodzone w kraju przyjmującym imigrantów (Brzozowski i Cucculelli, 2020). Jednak zarówno w przypadku Krakowa jak i całego województwa małopolskiego, sytuacja była zupełnie inna co podkreślaliśmy we wcześniejszych raportach dla Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji (przede wszystkim: Brzozowski, 2019, ale też Pędziwiatr i inni, 2020). Powodem tego stanu rzeczy były zarówno czynniki pozytywne, a więc atrakcyjność regionalnego i lokalnego rynku pracy (w tym możliwość podjęcia satysfakcjonującego wynagrodzenia na umowę o pracę), ale też negatywne, a więc bariery w przedsiębiorczości. W tym drugim przypadku poważnym ograniczeniem był – poza pewnymi wyjątkami (np. studiowanie na polskiej uczelni) – brak możliwości zakładania jednoosobowej działalności gospodarczej przez obywateli krajów trzecich (a więc spoza UE) przy równocześnie obowiązujących dość wyśrubowanych warunkach wygenerowania dochodów dla potrzeb uzyskania dokumentów pobytowych przez cudzoziemców prowadzących spółki kapitałowe (głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w związku z niskim progiem minimalnego kapitału zakładowego – 5 tys. złotych). Na problem ten zwracano także uwagę w kontekście niedawno zakończonego projektu Małopolska Otwarta (listopad 2023), mającego na celu diagnozę sytuacji imigrantów w województwie małopolskim oraz proponującym program integracji imigrantów w województwie. Podkreślono tam ponownie problem ograniczeń w prowadzeniu jednoosobowej działalności gospodarczej przez cudzoziemców z krajów trzecich jako jedną z istotnych barier w rozwoju przedsiębiorczości (Pędziwiatr i inni, 2023). Jak duża jest to przeszkoda, pokazują najnowsze dane statystyczne dotyczące przedsiębiorczości w Krakowie i województwie małopolskim. Otóż wymieniana wcześniej specustawa dotycząca pomocy obywatelom Ukrainy z 2022 umożliwiła osobom wjeżdżającym po 24 lutego 2022 na zakładanie działalności gospodarczej na równi z obywatelami polskimi, tym samym likwidując ograniczenie prawne w zakresie inicjowania przedsiębiorczości dotyczące znaczącej (bo nie Ukraińców przybyłych do Polski przed 2022 rokiem) części obywateli Ukrainy przebywającej w naszym kraju. Otóż liczba imigrantów prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą podwoiła się: z 2560 osób w województwie małopolskim w 2022 (stan na koniec października) do 5012 do końca października 2023. Podobną dynamikę zaobserwowano w samym Krakowie: wzrost z 1916 (październik 2022) do 4044 osób (październik 2023) prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą (rysunek 5.7).

Rysunek 5.7 Imigranci prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą w województwie małopolskim i w Krakowie (stan na koniec października danego roku)

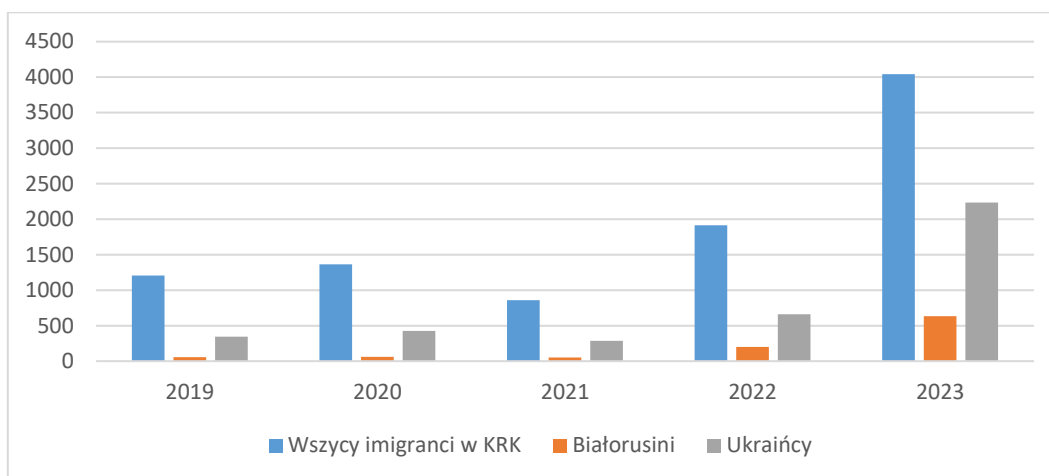

Źródło: ZUS.

Nie jest wielką niespodzianką, gdy wyjaśnimy że za ten gwałtowny przyrost odpowiadają głównie obywatele Ukrainy: o ile w 2022 w Krakowie było 661 jednoosobowych działalności gospodarczych prowadzonych przez Ukraińców, o tyle na koniec października 2023 było ich 2234. Warto też zwrócić uwagę na znaczący przyrost jednoosobowych działalności gospodarczych wśród Białorusinów (z 203 w 2022 do 635 w 2023). Również i w tym przypadku najprawdopodobniej wzrost liczby jednoosobowych działalności gospodarczych związany jest ze zmianą przepisów, a w szczególności z funkcjonowaniem rządowego programu Poland Business Harbour⁷. Jest to program ukierunkowany na specjalistów IT z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy których wnioski wizowe jest rozpatrywany w przyspieszonej procedurze, a uzyskanie wizy umożliwia m.in. otwarcie jednoosobowej działalności gospodarczej. W tym jednak przypadku jednoosobowa działalność gospodarcza jest formą samozatrudnienia w sektorze IT, podczas gdy w przypadku ukraińskim częściej istnieje możliwość rozwinięcia małych przedsiębiorstw.

⁷ Na początku 2024 program ten został zawieszony o czym informował polski MSZ.

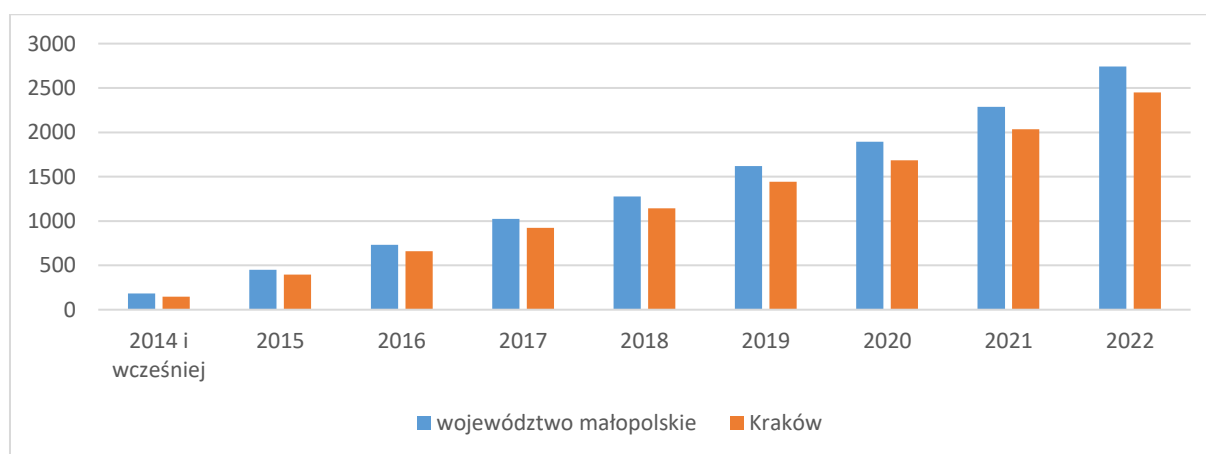
Rysunek 5.8 Najliczniejsze grupy imigrantów prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą w Krakowie (wg. obywatelstwa, dane na koniec października danego roku)

Źródło: ZUS.

Potencjał przedsiębiorczy ukraińskich imigrantów potwierdzają również dane z Centralnego Ośrodka Informacji Gospodarczej (COIG) dotyczące spółek kapitałowych zakładanych przez obywateli Ukrainy (rysunek 5.9). Począwszy od Rewolucji Godności obserwujemy znaczący i systematyczny wzrost liczby spółek kapitałowych zakładanych przez obywateli Ukrainy w województwie małopolskim i Krakowie. W ostatnim roku dla którego mamy kompletne dane powstało 455 takich spółek w całym województwie z czego zdecydowana większość (416) w Krakowie. W 2023 do końca września powstało 228 takich firm w województwie z czego 207 w Krakowie: mimo iż do końca roku pozostały 3 miesiące, widać wyraźnie efekt spowolnienia gospodarczego. Niemniej liczebność takich firm jest znacząca: na koniec października 2023 funkcjonowało blisko 3 tysiące takich firm (2970) w województwie, z czego 2658 w Krakowie. W przypadku Krakowa dominującymi obszarami aktywności były budownictwo (430 podmioty), transport i gospodarka magazynowa (276), IT (209), zakwaterowanie i gastronomia (184) oraz fryzjerstwo i kosmetyka (93).

Rysunek 5.9 Liczba spółek kapitałowych założonych przez obywateli Ukrainy

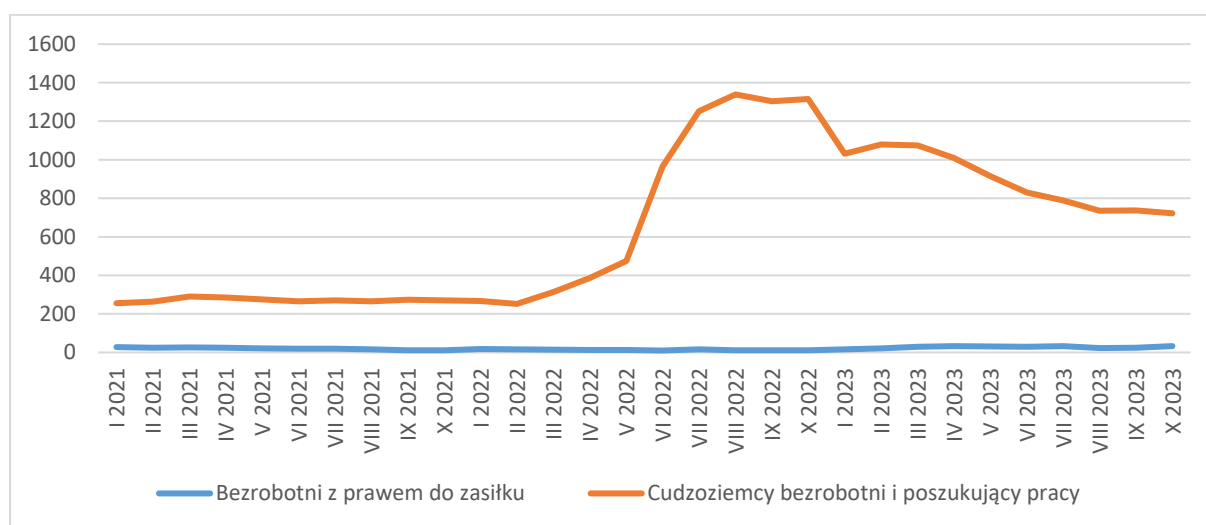
Źródło: COIG.

5.4 Bezrobocie imigrantów i świadczenia społeczne

Częstym argumentem przeciwko rosnącej imigracji do krajów rozwiniętych jest rosnące przekonanie zwykłych obywateli, że cudzoziemcy niekoniecznie są zainteresowani podjęciem pracy, a przyciąga ich perspektywa hojnych świadczeń społecznych dostępnych w kraju docelowym (tzw. *welfare magnet hypothesis*). Pomijając już, że sam ten argument nie znajduje znaczącego potwierdzenia w badaniach empirycznych (Giulietti, 2014), a jeśli już, to dotyczy krajów skandynawskich oferujących znacznie atrakcyjniejsze wsparcie społeczne niż Polska (Razin & Wahba, 2015), to obecna sytuacja nie powinna w żadnym stopniu budzić niepokoju w zakresie potencjalnego – „nadmiernego” – wykorzystania wsparcia ze strony pomocy społecznej przez imigrantów w Krakowie.

Po pierwsze, należy z całą mocą podkreślić iż zdecydowana większość imigrantów mieszkających w Krakowie pracuje. Przypomnieć należy, że na koniec września 2023 w Krakowie zarejestrowano 10,2 tys. bezrobotnych osób, z czego imigranci stanowili 738 osób (rysunek 5.10). Tym samym imigranci w Krakowie stanowili 7,2% wszystkich bezrobotnych, podczas gdy odpowiadali za 12,6% wszystkich zatrudnionych w mieście. Dodatkowo warto zauważyć, że grupa bezrobotnych z prawem do zasiłku jest wśród imigrantów wręcz marginalna i wynosiła w 2023 – zależnie od miesiąca – od 17 do 33 osób. Wreszcie warto zwrócić uwagę na nagły przyrost bezrobocia w roku poprzednim, a w szczególności w trzecim kwartale 2022 roku. Jest to najprawdopodobniej związane z terrorystycznym atakiem Rosji w Nowej Kachowce na Ukrainie, w wyniku którego 6 czerwca 2022 wysadzono zaporę na Dnieprze w południowej części kraju. Powódź doprowadziła do kolejnej fali uchodźców, której strumień częściowo trafił do Polski. W sierpniu 2022 roku liczba bezrobotnych imigrantów zarejestrowanych w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie osiągnęła najwyższy poziom (1339), po czym – na początku 2023 roku – zaczęła stopniowo spadać.

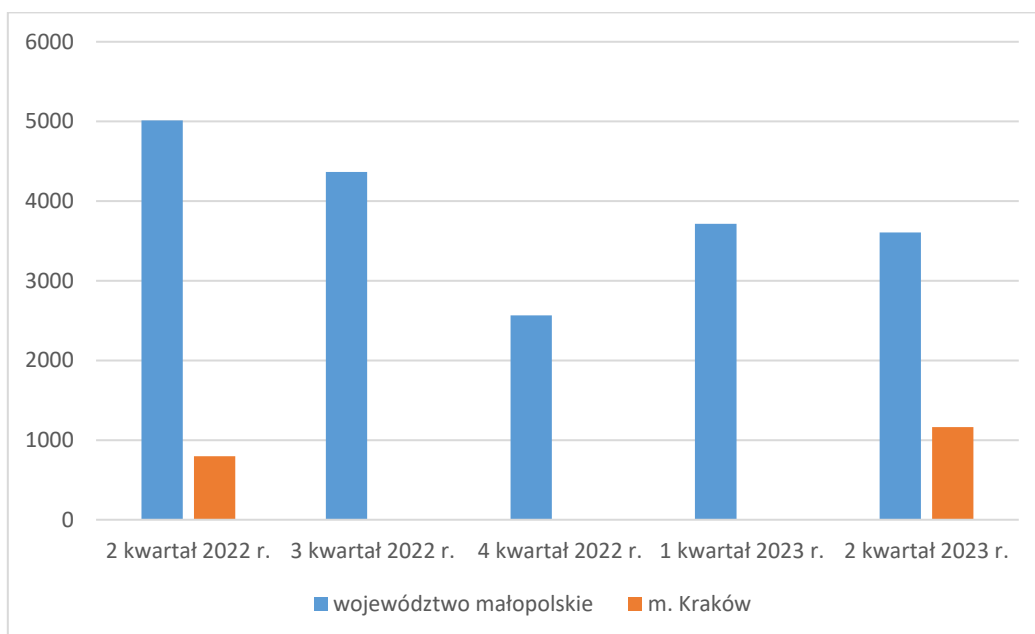
Rysunek 5.10 Liczba bezrobotnych cudzoziemców zarejestrowanych w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie

Źródło: GUP (2023).

Na mocy wspomnianej wcześniej tzw. specustawy (tj. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa) obywatele Ukrainy przybyli do Polski po 24 lutego 2022 uprawnieni są również do pobierania świadczeń rodzinnych, w tym do świadczenia wychowawczego 500 plus. W przypadku tego świadczenia widać również, że po pierwszej, gwałtownej fali napływu do Polski stopniowo liczba rodzin pobierających takie świadczenie malała, z chwilową wyższą po wysadzeniu zapory w Nowej Kachowce (rysunek 5.11). Na koniec 2 kwartału 2023 świadczenie takie pobierało 3605 ukraińskich rodzin w całym województwie, natomiast w Krakowie rodzin tych było 1162. Należy podkreślić, że liczba świadczeń jest oczywiście wyższa – w przypadku całego województwa w 2 kwartałe 2023 wypłacono łącznie 16930 świadczeń na kwotę 10,7 mln zł (GUS, 2023c). Niestety, w momencie finalizacji raportu nie dysponowaliśmy danymi szczegółowymi dla Krakowa.

Rysunek 5.11 Liczba rodzin obywateli Ukrainy pobierających świadczenia rodzinne w województwie małopolskim oraz w Krakowie (stan na koniec kwartału)

Źródło: GUS (2023c).

6. Podsumowanie

Pomimo trwającej za Polską wschodnią granicą brutalnej agresji rosyjskiej na Ukrainę nasz kraj i Kraków pozostają bardzo ważnymi celami migracji zróżnicowanych grup migrantów. Są wśród nich nie tylko osoby, które zostały zmuszone przez działania wojenne bądź inne okoliczności do opuszczenia swych dotychczasowych domów, ale również osoby upatrujące w przyjeździe do Krakowa i szerzej województwa małopolskiego szansy na rozwój oraz polepszenie swojego dotychczasowego standardu życia. Z roku na rok grupa migrantów, którzy zdecydowali się na przynajmniej czasowe zamieszkanie w naszym mieście systematycznie rośnie i staje się coraz bardziej zróżnicowana kulturowo. Wśród diaspor, które bardzo dynamicznie się rozwijają (oprócz ukraińskiej) są te tworzone przez obywateli Białorusi, krajów Azji południowej (nade wszystko Indii ale też innych) i Gruzji. Wśród 10 najliczniejszych grup cudzoziemców w Krakowie pojawiły się w ostatnich latach również te złożone z obywateli Azerbejdżanu i Indonezji.

Migranci to z reguły osoby młode i nieznacznie częściej mężczyźni niż kobiety. Jedną z najliczniejszych grup migrantów o odmiennym profilu są migranci przymusowi z Ukrainy. W ich przypadku liczba kobiet zdecydowanie przewyższa liczbę mężczyzn. Jednocześnie warto zauważyć, iż jeśli osoby płci żeńskiej stanowiły w kwietniu 2022 ponad 73% wszystkich uchodźców z Ukrainy to pod koniec 2023 było już w tej grupie 40% osób płci męskiej. Tylko niewielka część osób z ochroną tymczasową zdecydowała się na wystąpienie o kartę pobytu. Wśród cudzoziemców mieszkających i posiadających ważne karty pobytu dominują osoby, które mają pozwolenia na pobyt czasowy. Jeśli chodzi o preferowane miejsca zamieszkania to najczęściej wybierane są Stare Miasto, Dębniki, Podgórze i Krowodrze, a najmniej chętnie oddalone od centrum Wzgórza Krzesławickie.

W dalszym stopniu widoczny jest wzrost liczby cudzoziemców w placówkach edukacyjnych w Krakowie - o 14,7% w porównaniu do poprzedniego roku szkolnego 2022/2023 (wzrost z 17 tysięcy do 19,7 tysięcy). Największy przyrost uczniów cudzoziemskich zarejestrowano w ostatnim roku w szkołach policealnych – z 4 289 osób nastąpił wzrost o 1,4 tysiąca osób, co daje przyrost o 32,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Jeśli chodzi o analizę struktury narodowej imigrantów w krakowskich placówkach edukacyjnych od poziomu przedszkolnego do średniego, to najwięcej nowych uczniów pochodziło z Ukrainy – w placówkach oświatowych w Krakowie przybyło 1 288 Ukraińców. Nastąpiło jednocześnie zmniejszenie udziału Ukraińców wśród wszystkich cudzoziemców w systemie edukacyjnym od poziomu przedszkolnego do średniego – z 85% do 80,6%. Wciąż pozostają oni jednak najliczniejszą grupą. Jednocześnie znacząco zwiększyła się liczba uczniów z Białorusi. W 2023 pojawiło się 503 nowych uczniów, co przyczyniło się do zwiększenia ich udziału w strukturze cudzoziemców z 6,4% do 8,1%. Stanowią oni drugą najliczniejszą grupę uczniów cudzoziemców w Krakowie. Istotnie zwiększyła się również liczba czwartej pod względem liczebności narodowości, czyli Indusów.

W krakowskich placówkach edukacyjnych pojawiło się 168 nowych uczniów z Indii. Wzrosła również liczebność obywateli Azerbejdżanu i Wietnamu – odpowiednio o 28 i 45 osób.

Kraków pozostaje drugim po stolicy najważniejszym ośrodkiem akademickim w kraju bardzo popularnym wśród studentów zagranicznych. W ostatnim roku nastąpił znaczący wzrost liczby obcokrajowców, którzy studiują na jednej z krakowskich uczelni wyższych z 8,4 tys. do prawie 9,6 tys. Najczęściej wybierają oni Uniwersytet Jagielloński i najbardziej zróżnicowana narodowo grupa studentów zagranicznych uczęszcza na zajęcia na tej uczelni. Bardzo popularne są również wśród cudzoziemców placówki prywatne. Jedną z nich – Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej wydział zamiejscowy w Krakowie – odnotowała w ostatnim roku wręcz lawinowy wzrost studentów obcokrajowców. Aktualnie ma ich 900 i stanowią oni ponad 70% wszystkich krakowskich studentów tej uczelni. Kraków jest również bardzo popularny wśród studentów programu Erasmus przybywających do miasta często tylko na jeden semestr i nie odnotowywanych w statystykach GUS.

Do najważniejszych wniosków w zakresie aktywności ekonomicznej imigrantów w Krakowie w minionym (2023) roku należy przede wszystkim zaliczyć rosnące zróżnicowanie pracujących cudzoziemców. Od 2019 roku udział Ukraińców wśród imigrantów zarejestrowanych w ZUS w Krakowie spadł o 9 punktów procentowych, do 57,3% ogółu. Stało się tak, mimo ciągłego wzrostu liczebności ukraińskiej diaspory w Krakowie: wynika to z faktu, że nastąpił równoczesny, bardzo dynamiczny przyrost liczebności innych grup narodowościowych. W ostatnich 5 latach znacząco wzrosła liczebność Białorusinów (o 6 tys.), Indusów (o 1854 osoby), Gruzinów (o 909 osób) i Turków (o 780 osób), z czego w 2023 największe wzrosty zaobserwowano w grupie Turków (o 42,1%), Indusów (o 22,7%) i Białorusinów (o 19,2%).

W zakresie dokumentów umożliwiających dostęp cudzoziemcom do polskiego rynku pracy, przynajmniej w Krakowie obserwowano wyraźny regres oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. W 2023 roku Grodzki Urząd Pracy w Krakowie wydał jedynie 14 tysięcy takich oświadczeń, co oznacza spadek liczby oświadczeń w porównaniu z rokiem ubiegłym aż o 46,2%. Jest to niewątpliwie efekt funkcjonowania tzw. Specustawy i ułatwień w dostępie dla obywateli Ukrainy do polskiego rynku pracy.

W wyniku nowych przepisów specustawy zlikwidowano jedno z ważniejszych ograniczeń dla zakładania biznesu o którym wspominaliśmy w naszych poprzednich raportach (m.in. Pędziwiatr i inni, 2023), a więc umożliwiono zakładanie jednoosobowej działalności gospodarczej obywatelom Ukrainy. W rezultacie podwoiła się liczba jednoosobowych działalności gospodarczych prowadzonych przez cudzoziemców w Krakowie: z 1916 (październik 2022) do 4044 osób (październik 2023). Za ten wzrost odpowiadają głównie obywatele Ukrainy, wśród których liczba jednoosobowych działalności gospodarczych potroiła się w ciągu roku – z 661 na koniec października 2022 do 2234 osób na koniec analogicznego miesiąca w roku 2023.

Jak pokazaliśmy w niniejszym raporcie, Kraków pozostaje bardzo atrakcyjnym miejscem migracji ekonomicznych. Nie zmniejsza się również liczba migrantów przymusowych, którzy zatrzymali się w naszym mieście. Z pewnością część z nich (silnie zakotwiczonych i dobrze zintegrowanych) nawet po zakończeniu wojny nie będzie gotowa lub zainteresowana natychmiastowym powrotem do Ukrainy. W sprzyjających warunkach ekonomiczno-gospodarczych z pewnością będzie przybywać również migrantów z innych części świata.

7. Podziękowania

Podobnie jak przed rokiem i we wcześniejszych latach niniejszy raport nie mógłby powstać gdyby nie pomoc wielu instytucji i osób. W szczególności podziękowania składamy Urzędowi Miasta Krakowa (Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia, Wydział Edukacji oraz Wydział Strategii, Planowania i Monitorowania Inwestycji, Wydział Spraw Administracyjnych oraz Centrum Obsługi Informatycznej), Grodzkiemu Urzędowi Pracy w Krakowie (Referat ds. Promocji i Zarządzania Informacją), Małopolskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu (Wydział Spraw Cudzoziemców), Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego (Zespół ds. Planowania Strategicznego i Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego) oraz Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (Wydział Opracowań Statystycznych). Bez cennych danych i rozmów z przedstawicielami tych instytucji nie udałooby nam się przygotować tego raportu. Bardzo dziękujemy za pomoc, zaufanie i współpracę.

8. Literatura

- Ahmad, A. (2020). Do equal qualifications yield equal rewards for immigrants in the labour market?. *Work, Employment and Society*, 34(5), 826-843.
- Brzozowski, J., Pędziwiatr, K. (2014). Analiza procesu integracji imigrantów w Małopolsce. [w:] E. Pindel (red.), *Imigranci w Małopolsce. Między integracją, asymilacją, separacją, marginalizacją*. Akademia Ignatianum, Kraków 2014, s. 117-240.
- Brzozowski, J., Pędziwiatr, K. (2015), Student Immigration and Internationalization of Polish Universities: The case of Ukrainians at the Cracow University of Economics, [w:] Aleksander Surdej i Marcin Kędzierski (red.), *Economic Challenges in Higher Education in Central and Eastern Europe*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, s. 215–240.
- Brzozowski, J. (2019). *Przedsiębiorczość imigrantów w Krakowie: stan obecny i perspektywy rozwoju*, Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji: Kraków.
- Brzozowski, J., Cucculelli, M. (2020). Transnational ties and performance of immigrant firms: evidence from Central Italy. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 26(8), 1787-1806.
- Brzozowski, J., Luchik-Musiyezdova, S., Stonawski, M. (2023). *Imigranci ekonomiczni i przymusowi w Nowym Sączu*, Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.
- COIG, (2023). Monthly data on the registration of new companies with Ukrainian capital, Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej Sp. z o.o, dane pozyskane w listopadzie 2023.
- Dane.gov.pl (2023) Studenci – obywatele Ukrainy. Liczba studentów z Ukrainy zarejestrowanych na polskich uczelniach po 24.02.2022 (stan 13.11.2023).
- Duszczyk, M., Górny, A., Kaczmarczyk, P., & Kubisiak, A. (2023). War refugees from Ukraine in Poland-one year after the Russian aggression. Socio-economic consequences and challenges. *Regional Science Policy & Practice*, online first, doi: 10.1111/rsp3.12642
- Giulietti, C. (2014). The welfare magnet hypothesis and the welfare take-up of migrants. *IZA World of Labor*. Dostępne pod adresem: <https://wol.iza.org/articles/welfare-magnet-hypothesis-and-welfare-take-up-of-migrants/long>.
- GUP, (2023). Dane dotyczące cudzoziemców w zakresie realizacji Programu Otwarty Kraków. Grodzki Urząd Pracy w Krakowie. Dane udostępnione przez Dział Prawno-Organizacyjny GUP 11 grudnia 2023.

GUS, (2023a). Kwartalne wskaźniki makroekonomiczne, Główny Urząd Statystyczny: Warszawa, publikacja dostępna pod adresem: <https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/>

GUS (2023b). Cudzoziemcy wykonujący pracę w Polsce w czerwcu 2023 r. Główny Urząd Statystyczny: Warszawa.

GUS (2023c). Świadczenia na rzecz rodziny wypłacane obywatelom Ukrainy w województwie małopolskim w pierwszym półroczu 2023 r. Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie.

KORP (2023). Krakowskie Obserwatorium Rynku Pracy, Edycja XI - październik 2023 r. Grodzki Urząd Pracy w Krakowie.

Lin, G. C. (2019). High-skilled immigration and native task specialization in US cities. *Regional Science and Urban Economics*, 77, 289-305.

Lu, Y., & Hou, F. (2020). Immigration system, labor market structures, and overeducation of high-skilled immigrants in the United States and Canada. *International migration review*, 54(4), 1072-1103.

Menahem, G., & Spiro, S. E. (1999). Immigrants in a restructuring economy: a partial test of theories. *International Migration*, 37(3), 569-586.

Mucha, J., Pędziwiatr, K., (2019), Cudzoziemcy na uczelniach krakowskich, Raport Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji, Kraków: OWiM.

MUW (2019), Ważne dokumenty pobytu wydane cudzoziemcom przez Wojewodę Małopolskiego – stan na 1 lipca 2019, Kraków: Małopolski Urząd Wojewódzki.

MUW (2020), Ważne dokumenty pobytu wydane cudzoziemcom przez Wojewodę Małopolskiego – stan na 1 listopada 2020, Kraków: Małopolski Urząd Wojewódzki

MUW (2021), Ważne dokumenty pobytu wydane cudzoziemcom przez Wojewodę Małopolskiego – stan na 1 listopada 2021, Kraków: Małopolski Urząd Wojewódzki

MUW (2022), Ważne dokumenty pobytu wydane cudzoziemcom przez Wojewodę Małopolskiego – stan na 1 listopada 2022, Kraków: Małopolski Urząd Wojewódzki

MUW (2023), Ważne dokumenty pobytu wydane cudzoziemcom przez Wojewodę Małopolskiego – stan na 1 listopada 2023, Kraków: Małopolski Urząd Wojewódzki

Osica, O., Hamerski, A., & Gawrońska, M. (2022). Warszawa w kryzysie uchodźczym. Warszawa: Urząd Miasta Warszawy.

Patel, K., Savchenko, Y., & Vella, F. (2013). Occupational sorting of ethnic groups. [w:] A. F. Constant, K. F. Zimmermann (red.) *International Handbook on the Economics of Migration*, Edward Elgar: Cheltenham, 227-241.

Pędziwiatr, K., Stonawski, M., & Brzozowski, J. (2019). Imigranci w Krakowie w świetle danych rejestrowych. *Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji*. <https://owim.uek.krakow.pl/wpcontent/uploads/userfiles/reports/Raport%20demograficzny.pdf>

Pędziwiatr, K., Stonawski, M., Brzozowski, J. (2020). Imigranci w Krakowie w 2020 roku. *Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji*: Kraków.

Pędziwiatr, K., Brzozowski, Mucha, Stonawski (2021a) Imigranci w Krakowie: od studentów do przedsiębiorców. Kraków: Nomos

Pędziwiatr, K., Wach, D., Sobczak-Szelc (2021b) Humanitaryzm na sztandarach, a uchodźcy w „bezpiecznej” odległości. *Krytyka polityczna*. <https://krytykapolityczna.pl/swiat/humanitaryzm-na-sztandarach-uchodzczy-w-bezpiecznejodleglosci-twierdza-europa/>

Pędziwiatr, K., Stonawski, M., Brzozowski, J., (2022a). Imigranci ekonomiczni i przymusowi w Krakowie w 2022 roku. OWiM: Kraków.

Pędziwiatr, K., Brzozowski, J. Nahorniuk, O., (2022b). Refugees from Ukraine in Kraków. OWiM: Kraków.

Pędziwiatr, K., Brzozowski, J., Paluchowska, A., Pamuła-Behrens, M., Kędzierski, M., Kowalska-Bobko, I., Szetela, A., Czerska-Shaw, K., Wach, D., Trzeszczyńska, P., Wiktor-Mach, D., (2023a). *Diagnoza sytuacji migrantów w województwie małopolskim*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Pędziwiatr, K., Magdziarz, W., Szkołut, S., Luchik-Musiyezdova, S., (2023b). *Diagnoza sytuacji migrantów przymusowych na terenie Krakowa*, Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

Pędziwiatr, K., Luchik-Musiyezdova, S., Stonawski, M. (2023c). Imigranci ekonomiczni i przymusowi w Tarnowie, Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

Razin, A., Wahba, J. (2015). Welfare Magnet Hypothesis, Fiscal Burden, and Immigration Skill Selectivity. *The Scandinavian Journal of Economics*, 117(2), 369–402. <http://www.jstor.org/stable/43673708>

Reyneri, E. (2004). Immigrants in a segmented and often undeclared labour market. *Journal of modern Italian studies*, 9(1), 71-93.

Sobczak-Szelc K., Pachocka, M., Pędziwiatr K., Szałańska J., Szulecka M., (2022), *From Reception to Integration of Asylum Seekers and Refugees in Poland*, London: Routledge

UDSC (2023a) Informacje o działalności Urzędu do Spraw Cudzoziemców w okresie 01.01.2023—31.12.2023 r. Urząd do Spraw Cudzoziemców. Warszawa

UDSC (2023b) Obcokrajowcy z ważnymi kartami pobytu w roku 2023 [Map]. <https://migracje.gov.pl/statystyki/zakres/polska/> Urząd do Spraw Cudzoziemców, Warszawa

UMK (2019), Dane meldunkowe mieszkańców Krakowa – stan na 12 grudnia 2019, Kraków: Urząd Miasta Krakowa.

UMK (2020), Dane meldunkowe mieszkańców Krakowa – stan na 12 grudnia 2020, Kraków: Urząd Miasta Krakowa.

UMK (2021), Dane meldunkowe mieszkańców Krakowa – stan na 12 grudnia 2021, Kraków: Urząd Miasta Krakowa.

UMK (2022), Dane meldunkowe mieszkańców Krakowa – stan na 12 grudnia 2022 Kraków: Urząd Miasta Krakowa.

UMK (2023), Dane meldunkowe mieszkańców Krakowa – stan na 1 listopada 2023 Kraków: Urząd Miasta Krakowa.

USKrk (2021) Szkolnictwo wyższe w województwie małopolskim w roku akademickim 2020/2021. Informacje sygnałowe 05.08.2021 r. Kraków: Urząd Statystyczny w Krakowie.

USKrk (2022) Szkolnictwo wyższe w województwie małopolskim w roku akademickim 2021/2022. Informacje sygnałowe 05.08.2022 r. Kraków: Urząd Statystyczny w Krakowie.

USwKrk, (2023a). Stan i ruch naturalny ludności w województwie małopolskim w 2022 r., Urząd Statystyczny w Krakowie.

USkrk (2023b) Studenci według wybranych miast i uczelni na 31.XII. 2022. Zestawienie Urzędu Statystycznego w Krakowie.

USKrk (2023c) Szkolnictwo wyższe w województwie małopolskim w roku akademickim 2022/2023. Informacje sygnałowe. Urząd Statystyczny w Krakowie.

Wright, R., & Ellis, M. (2000). The Ethnic and Gender Division of Labor Compared Among Immigrants to Los Angeles*. *International journal of urban and regional research*, 24(3), 583-600.

ZUS (2019). Liczba ubezpieczonych z terenu województwa małopolskiego oraz powiatu m. Kraków, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie

według wieku i płci - stan na 31.10.2019. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa.

ZUS (2020). Liczba ubezpieczonych z terenu województwa małopolskiego oraz powiatu m. Kraków, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie według wieku i płci - stan na 31.10.2020. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa.

ZUS (2021). Liczba ubezpieczonych z terenu województwa małopolskiego oraz powiatu m. Kraków, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie według wieku i płci - stan na 31.10.2021. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa.

ZUS (2022). Liczba ubezpieczonych z terenu województwa małopolskiego oraz powiatu m. Kraków, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie według wieku i płci - stan na 31.10.2022. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, Warszawa.

ZUS, (2023). Liczba ubezpieczonych z terenu województwa małopolskiego oraz powiatu m. Kraków, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie według wieku i płci - stan na 31.10.2023. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych: Warszawa. Dane udostępnione OWiM przez Departament w listopadzie 2023.

9. Spis rysunków

Rysunek 1.1 Rozmieszczenie cudzoziemców z ważnymi kartami pobytu w 2022 i 2023 (stan na 15 grudnia 2022 i 2023)	6
Rysunek 1.2 Liczba osób ubiegających się w Polsce o udzielenie ochrony międzynarodowej w latach 2014 - 2023.....	7
Rysunek 1.3 Liczba osób z aktywnym statusem uchodźcy z Ukrainy w Polsce.....	8
Rysunek 2.1 Liczba obcokrajowców w Krakowie w latach 2019-2023 według źródła danych	11
Rysunek 2.2 Dynamika zmian liczby obcokrajowców w Krakowie w latach 2019-2023 według źródła danych	12
Rysunek 2.3 Struktura obcokrajowców w Krakowie według regionu obywatelstwa i źródła w 2019-2023	14
Rysunek 2.4 Liczba obywateli Ukrainy w Krakowie w 2019-2023 roku według źródła danych	15
Rysunek 2.5 Liczba Ukraińców w Krakowie w 2022-23 według danych UKR.....	15
Rysunek 2.6 Struktura obcokrajowców według regionu obywatelstwa w 2023 roku.....	16
Rysunek 2.7 Struktura populacji obcokrajowców wg płci w latach 2019-2023 wg źródła	19
Rysunek 2.8 Struktura populacji według wieku i płci w 2019-23 roku (dane MUW).....	21
Rysunek 2.9 Struktura populacji według wieku i płci w latach 2019-2023 (dane ZUS)	21
Rysunek 2.10 Struktura populacji obcokrajowców według wieku i płci w 2022 i 2023 roku (dane UMK)	22
Rysunek 2.11 Struktura według wieku i płci Ukraińców w Krakowie w 2022-2023 według danych UKR (liczebność)	23
Rysunek 2.12 Struktura wykształcenia mieszkańców Krakowa oraz obcokrajowców w wieku 13 i więcej lat według płci z danych NSP2021 oraz MUW 2023.....	24
Rysunek 2.13 Struktura wykształcenia obcokrajowców w wieku 25 i więcej lat według płci w 2019-2023 roku z uwzględnieniem braku danych.....	26
Rysunek 2.14 Struktura wykształcenia obcokrajowców w wieku 25 i więcej lat według regionu obywatelstwa w 2020-2023 roku.....	27
Rysunek 2.15 Struktura wykształcenia wśród Ukraińców w wieku 25 lat i więcej, legalizujących pobyt w RP, mieszkających w Krakowie w latach 2019-2023	28
Rysunek 2.16 Struktura wykształcenia obcokrajowców według wieku w 2023 roku	29
Rysunek 2.17 Struktura obcokrajowców według stanu cywilnego w 2023 roku.....	30
Rysunek 2.18 Struktura spraw o legalizację pobytu na terytorium RP wśród obcokrajowców w Krakowie w 2023 roku.....	32
Rysunek 3.1 Udział obcokrajowców w populacji dzielnic Miasta Krakowa w 2023 roku	34
Rysunek 3.2 Zmiana liczby zameldowanych obcokrajowców w Krakowie według dzielnic w okresie 2022-2023.....	35

Rysunek 3.3 Struktura według wieku, płci i obywatelstwa w Dzielnicy V Krowodrza w 2022 i 2023 roku.....	36
Rysunek 3.4 Ranking dzielnic Miasta Krakowa pod względem liczby cudzoziemców w 2023 roku według źródła	37
Rysunek 3.5 Struktura populacji obcokrajowców według regionu obywatelstwa w dzielnicach Krakowa w 2023 roku.....	38
Rysunek 3.6 Udział Ukraińców w populacji obcokrajowców według dzielnic Miasta Krakowa w 2023 roku według źródła danych	39
Rysunek 3.7 Struktura według wieku, płci i obywatelstwa według dzielnic w Krakowie w 2023 roku	40
Rysunek 4.1 Liczba cudzoziemców w różnych typach placówek oświatowych w roku szkolnym 2018-2019, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 i 2023-2024.....	46
Rysunek 4.2 Łączna liczba cudzoziemców w przedszkolach/szkołach samorządowych i niesamorządowych w roku szkolnym 2023/24	58
Rysunek 4.3 Liczba cudzoziemców w szkołach i przedszkolach samorządowych w roku szkolnym 2023-2024.....	59
Rysunek 4.4 Liczba cudzoziemców w szkołach i przedszkolach niesamorządowych w roku szkolnym 2023-2024.....	60
Rysunek 4.5 Liczba studentów zagranicznych na uczelniach w Polsce w latach 2005-2023	61
Rysunek 4.6. Cudzoziemcy wśród wszystkich studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2014-2023	63
Rysunek 4.7 Udział procentowy obcokrajowców wśród studentów wybranych uczelni krakowskich w roku akademickim 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 i 2022-2023.....	67
Rysunek 5.1 Imigranci w województwie małopolskim zarejestrowani w ZUS (na koniec października danego roku).....	70
Rysunek 5.2 Imigranci w Krakowie zarejestrowani w ZUS (na koniec października danego roku)....	71
Rysunek 5.3 Imigranci w województwie małopolskim i Krakowie zarejestrowani w ZUS według grup wiekowych	72
Rysunek 5.4 Oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi przez Grodzki Urząd Pracy w Krakowie (do końca października danego roku).....	73
Rysunek 5.5 Ewolucja zatrudnienia cudzoziemców w Krakowie według branż PKD (dane na koniec października danego roku)	75
Rysunek 5.6 Procentowy udział zatrudnienia pracowników ukraińskich według sektora PKD (dane na koniec października danego roku).....	77
Rysunek 5.7 Imigranci prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą w województwie małopolskim i w Krakowie (stan na koniec października danego roku).....	79
Rysunek 5.8 Najliczniejsze grupy imigrantów prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą w Krakowie (wg. obywatelstwa, dane na koniec października danego roku).....	80

Rysunek 5.9 Liczba spółek kapitałowych założonych przez obywateli Ukrainy.....	80
Rysunek 5.10 Liczba bezrobotnych cudzoziemców zarejestrowanych w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie	81
Rysunek 5.11 Liczba rodzin obywateli Ukrainy pobierających świadczenia rodzinne w województwie małopolskim oraz w Krakowie (Stan na koniec kwartału).....	82

10. Spis tabel

Tabela 2.1 Obcokrajowcy wg regionu obywatelstwa w latach 2019-2023 według źródła	13
Tabela 2.2 Ranking krajów pochodzenia obcokrajowców wg liczby obcokrajowców w 2019-2023 roku	18
Tabela 2.3 Udział kobiet w 20 największych grupach obcokrajowców według obywatelstwa w Krakowie w 2023 roku	20
Tabela 2.4 Struktura wykształcenia obcokrajowców w wieku 25 i więcej lat według płci w latach 2019-2023 bez uwzględnienia braku danych.....	25
Tabela 2.5 Struktura wykształcenia obcokrajowców według wieku w latach 2019-2023	29
Tabela 2.6 Struktura obcokrajowców według stanu cywilnego w 2019-2023 roku.....	31
Tabela 2.7 Struktura spraw o legalizację pobytu na terytorium RP wśród obcokrajowców w Krakowie według regionu obywatelstwa w 2023 roku.....	33
Tabela 3.1 Udział obcokrajowców w populacji dzielnic Miasta Krakowa w 2020 i 2023 roku.....	35
Tabela 3.2 Liczba cudzoziemców i udział największych grup według dzielnic Krakowa w 2020 i 2023 roku według źródła danych	38
Tabela 4.1 Liczba cudzoziemców w różnych typach placówek oświatowych w roku szkolnym 2023-2024.....	47
Tabela 4.2 Przedszkola krakowskie z największą liczbą dzieci cudzoziemskich w roku szkolnym 2023/24.....	48
Tabela 4.3 Szkoły podstawowe w Krakowie o największej liczbie obcokrajowców w roku szkolnym 2023/24.....	49
Tabela 4.4 Licea ogólnokształcące w Krakowie z największą liczbą obcokrajowców w roku szkolnym 2023/24.....	51
Tabela 4.5 Obcokrajowcy w branżowych szkołach I stopnia w Krakowie w roku szkolnym 2023/24	53
Tabela 4.6 Technika w Krakowie z największą liczbą obcokrajowców w roku szkolnym 2023/24	55
Tabela 4.7 Szkoły policealne w Krakowie z największą liczbą obcokrajowców.....	56
Tabela 4.8 Najliczniejsze grupy cudzoziemców w placówkach oświatowych w 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 i 2023-2024	58
Tabela 4.9 Liczba studentów z Ukrainy zarejestrowanych na polskich uczelniach po 24.02.2022 (stan 13.11.2023).....	62
Tabela 4.10 Obcokrajowcy na studiach w Krakowie w roku akademickim 2022-2023	65
Tabela 5.1 Imigranci w Krakowie zarejestrowani w ZUS wg. obywatelstwa.....	72
Tabela 5.2 Specjalizacja etniczna wybranych grup imigrantów na krakowskim rynku pracy (dane na koniec października 2023).....	76